

PIM PANDOER
PIRATEN IN DE POOLNACHT

CAREL BEKE

MALMBERG

Carel Beke

PIMPANDOER serie

1. Pim Pandoer, de schrik van de Imbosch
2. Pim Pandoer in het web van de Rode Spin
3. S.O.S., Pim Pandoer is op de kust
4. Pim Pandoer zet Parijs op stelten
5. Pim Pandoer en de groene scarabee
6. Het raadsel van de Jordaan
7. De heks van 's-Heerenberg
8. Pim Pandoer loopt in de val
9. Pim Pandoer vangt een grijze kat
10. Pim Pandoer en het Spook van Sonsbeek
11. Piraten in de poolnacht

Piet Ruys

STEVEN BERGER serie

1. Steven Berger en het geheim van de vulpen
2. Steven Berger en de drie schatgravers

verkrijgbaar bij de boekhandel

L. C. G. MALMBERG

's-HERTOGENBOSCH

PIRATEN IN DE POOLNACHT

Bij L. C. G. Malmberg verschenen
in de Pim Pandoer-serie

- 1. Pim Pandoer, de schrik van de Imbosch**
- 2. Pim Pandoer in het web van de Rode Spin**
- 3. S.O.S., Pim Pandoer is op de kust**
- 4. Pim Pandoer zet Parijs op stelten**
- 5. Pim Pandoer en de groene scarabee**
- 6. Het raadsel van de Jordaan**
- 7. De heks van 's-Heerenberg**
- 8. Pim Pandoer loopt in de val**
- 9. Pim Pandoer vangt een grijze kat**
- 10. Pim Pandoer en het Spook van Sonsbeek**
- 11. Piraten in de poolnacht**
- 12. Pim Pandoer vist op gladde aal**
- 13. Pim Pandoer en de Gouden Krokodil**
- 14. Pim Pandoer en de Tijgerhaai**

Voor België
VLAAMSCHE BOEKCENTRALE ANTWERPEN

Piraten in de poolnacht

door

CAREL BEKE

vierde druk

L. C. G. MALMBERG 'S-HERTOGENBOSCH

Omslag en illustraties van Frans Lammers

EERSTE HOOFDSTUK

Geheimen vliegen door de lucht

DE EINDELOZE SCHEMERING VAN HET BARRE NOORWEGEN lag groen-glinsterend over de Westfjord. Een klein, spierwit jacht tjoekerde driftig in oostelijke richting, naar de splinternieuwe havenstad Bodö.

In de kajuit, die voorzien was van dubbele ramen, was het tamelijk warm, ofschoon het daarbuiten minstens twintig graden vroom.

Een korte, stevige man van ruim zestig jaren stond achter het stuurrad.

Onrustig keek hij rond.

„Zowaar ik Odd Berg heet," mompelde hij, „eigenaar van alle viskokerijen en traanfabrieken van Svolvær, ik zal die moderne lui van me laten zien, dat ik met m'n tijd meega. Ha, ouderwets, zeggen ze! We zullen zien. Vandaag komen ze aan, per vliegtuig, uit Holland: mijn allernieuwste elektrische installaties. Ik zal ze de mond snoeren, die kerels, die al maanden en jaren mopperen omdat ik ze niet

genoeg kronen uitbetaal."

Ongeduldig rukte Odd Berg aan het stuurwiel, en de sierlijke boot schoot in een wijde boog de haven van Bodö in.

Hij meerde aan de kade, die - evenals de stad zelf - na de verwoestingen, aangericht door de Duitsers in 1945, geheel was vernieuwd. Hij, zelfstandig fabrikant, wilde door niemand geholpen worden, en toen een arbeider met een vriendelijk „Morgen, mijnheer Berg" de meerkabel wilde opvangen, wees hij die dienst wrevelig af.

„Laat maar," zei hij, en hij stapte zelf met de kabel de kade op.

Hij legde de boot vast, sloot de kajuit af, en wandelde over de hardbevoren straten naar het moderne Hotel Grand. Hij stapte binnen en bleef in de lege, grote zaal staan.

„Morgen, mijnheer Berg," riep een stem van achter het buffet. De oude Berg keek om, zag met misnoegen de hotelbediende, en bromde onwillig: „Morgen, Gunnar!" Daarna ging hij voor een van de grote, dubbele ramen staan en keek naar buiten. Het was half elf; na de urenlange schemering was de zon juist opgekomen. Hier en daar schoten lange schaduwen achter de huizen, en op de zonplekken glinsterde het ijs van straten en raamkozijnen vijandig en kil.

„Wat wenst mijnheer?" vroeg de vriendelijke stem van Gunnar Thomasson. Odd Berg schokte onwillig met de schouders.

„Voorlopig niets," bromde hij. „Ik heb de hele dag de tijd. O, zet maar koffie voor me neer. Enne... o ja, ik wil straks nog telefoneren, maar dat heeft de tijd nog wel."

„Zoals mijnheer wenst," zei de bediende.

Enkele minuten later stond er dampende koffie op een van de tafels. Odd Berg was de enige gast, en hij zou dit nog wel urenlang blijven. Want in deze ijzige januaridagen kwamen er geen toeristen naar dit gedeelte van Noorwegen.

Odd was blij om deze eenzaamheid. Hij kon rustig denken over de grote dingen, die vandaag gingen gebeuren. Hij dronk zijn koffie, rookte een sigaartje, en bleef lang

voor zich uit zitten staren.

Toen het middag was, bestelde hij een portie kabeljauwlever met wat brood. Daarna wilde de bediende weggaan.

„Hela," riep Odd, toen Gunnar al bij de deur stond. „Ga je weg?"

„Ja mijnheer, of wenst mijnheer nog iets?" vroeg Gunnar.

„Ik wilde even naar de haven gaan, om te zien of er nog post aangekomen is met de *Meteor*. De boot zal er wel zijn, en mijn baas vraagt altijd, of ik dan de post wil gaan halen, want..."

„Ja, ja, stil maar. Nee, ik heb niets nodig," onderbrak Odd.

„O ja, toch wel. Is de telefoon in orde?"

„In orde mijnheer." Gunnar liep de deur uit. Een ijzige windvlaag drong het warme vertrek binnen.

Odd stond meteen op en liep naar de telefooncel, die in het restaurant aanwezig was.

Zijn handen beefden. Hij was plotseling zenuwachtig. Hij gluurde nog eens door de glazen deur in de ruimte van de lege zaal, maar er was niemand.

Odd wist, dat Gunnar gedurende de donkere wintermaanden de enige bediende was. De baas zelf van het grote, moderne hotel, bleef altijd in zijn privévertrekken op de eerste verdieping.

Odd belde de telefooncentrale op.

„Ik heb een telegram voor u, juffrouw Long. Voor het buitenland. Ja, u spreekt met Odd Berg. Aha! U kent mij nog? Dat doet me genoegen. Telegram is bestemd voor mijn zoon. Mijn zoon, ja, dat zeg ik toch? Voor Sigfrid Berg. Poste restante, Schiphol, Amsterdam. Hebt u het? Nu de tekst. Noteert u? Neem onmiddellijk contact op met Hollanders Donkers en Baanders. Zoek bij douane zending kisten elektrische materialen voor Berg, Bodö. Verdeel inhoud kist 1113 - ja, juffrouw, 1113, ik zeg: één, één, één, drie! - verdeel inhoud kist 1113 over andere en deponeer... dé-po-néer jouw last in 1113. Reis samen met twee vreemdelingen naar hier. Ik wacht je heden in Hotel Grand, Bodö. Vader. Hebt u 't? Wilt u 't nog eens langzaam oplezen, juffrouw?"

De stem in de telefoon las langzaam het hele telegram op, en Odd Berg zei: „Goed. Dan hier nog een telegram.

Bestemd voor Donkers, Imbosch, Arnhem. Holland.

Verzoeken in passagiershal contact op te nemen met mijn zoon Sigfrid. Zo. Dat is alles. Dank u. Kostennota zendt u wel? Goed. Dag juffrouw Long."

Met een zucht legde hij de hoorn op de haak en liep terug naar de lege zaal. Gerustgesteld ging hij zitten en nam een krant. Enkele minuten later kwam de bediende terug, een pakje post in de hand.

„Klaar meneer, met bellen?"

„Ja. Geef me wat soep. Enne... ik blijf tot vanavond hier, en vannacht ook. Dek vanavond negen uur voor een flink maal, Gunnar, want mijn zoon komt thuis."

„Aha, mijnheer," zei Gunnar vriendelijk. „Komt Sigfrid weer thuis? Jongens, die mijnheer Sigfrid!

Toen ik bij u vandaan ging, mijnheer Berg, was Sigfrid nog maar nauwelijks eenentwintig jaar, en nu... al zo'n heer! Maakt reizen naar Engeland. En vanavond weer thuis?" Odd keek echter zo onwillig, dat Gunnar maar zweeg. Hij zette zonder een woord te zeggen een kom hete soep voor de oude rijkard neer, en toen werd het doodstil in het grote restaurant.

Alleen de buizen van de centrale verwarming zoemden een beetje, en daarbuiten klonken af en toe kettingen over de harde straat; kettingen die tegen de gladheid om de wielen gelegd waren van de zeer, zeer spaarzame auto's. Intussen suisdan onzichtbaar, onhoorbaar, de telegrammen van Odd Berg over de onbegaanbare ijsmassa's van Noorwegen, de hoge vlakten, de gure fjorden; over de Noordzee, over het lage, mistige Nederland, naar het griezelig grauwe Schiphol (het eerste), en naar de eenzame natte Imbosch (het tweede)...

Het telegram voor Sigfrid Berg kwam juist op tijd, want slechts een half uur daarna naderde een Convair-passagiersvliegtuig uit de richting Londen.

• • •

Er waren maar weinig passagiers. Een van hen liep zo vlug mogelijk naar de douaneafdeling van Schiphol. Het was Sigfrid Berg, een stevige, gebruikte

man.

Hij wenkte een van de beambten naar een rustige plek, toonde papieren, opende een loodzware aktentas, mompelde minutenlang in een afgemeten soort Engels; de manier waarop Noren die taal spreken. De beambte knikte, keek op een dienstregeling, en wees met een hoofdknik dat Sigfrid Berg in de restauratiezaal kon gaan wachten.

Sigfrid liep eerst langs de afdeling waar telegrammen in ontvangst konden worden genomen. Het was zijn gewoonte, in iedere pleisterplaats, waar hij tijdens zijn reizen langs kwam, even naar de post te informeren.

Hij ontving het telegram van zijn vader.

Aan een tafeltje gezeten, achter een dampende kop koffie, las hij:

„Neem onmiddellijk contact op met Hollanders Donkers en Baanders. Zoek bij douane zending kisten... Verdeel inhoud kist 1113. Elf-dertien..."

Zo, zo, mompelde de jonge Berg. Juist, dat lijkt mij heel verstandig van papa: de ene vertrouwenszaak te verbinden aan de andere. Bovendien reist het gezelliger, en... veiliger, met z'n drieën. Sigfrid stond op om naar de douaneafdeling terug te gaan. Hij wilde informeren, of de zending van dertien kisten al gereed stond voor vliegveld Sola, Stavanger.

Maar zover kwam hij niet. Want hij stond nog maar nauwelijks naast zijn tafeltje, toen een daverende mannenstem zijn aandacht trok. Hoewel Sigfrid enkele woorden Nederlands gebrekkig kon spreken en verstaan, begreep hij niets van deze zware woorden. Hij bleef staan, keek naar de forse gestalte, die met een machtige armzwaai de glazen deur openzwaaide, en zag met nog meer belangstelling een slanke jongeman achter de reus aandribbelen.

„Sjuust, dát issem, Fer, wat ik je zeg. Hij ziet me d'r nou net naar uit om 'n reizende Noor te wezen. Vraag 't maar 's even, want ik ken nou eenmaal geen Duits."

„Noors, oom Bas, en dat ken ik trouwens ook niet. Maar ik hoop dat hij Engels verstaat. Als 't 'm is, tenminste..."

„Nou, Duits of Grieks, da's allemaal sjuust 't zelfde koeterwaals," vond oom Bas. „In Arnhem en Zandvoort hoor je ook niks als Duits."

Intussen was Fer Donkers naar de eenzame, kaarsrechte man gelopen, toonde hem een opgevouwen telegramformulier, en vroeg in keurig, langzaam Engels: „Pardon, mijnheer, is u soms de Heer Berg uit Svolvaer, en..."

„Yes, yes," knikte Sigfrid verheugd. „I am..."

„... en wilt u dan misschien even dit telegram lezen, dat ik hedenmiddag van uw vader ontving?" ging Fer voort. Hij maakte niet veel omslag, want vóór het vertrek van het SAS-vliegtuig naar Noorwegen was er nog heel wat te regelen.

Sigfrid las het telegram en knikte weer.

Toen gingen de drie mannen zich aan elkaar voorstellen.

„Sigfrid Berg, heren. How d'you do?"

„Fer Donkers, Sir. En mag ik u voorstellen: mijn pleegvader, Mr. Baanders."

„Sjuust," zei Bas. „Bas Baanders van de Imbosch, meneer Berg." Bas gaf de nieuwe bekende een handdruk waaronder deze bijkans ineenkronkelde.

Toen keek Fer op zijn horloge. Nog een vol uur, voordat hun vliegtuig naar Noorwegen zou vertrekken. En Fer wist nog van niets!

Waarom deze kennismaking? Alleen maar voor de gezelligheid? Maar ook Sigfrid Berg hield niet van veel omslag, en zo wisten Bas Baanders en zijn pleegzoon al spoedig, waarom zij speciaal in gezelschap van Berg junior hun reis naar Noorwegen moesten maken. Bas kon het gesprek natuurlijk niet volgen, maar hij was (soms) erg geduldig. Fer zou het hem straks wel uitleggen!

„Ziet u, Mr. Donkers," vertelde Sigfrid Berg, voorzichtig voorovergebogen, zodat niemand van de binnenkomende passagiers hem zou kunnen verstaan...

„Ziet u, mijn papa is nogal ouderwets. Hij wenste jarenlang niet met zijn tijd mee te gaan, en in zijn fabrieken op Svolvaer en enkele andere eilanden van de Lofoten was het tot voor kort een tamelijk verouderde beweging. Daarin komt nu verandering."

„Ja," knikte Fer. „De nieuwe elektrische installaties, de

oliemachines, kwikdampgelijkrichters..."

„Precies," onderbrak Sigfrid weer. „Maar om kort te gaan, mijnheer Donkers: de bevolking van Svolvaer is er na de oorlog niet vriendelijker op geworden. Er zijn enkele oude rotten daar bij de visserij, die het mijn vader niet vergeven, dat hij nogal lang de oude, soms slechte toestanden op de schepen liet voortbestaan. En dan 't loon en zo... Eh... hoe zal ik het u zeggen... Wel, mijn papa vreest van enkelen een... wel, misschien wel een wraakneming of zo. Hij vreest misschien beroving, enfin, het komt hier op neer: mijn papa heeft zijn kapitaal het land uitgebracht. Dit was tijdens de oorlog, toen zelfs enkele honderden inwoners van onze eilanden de wijk namen naar Engeland.

Hoofdzaak is, dat mijn papa zijn geldbezit had omgezet in goudbezit. En nu... Ja, nu zullen de installaties, waarvoor u thans naar Noorwegen komt... voor het inwerken en bedienen en zo, en het plaatsen..."

„Ja, precies," bevestigde Fer. „Dat hebt u goed begrepen, Mr. Berg. Ik ben vrij goed van deze technische zaken op de hoogte. Uw vader heeft mij verzocht, bij de plaatsing van deze kostbare installaties de nodige aanwijzingen te geven. En mijn pleegvader..."

Haha, die is nog altijd een beetje bang voor z'n pleegzoon, en hoewel het geen bepaald gunstige tijd is om naar Noorwegen te gaan, wil hij er dan in vredesnaam maar een vakantiereisje van maken."

Het was even stil.

Toen zei Sigfrid ronduit: „In deze tas zitten tien kleine staven goud, mijnheer Donkers, met een totaal gewicht van ongeveer twintig kilo. In opdracht van mijn papa heb ik die uit Londen gehaald, waar hij ze sinds de oorlog in een bankkluis ter bewaring had gegeven."

Fer zette grote ogen op.

„Twintig kilo goud? Dat is tachtigduizend gulden, mijnheer. Achtduizend Engelse ponden. En dat in een kluis? Renteloos? Foei, foei, wat jammer... Al die jaren. Zó'n kapitaal, en dan in een kluis..."

Sigfrid knikte een beetje verlegen, alsof het warempel zijn schuld was.

„Ja, ja," glimlachte de Noor. „De angst, mijnheer Donkers. De angst van mijn papa. En nòg heeft hij angst, en daarom heeft hij ons telegrafisch verzocht, dat wij samen zouden reizen."

Fer knikte opgelucht, alsof hij dacht: ánders niet?

„Natuurlijk," sprak hij vriendelijk. „Het is trouwens gezelliger ook, vindt u niet ?"

Fer begon nu het gesprek in het kort aan Bas over te brengen, in doodgewoon en voor Bas verstaanbaar Nederlands.

„Tuurlijk, mesjeu," glunderde Bas joviaal. „Natuurlijk gaan we samen naar je papa. Da's veel gezelliger. En, zeg 's mister, bij jullie brandt toch de kachel, hè?"

Sigfrid verstond er niets van, tenminste niet veel.

Bovendien was er nóg iets, dat hem op het hart lag. Hij wees op de tas. Hij ging erbij staan, en nodigde met een hoofdknik de twee Nederlanders uit.

Sigfrid gluurde omzichtig rond. Toen hij er zeker van was, dat niemand toekeek, opende hij de tas. Er zat een rechthoekig pak in. Het was stevig dichtgebonden met dun ijzergaren, en voorzien van rode lakzegels. Een handvol douanepapieren lag erbij.

„Hierin zitten de goudstaven, Mr. Donkers," zei Sigfrid. Intussen gaf hij Fer het telegram, dat hij die middag van zijn vader had ontvangen. Het telegram was in het Noors gesteld, en met de vinger bijwijzend vertaalde Sigfrid het: „... verdeel inhoud kist 1113... en deponeer jouw last in 1113. Begrijpt u het, Mr. Donkers?"

Fer begreep het. Toch keek hij bedenkelijk.

„Sorry, Mr. Berg," zei Fer na een poos. „Ik voor mij vind dit wel wat overdreven, maar dat zijn mijn zaken niet, natuurlijk. Wat de inhoud van kist 1113 betreft, och, die kan ik wel over de andere kisten verdelen, zodat 1113 leeg komt. Dat is het ergste niet. Maar een andere vraag is... wat zal de douane hiervan denken?"

Toch bleef Sigfrid aanhouden. Hij deelde de zorg en de angst van zijn vader: hij vreesde evenzeer dat er onderweg

iets met het goud zou kunnen gebeuren.

Daarom gaf Fer met een licht schouderophalen maar toe, en samen gingen ze naar de douaneloods.

De dertien kisten met elektrische apparaten stonden er netjes op een rij, genummerd van 1101 tot en met 1113.

Sigfrid Berg plaatste zijn tas met de goudstaven er naast.

En nu begonnen er eindeloze gesprekken en formaliteiten met verschillende douanebeambten. Zo heel eenvoudig ging het toch niet.

Maar na heel wat heen-en-weer praten kregen Fer en Sigfrid het toch voor elkaar. Er moest een hele stapel nieuwe formulieren worden ingevuld; nieuwe lakzegels werden op de kisten geplaatst, en eindelijk zaten de tien goudstaven van gezamenlijk twintig kilo,

met een waarde van meer dan tachtigduizend gulden, in een onschuldig houten kistje, genummerd 1113, doodgewoon geplaatst naast de andere kisten, genummerd van 1101 tot 1112.

In de namiddag steeg een vliegtuig van de „Scandinavian Airlines System" (SAS) op van Schiphol, het mistige en donkere noorden tegemoet.

„Hoor 's even," zei Bas, die voor het eerst van zijn leven in een vliegtuig zat. „Ik zeg maar zo... hm, bár hoog. Dàt moet ik zeggen." Zonder de minste schok klom het toestel hoger; als een machtig groot spinneweb van straten en grachten draaide de stad Amsterdam onder de passagiers door.

Toen zagen ze een poos niets meer, want het vliegtuig verdween in het wolkendek.

Na een poosje zagen ze de zon, die de wolken onder hen deed schitteren als kolossale zilverbergen.

„Hé!" riep Bas opgetogen. „We krijgen nog een zonnetje, hè? Zeg Fer, zeg 's eventjes, waar kan ik de Imbosch vinden? Ik wil even zwaaien naar Marijke."

Het kostte Fer nogal moeite om Bas uit te leggen, dat ze helemaal niet over de Imbosch kwamen. Bas dacht namelijk dat je, als je zo hoog vloog, de hele wereld wel zou kunnen zien.

Veel woorden werden er niet meer gewisseld. Binnen een kwartier vlogen ze boven een grauwe massa wolken, waar tussendoor je af en toe de Noordzee zag.

Vier uur later kregen de passagiers het bevel, de riemen aan te gorden. Ze daalden op het vliegveld Sola, dicht bij Stavanger. Er verliepen enkele minuten van druk en zenuwachtig praten bij het overladen van de dertien kostbare, zéér kostbare kisten met elektrische apparaten (en goud, mijnheertje!) — en nog weer enkele minuten later zaten de drie reizigers in een toestel van de „Royal Norwegian Air Force", de Koninklijke Noorse Luchtmacht, die op sommige trajecten ook burgers vervoert.

De avond viel. Het wolkendek brak open, en de reizigers in het behaaglijk warme vliegtuig hadden er geen idee van, dat ze door de vinnige vrieskoude lucht van Noorwegen zweefden. In de ondergaande zon glinsterden de bergtoppen. Onder een groenachtige schemering, die maar niet in duisternis wilde overgaan, glansden de duistere hollen van de fjorden, de enorme bergmassa's; en de lichtpuntjes van steden en dorpen deden als speelgoed aan. Bas had aanvankelijk erg tegen deze vliegreis opgezien. Je kon er alleen maar erg hard vallen, en dan stond je nooit meer op, zei hij altijd. Maar dit prachtige schouwspel... Ja, daar sprak zelfs Bas Baanders geen woord meer bij. En deze sprookjesreis was na enkele uren ook alweer verleden tijd: de avond was ver gevorderd, toen ze als eenzame reizigers uit het vliegtuig stapten, vlak bij Bodö, en - gehuld in dikke bontjassen - de ijzige wind in hun gezichten voelden prikken.

Een man wenkte hen.

„Dat is mijn papa," lachte Sigfrid verheugd.

Tien minuten later stapte het viertal in een sneeuwmobiel: een auto op rupsbanden, van voren steunend op twee grote ski's. Dit voertuig bracht hen naar de stad Bodö. Mèt de dertien kostbare kisten!

• • •

Onzichtbaar waren de geheimen op die zelfde dag door de lucht gegaan: de twee telegrammen van Odd Berg, gericht aan zijn zoon Sigfrid, en aan Fer Donkers.

Niemand kon daar iets van weten.

Zelfs Maria Long, de telefoonjuffrouw die het telegram van Odd Berg had opgenomen, zou er niets mee hebben kunnen doen, want Odd had zorgvuldig vermeden, het woord „goud" op te noemen. Noorwegen scheen uitgestorven. Dood zelfs.

Doodstil lagen de honderden eilanden te rusten onder de poolnacht.

Eén zo'n eilandengroep droeg de wereldbekende naam van „Lofoten". Een van de Lofoten heette Austvågöy.

Op dit eiland, recht tegenover het vasteland van Noorwegen, lag het stadje Svolvær.

In de haven lag een vissersboot. De boot zou over enkele weken uitvaren, samen met tientallen andere boten, voor de grote kabeljauwvangst.

„Dan kunnen we de oude Odd weer rijker maken dan hij al is," mompelden de vissers en hun vrouwen.

Maar één visser mompelde niet.

Hij hield de microfoon van het ontvangtoestel vlak bij zijn oor, en luisterde ingespannen naar zijn onzichtbare opdrachtgever.

„Hier bericht voor XNX 19 op zestien komma drie meter. Hoort u mij? Over!"

De visser schakelde om: „Hier XNX 19. Ik hoor u. Over."

„Luister XNX 19. Levering apparaten uit Holland onderweg in kisten genummerd elf-één tot en met elf-dertien. Goud is zeer vermoedelijk verwisseld en bevindt zich in 1113. In elf-dertien. Wacht tot alles in Svolvær is. Hebt u mij begrepen? Over."

„Elf-dertien, ik heb het gehoord en wacht. Over en sluiten"
De lampjes van het radiotoestel knipten uit.

Bij het matte licht van een spaarbrander bleef de visser zitten. Laat op de avond kreeg hij bezoek van andere vissers. Het gesprek ging over „goud" en „elf-dertien", en

de mannen knikten.

En terwijl ze nog zaten te knikken, stapten - honderd kilometer verder naar het zuidoosten - vier mannen over de verlaten, hardbevoren kade van de havenstad Bodö.

„Hier ligt ie," zei Odd Berg. Hij wees naar het mooie witte motorjacht, dat de naam droeg van de Noorse stad *Alta*.

„Maar vannacht logeren we nog dáár!" wees Odd.

De vier mannen stapten stevig voort, op weg naar Hotel Grand, enkele honderden meters van de haven verwijderd.

TWEEDE HOOFDSTUK

Viermaal één - en tóch verdwijnt het goud!

DE VIER MANNEN STAPTEN DOOR DE DUBBEL-GLAZEN- DEUREN HET restaurant van Hotel Grand binnen.

Het was een ware verademing, want de temperatuur was hier wel dertig graden hoger dan in het ijzig koude stadje. Het restaurant was zo goed als leeg.

Een heer stond van een der gedekte tafeltjes op. Hij was blijkbaar juist klaar met zijn avondmaal.

De bediende Gunnar stapte naar hem toe, rekende af, en met een korte hoofdknik naar de vier binnenkomende bezoekers verliet de heer het restaurant.

De stijf-deftige ober begroette het viertal met enkele korte Noorse woorden, maar Odd Berg en zijn zoon antwoordden in het Engels terwille van hun gasten. Nu kon Fer althans verstaan wat er werd gezegd. Wanneer hij het nodig vond, vertaalde hij het dan wel weer voor Bas. Het kon Bas trouwens niet veel schelen, wat er gezegd

werd. Hij had meer aandacht voor de keurig gedekte tafel, helemaal in de uiterste hoek van het restaurant.

„Prima voor elkaar, Gunnar," prees Sigfrid Berg. Ook Odd knikte welwillend; ze konden direct aan tafel gaan, en nog geen drie minuten later aten ze zwijgend van hun heerlijke warme maaltijd.

„Het is toch jammer, dat Gunnar bij ons is weggegaan, vader," vond Sigfrid, toen ze klaar waren en genoten van een frisse wijn.

„Och ja," mompelde de vader. „Maar hij was zo eigenwijs. Ik was bang, dat hij het volk ontevreden maakte. Overigens, ik moet toegeven, Gunnar was een voortreffelijk butler voor ons. Maar..."

Nu keek de korte, gedrongen oude Berg voorzichtig rond. Nee, er was geen sprake van dat iemand hen kon beluisteren.

Er klonk zachte radiomuziek, en Gunnar was meestal ergens achter het buffet bezig, of zelfs buiten de zaal, in de keuken.

„Zie je," ging Odd Berg voort. „Hij ruide mijn volk op. Hogere lonen, moderne boten, kortere werktijden, en méér van die moderne praatjes. Ik zei daar eens iets van, en toen kreeg ik een grote mond van meneer. Bovendien... ja, hoe krijgt zo'n kerel het in z'n hoofd, niet? Hij zei meteen maar z'n betrekking op."

„Toch wel te begrijpen, vader," sprak Sigfrid. „Hij kon hier in Grand bijna tweemaal zoveel verdienen als bij ons." Nu maakte Odd een ongeduldig gebaar met zijn hand, zomaar ergens in de lucht. Maar hij kon daar toch niets op antwoorden. Fer vertaalde zachtjes dit gesprek voor Bas, maar die had meer belangstelling voor de fijne aroma van zijn dure sigaar.

„In ieder geval," zo ging Sigfrid voort, „we kunnen niet anders zeggen, dan dat hij ons vanavond voortreffelijk bediend heeft."

„Dat dacht ik ook," glimlachte Bas tevreden, toen Fer hem dit vertaalde. „We stappen binnen, tafeltje gedekt, en eten, mensen. Bij Marijke moet ik zelfs nog wel eens wachten!" Zwijgend genoten ze nog na van hun diner, wijntje, sigaar of sigaret, en zo op het eerste gezicht zou je zeggen, dat er

geen vuiltje aan de lucht was.

Fer en Sigfrid konden het al spoedig uitstekend met elkaar vinden. Maar de oude Odd Berg zat onrustig voor zich uit te staren.

„Je papa schijnt zorgen te hebben, Sigfrid," merkte Fer zachtjes op. „Piekert hij soms ergens over?"

Sigfrid haalde nadenkend de schouders op.

„Sjonges, wat zaten we hoog vanmiddag," zei Bas. „Je zult toch maar omlaag tuimelen, jongens!"

Plotseling — de zaal was volkomen leeg, en de hotelbediende rommelde in de keuken met schalen en borden — plotseling boog Odd Berg zich voorover naar Sigfrid en Fer.

„Jongens," mompelde de oude man. „Ik ben toch bang. Bang voor de goudstaven."

„Och kom," poogde Sigfrid zijn vader gerust te stellen. „Die zitten toch veilig opgeborgen in elf-dertien? In de goed gegrendelde douaneloods?"

„En dacht u, mijnheer Berg," glimlachte Fer Donkers,
„dacht u werkelijk, dat we die kisten niet keurig naar de
overkant zouden brengen, morgenvroeg?"

„Ik weet 't niet, ik weet 't niet," hoofdschudde Odd. „Jullie
weten dat niet. Maar altijd... áltijd voel ik vijandschap om
mij heen. De vissers op het eiland... Zelfs de mensen hier
in Bodö Ik voel duidelijk, dat ze iets tegen me hebben. En
eerlijk gezegd: daar hebben ze misschien wel reden toe.
Vroeger... Enfin! Ik heb tamelijk veel voor ze verbeterd, de
laatste tijd. Maar hun oude haat vóel ik! Kom! Kom
jongens, we lopen nog even naar de loods. Ik heb de sleutel
van de kluis bij me, en ik wil me er nog even van
overtuigen, of alles nog wel in die kist zit."

Bas had geen zin in de kou. Hij bleef liever in het warme
restaurant, en terwijl Gunnar de tafel afruimde - (waarbij
de twee mannen geen woord konden wisselen!) - liepen de
overige drie mannen door de vinnige kou naar de loods. Ze
stonden, stil, in diep geheim, met de kluisdeur achter hen
gesloten, voor kist 1113.

Met bevende vingers maakte Odd de kist open, en tot zijn
geruststelling kon hij alle tien goudstaven tellen.

De kist ging weer dicht, en even later stapten ze weer naar
het hotel, waar ze die nacht zouden slapen.

Nog even bleven ze napraten in hun eethoekje.

„Ik zal blij zijn, als we alles aan de overkant hebben,"
zuchtte Odd Berg.

Sigfrid schudde ontevreden het hoofd, en Fer probeerde de man maar weer gerust te stellen met de woorden: „Maar mijnheer Berg toch! Wij zijn met vier man! Viermaal één! Zouden die viermaal één dan niet in staat zijn, uw kostbaar bezit veilig naar de overkant te brengen?"

Odd knikte instemmend, maar niet overtuigd.

Bas gaapte, en Fer begreep dit teken.

De twee Nederlanders gaven te kennen, dat ze graag wilden gaan slapen, en even daarna wees Gunnar Thomasson hun de kamer aan, waar zij die nacht zouden doorbrengen.

Intussen kon de goede Odd Berg nog maar steeds geen rust vinden. Hij bleef nog 'n poosje in het restaurant en praatte ernstig met zijn zoon.

„Ik vertrouw het niet, ik vertrouw het niet," sprak hij zacht, „Och vader," zei Sigfrid ongeduldig. „Het is toch zoals mijnheer Donkers zei: viermaal één is veilig..."

„Hm, hm, ja, ja," knikte Odd. „Viermaal één is veilig. Juist. Veiliger zelfs! Ja! Dat doe ik, Sigfrid! Kom! Dan weet ik zeker, dat het goud veilig is. Ik breng... Sss!"

Odd Berg boog zich ver voorover, vlak naast de grote pot met bloemen en berkeschors, om dichterbij zijn zoon te kunnen komen. Volkomen overbodig, want er was niemand in het restaurant. Ze hoorden de bediende juist over de trap naar beneden komen.

„Vlug," fluisterde Odd zenuwachtig. „En nog heel even terug naar de kluis: ik breng het goud over van elf-dertien naar elf-elf! Viermaal één, dan zijn ze verwisseld, en we kunnen rustig slapen." Sigfrid vond het volkomen dwaas, maar zijn vader scheen nu eenmaal bezeten te zijn door een onredelijke angst.

Alsof de mensen daarginds in Svolvaer wisten dat...

Wacht! Misschien toch?

„Zeg 's vader, wéten ze 't, dat ik dat goud uit Londen heb gehaald?"

„Och jongen, ik sprak er gisteren even over met Olsen. Telefonisch. Je weet wel, de bankier in Tromsö. Ik zei hem, dat je met goudstaven uit Londen zou komen, en niet met dollars, en dat we een dezer dagen naar Tromsö zullen komen om die apparaten uit Holland te verrekenen. En natuurlijk heeft iemand dat opgevangen. Er liepen er 'n paar door m'n kantoor, juist toen ik opbelde, en ik weet zeker... ik weet zeker..."

„St!" deed Sigfrid, toen Gunnar de zaal binnenkwam. De twee mannen stonden op.

„We zijn zó terug, Gunnar," zei Sigfrid. „Je kunt nog wel even wachten, hè?"

De bediende knikte welwillend. Odd en Sigfrid verlieten Hotel Grand.

Zo, zo, dus het wás mogelijk, dat iemand dat telefoongesprek van de vorige dag had opgevangen. En... Sigfrid wilde het voor zichzelf niet ontkennen: hij wist drommels goed, dat er nog steeds ontevredenheid onder de vissers van zijn vaders bedrijf heerste.

Enfin, ze stonden weer in de kluis door niemand gezien, door niemand gehoord.

Zonder een woord te spreken openden vader en zoon de kisten 1113 en 1111, en verwisselden vlug de inhoud.

Niemand wist ervan. Zelfs de twee Nederlanders niet...

En nog geen half uur later sliepen de twee rijke Noren rustig in hun kamer, in het gastvrije Hotel Grand.

Maar nog ver vóór de morgenschemering de volgende dag plaats maakte voor de magere winterzon, sprong de visser Per Ostrem overeind van zijn slaapplaats in de vissersboot *Nordstjernen* (Noordster). Hij wreef zijn ogen uit,

luisterde enkele seconden naar het tuut-tuut-tuut dat uit de radio-ontvanger kwam, en onmiddellijk daarna schakelde hij met rappe hand enkele contacten om. „Ja, hallo, hier XNX 19, hier XNX 19. Wat is er van uw dienst? Over!"

„Hier je baas. Spreek ik met Ostrem? Over."

„U spreekt met Ostrem en ik ben alleen. Over."

„Kisten met apparatuur komen vandaag. Wacht kalm af. Let op! Let op. Hoor je me? Over."

„Ik hoor u en let op. Over."

„Buit verwisseld en bevindt zich in elf-elf. Gehoord? Over."

„Buit bevindt zich in elf-elf. Viermaal één. Over en sluiten."

Het geluid verstomde. Knoppen omgedraaid, lampjes doofden. In de grauw-groene schemering streek Per Ostrem over zijn stoppelbaard.

„Tussmörke duurt lang," mompelde hij.*

„Ik zal niet wachten totdat de zon opkomt, want misschien zijn ze er dan al. De *Alta* van de baas kan het vlug! Ik zal de mannen waarschuwen."

* Tussmörke betekent „tussenschemering". Hiermee bedoelt men de urenlange schemering, die benoorden de poolcirkel in de winter bijna de hele dag over het land ligt.

En nog was de zon niet op, toen vier samenzweerders
bijeen zaten in de donkere kajuit van de *Nordstjernen*.

Per Ostrem was de oudste van het mooie stel.

„Zo," sprak de vijftigjarige zeerob. „Het gaat dezer dagen
gebeuren."

„Zo gauw mogelijk," vond Töns Kristjansson, een stoere
kerel van tegen de dertig. „De baas gaat natuurlijk zo gauw
mogelijk door naar Tromsö, en dan is onze kans verkeken."

„Ik vil hem liever, die ouwe duitendief, dan dat ik hem met
z'n buit laat ontsnappen," mopperde Ole Gundersen, die
ongeveer dezelfde leeftijd en hetzelfde postuur had als
Töns.

„Zeg," vroeg Per plotseling, terwijl hij zich wendde tot
Olav Ulriksen, een vrij jonge kerel, die nog niets had
gezegd. „Zeg, Olav! Waar blijft Niels eigenlijk?"

„Dat wou ik je al zeggen, baas," zei Olav een beetje
schuchter. „Niels voelde zich niet erg goed. Ik moest hem
straks maar zeggen, wat je ons opdraagt, zei hij tegen me."
Per keek ontevreden. Zijn verweerd gezicht stond strak, en
zijn smalle spleetoogjes glinsterden wantrouwend.

„Zozo," mompelde hij. „Als hij de boel maar niet verraadt."
„Hij zal wel uitkijken," vond Töns. „Hij krijgt immers ook
zijn deel van de buit?"

„Ja, ja, dat is waar, maar... het kleinste deel. En vergeet 't

niet, mannen! Vergeet niet, dat onze grote baas aan de overkant met de helft gaat strijken."

De overige drie mannen knikten, een beetje spijtig zelfs. Plotseling stond Per Ostrem op en rekte zich uit, zodat zijn vingers het plafond van de kajuit raakten.

„Maar kom," sprak hij zijn mannen moed in. „Dat is ook redelijk."

„Nou, redelijk!" pruttelde de jonge Olav. „Hij maar commanderen en de helft krijgen; en wij het werk doen, en met z'n allen samen óók maar de helft krijgen!"

„Klets niet, Olav," snauwde Per. „Er is in totaal zowat twintig kilo goud, als we goed zijn ingelicht. De helft voor ons, dat is tien kilo. En ieder van ons 'n vierde part, dat is tweeëneenhalve kilo de man, wat toch altijd nog 'n waarde heeft van..."

„Ieder 't vijfde part," viel Olav in de rede. „Je vergeet Niels nog."

„Nee! Niels doet niet mee," baste Per ruw.

„Ja, kijk me niet zo gek aan: ik zeg Niels Nielssen doet niet meer mee. Stil! Je mag hem nog niks zeggen. Ik wil hem er niet verder bij hebben. Ik vertrouw hem niet. Waarom is hij hier niet? Ziek? Ha! Poolziekte zeker! Poolnachtziekte, de kniesoorziekte, waar ze hier allemaal aan lijden in de winter. Nee mannen, die doet niet meer mee, maar zeg hem niets. Laat dat aan mij over." Het was even stil.

Een lichte glans viel over het zeewater. Door de patrijspoorten in de logge scheepswand keken de mannen er een poosje naar.

„Kijk!" riep Olav plotseling, verschrikt overeind springend. „Daar komt ie. *De Alta!*"

De mannen verlieten snel de kajuit en stonden op het achterdek.

„Vlug," gebod Per. „Aan je werk. Maak de schuit klaar voor de kabeljauwvangst. Dan zien ze niets verdachts." Onmiddellijk begon het viertal aan de werkzaamheden, waardoor het schip klaar gemaakt zou worden voor de kabeljauwvangst. Dit was niets bijzonders. Overal, langs alle kaden van vissersplaatsen, deden de mannen hetzelfde:

hun grote of kleine schuiten, oude of nieuwe, kortom alles wat aan de grote vangst zou gaan meedoen, werd in deze en de komende weken gereed gemaakt voor de grote voorjaarsvangst, de vangst op de kabeljauw, die de Lofoten vanuit het zuidwesten zou binnenzwemmen.

De rijkdom van Noorwegen, de goudmijn van de reders. De goudmijn van Odd Berg, eigenaar van vele drogerijen en traankokerijen op de eilanden.

„Hebben ze het goud bij zich?" mompelden de mannen onder het werken tot Per Ostrem.

„Ik weet 't precies," antwoordde Per, terwijl hij met een kapmes een plank in vorm sneed, die een vergaan onderdeel van de boeg moest vervangen.

„Ik weet 't heel precies," grinnikte de grimmige man. „En hij zal het goedmaken, dat hij ons hier op die ouwe lekke schuit heeft laten ploeteren en modderen, de vrek. Er komen... St, luister dan. Kom 's hier!"

De kerels staakten hun werk en kwamen vlak bij Per.

„Er komen nieuwe installaties in de fabrieken. Die zitten in dertien kisten, dáár, aan boord van de *Alta*. Maar in één van die kisten zit het goud."

„Moeten we dan al die dertien kisten openmaken en onderzoeken, en dan misschien eens...," wilde de jonge Olav met grote bezorgdheid vragen.

„Stil jong, en luister. Die kisten zijn genummerd, van elfhonderd één tot elf-dertien. Het goud zit in elf-elf."

Vol bewondering keken de kerels op naar hun aanvoerder.

„Hoe weet je dat?" vroegen ze.

„Juist, uit het sprookjesboek van m'n grootmoe," grinnikte Per. „Van de baas aan de overkant natuurlijk, sukkels!"

Even later vervolgde Per: „Kom, we moeten naar de wal gaan, dan zien ze ons niet. Dat is beter voor alles; je weet nooit wat er kan gebeuren. Er zijn twee vreemdelingen bij, en je weet niet wat je aan vreemde lui hebt, nietwaar?"

Vanuit de glanzende zee zwierde sierlijk en levenslustig het mooie witte jacht van Odd Berg de haven binnen.

Het meerde aan de privé-kade van de Rijke Kabeljauw, zoals Odd Berg door de bevolking van de Lofoten-eilanden werd genoemd. Maar vóórdat het bootje meerde, waren de vier vissers verdwenen in een kroegje, drie straten verder, om daar bij een glaasje nog eens stil en rustig hun snood plan

te bespreken.

• • •

Bas Baanders stond te trappelen van ongeduld en van de koude voeten, toen onder leiding van Fer Donkers de kostbare kisten in een vrachtauto werden overgeladen.

Odd Berg sloot persoonlijk de laadruimte af.

Sigfrid bestuurde de wagen, die langzaam met zijn gekettingde wielen over de bevroren weg reed.

Toen ze voor het witte huis van de Rijke Kabeljauw waren aangekomen, was er niemand om hen te verwelkomen.

Alleen de huisknecht, Niels Nielssen, stond bedremmeld te kijken.

„Komaan," sprak Sigfrid vriendelijk, toen de kisten veilig in het witte huis waren opgeborgen, „een glas wijn zal ons goed doen!"

Vader Berg ging daar dadelijk mee akkoord. Hij trok met zijn zoon en logés binnen in de warme huiskamer. Hij stelde de twee Nederlanders aan zijn huisknecht voor, en Fer had weinig moeite om een gesprekje te beginnen, daar Niels behoorlijk Engels kende. Voor vissers van de Noorse eilanden was dit geen bijzonderheid.

„Ja," sprak Odd. „Dit is nu mijn home. Een rijk huis, een zoon, en een bediende. Verder niets. Zelfs geen hond of kat. En dan een heleboel geld, maar daar koop je geen geluk voor."

Niemand antwoordde hierop, en Fer vond het niet nodig, dit tamelijk ontevreden gesprekje aan Bas over te brengen. Bas was er blijkbaar ook niet nieuwsgierig naar, want hij bladerde belangstellend in mooi geïllustreerde Engelse tijdschriften. Van tijd tot tijd vroeg hij aan Fer, wat de onderschriften betekenden.

„Niels," sprak Odd tenslotte. „Breng mijn telefoon even." Niels deed wat hem opgedragen werd, en even daarna sloot Odd zelf het toestel aan op een van de vele telefooncontacten, waarmee zijn hele huis was voorzien. Hij telefoneerde lange tijd met een zekere Olsen in

Tromsö, maar dat was dan ook het enige wat Fer er van opving, want het gesprek werd in het Noors gevoerd. „Mijn papa spreekt af, dat ik morgen samen met hem naar Tromsö zal reizen," verklaarde Sigfrid fluisterend. „Als u zin hebt, kunt u de reis meemaken."

Hier viel Odd zelf al zijn zoon in de rede. In het Engels sprak hij tot Fer: „Hebben u en uw pleegvader soms zin, de tocht naar Tromsö mee te maken? Vooreerst zult u mij daar een groot genoegen mee doen vanwege mijn kostbare lading, ziet u! En verder zal het u, al is het dan winter, toch wel interesseren eens een bezoek te brengen aan ons Parijs-van-het-Noorden."

Fer knikte instemmend, en Odd sprak nog even met zijn bankier in Tromsö. Behalve deze viermaal-één zou ook Niels de tocht meemaken.

Want deze jonge zeeman, alleen op de wereld, was al jarenlang in dienst van de familie Berg, en bovendien: hij kende de moeilijke wateren van de Noorse kust door en door. Van Bergen tot Hammerfest, tot de Noordkaap, en zelfs rondom de kaap tot Kirkenes toe!

In hun mooie logeerkamer stapten Fer en Bas in hun bed en vooral Fer genoot al bij voorbaat van de interessante reis van morgen, de reis naar Tromsø.

Ze sliepen als rozen. Het leek wel een winterslaap, waar vooral Bas de eerste drie weken nog niet mee klaar scheen te willen komen.

Niels Nielssen deed echter geen oog dicht. Onder zijn dikke donzen deken lag hij te woelen alsof hij door koorts werd gekweld. Geen koorts echter hield hem wakker. Het was zijn onrustig geweten. Ik doe niet goed, prevelde hij maar. Ik doe heel verkeerd. Ja, ik wéét 't wel, de kerels zeggen het heel goed: Odd Berg is een vrek, een duitendief, en als Sigfrid er niet was, zouden we nog precies even armoedig leven als onze vaders en grootvaders. Maar ik ben hier toch eigenlijk als kind in huis.

Mevrouw Berg was vroeger toch een moeder voor me, en het is doodjammer, dat ze niet meer leeft.

Ik heb hier een goed en warm onderdak. De dienst is gemakkelijk. En wat we nu gaan doen is doodgewoon roven. Het is een zonde voor God. Ze hebben me er in gehaald, omdat ze me voor die sleutels nodig hebben, en ik heb toegehapt. Ja, want ik heb toch ook wel zin in een voordeeltje... kan ik er op uitgaan... de wereld bereizen... een kleine boot kopen misschien...

Plotseling schrok Niels op.

Hij hoorde zijn vensterraam openschuiven.

„Ben je klaar?" siste een hees geluid. „Ik ben 't, Per!"

Ja," hijgde Niels, doodsbang ineens.

„Het gaat gebeuren," vervolgde Per. „Slapen ze allemaal?"

„Per," fluisterde Niels met toegeknepen keel. „Zouden we niet...?"

„Lafaard! Wil je terugkrabbelen? Ben jij een zeekerel? Vooruit, je zou erop letten, waar de baas de sleutelbos neerlegt. Waar is de sleutel van de kluis?"

„Nou, Per," fluisterde Niels gejaagd. „Ik heb m'n best gedaan, maar ik heb onmogelijk kunnen zien, waar-ie..."

„Lieg niet!" siste Per woedend. Tegelijkertijd klonk er een lichte bons op de vloer. Tegen de mat-rose gloed van het noorderlicht zag Niels, dat Per zijn kamer binnengekomen was. Hij bestierf het van schrik, toen even later de donkere gestalte van Per vlak voor hem stond, en hij het zachte glanzen van een revolver voor zijn bevend gezicht zag.

„Kom voor de dag!" dreigde Per nogmaals. „Haal die sleutel!"

„Ja, ja," aarzelde Niels. Maar hij stond op, sloop zijn kamer uit en keerde onmiddellijk weer terug. Per stond bij de vensterbank te wachten.

„Weet je," fluisterde Niels. „Ik kan nooit van binnenuit in zijn kantoortje komen. Ik heb vanmiddag gezien, vlak voordat ik zijn kantoor uitging - na de thee was dat - dat hij die sleutelbos in de middelste la van zijn bureau weglegde. En 't is 'n lange sleutel, zonder baard. Net 'n spijker. Maar zouden we niet eerst nog eens aan de baas om 'n hoger

loon vragen, of..."

„Hou daar over op, sukkel. Zeg eerst eens: is Sigfrid ook al naar bed?"

„O ja, al heel lang," antwoordde Niels. „Maar waarom...?"

„Schei uit, asjeblieft. Wie vraagt hier, jij of ik? En nou goed luisteren, haas! Jij gaat rustig slapen. Jij zegt niets, en morgen om tien uur kom je bij de kade. We varen gewoon uit, alleen maar 'n beetje om te informeren of de vis al in aantocht is, snap je?"

„Die komt toch pas over drie weken, Per, enne..."

„Hou-je-mond!" riep de schorre stem. „Om tien uur, versta je? Dan kun je meevaren. Dan hebben we twintig kilo... Ik zeg: twintig kilo goud. De helft voor de grote heer aan de overkant, die gezorgd heeft dat we alles netjes op tijd wisten, en de andere helft voor ons vijven. Twee kilo de man, ventje.

Dat is zestienduizend kronen, weet je dat?" (Ongeveer negenduizend gulden.) Niels knikte bibberend, maar hij kon er niet blij om zijn. De donkere gedaante verdween weer. Niels bleef minutenlang, kwartierenlang rechtop zitten, maar geen geluid vernam hij meer. Hij kon echter geen oog meer dicht doen, en hij voelde zich zo schuldig alsof hij helemaal in z'n eentje, alléén, al het goud van de hele wereld had gestolen en onder zijn matras had verstopt.

• • •

Het was nog heel vroeg in de morgen, de morgenschemering trok traag... heel traag over de eilanden, toen Niels bibberend durfde op te staan. Wat moest hij nu zeggen, beneden? Maar lange tijd kreeg hij niet om daarover na te denken. Want beneden hoorde hij onrustig gestommel, luid praten, roepen, tenslotte schreeuwen.

O Heer, ze weten 't zeker al... Ze hebben 't ontdekt. Niels kleedde zich slordig aan, waste zich nog maar niet, en ging met kloppend hart de oude krakende trap af. Daar stapte de grote Nederlander regelrecht op hem af. „Hela, hapsnurker, wat weet jij van dat verdwenen goud, hè?" bulderde Bas de arme Niels in kernachtig Nederlands in de oren.

Niels stond met open mond te staren, zonder ook maar een

woord van die onweersbui te begrijpen.

Op dit ogenblik kwamen Odd Berg en Fer Donkers binnen, beiden zichtbaar verontrust.

Odd zwaaide wanhopig met de armen en liet een lawine van Engelse woorden op Bas los.

Vlug vertaalde Fer: „Oom Bas, Sigfrid is nergens te vinden."

„Zo," mopperde Bas. „Ook dat nog. Is je zoon er soms met dat goud vandoor, mesjeu Berg?"

„Nee, nee, oom Bas, dat mag u niet zeggen," kwam Fer er tussen. Het was maar een geluk, dat de oude fabrikant geen Nederlands verstond, anders zou hij zeker ruzie met Bas hebben gekregen. Gedurende de laatste halve minuut had Fer echter oplettend naar Niels gekeken.

29

Enkele eigenaardige gedachten schoten door de jongeman heen, toen hij de huisknecht daar zo onthutst zag staan.

Fer stapte op Niels toe, plantte zijn wijsvinger op de borst van de bange knaap, en sprak langzaam in het Engels: „Zeg eens, Niels, heb jij soms... heb jij er soms enig idee van, wie de inbraak gepleegd kan hebben?"

„N... nee, no sir," stamelde Niels. „Werkelijk niet."

„Zo," zei Fer. Hij bleef de knecht doordringend aankijken, en Niels sloeg verlegen de ogen neer.

Intussen mompelde Fer: „Ik zal u eens wat zeggen, oom

Bas. Die jongeman weet er meer van."

„Ben benieuwd," bromde Bas. Hij ging tegen de muur staan, met de armen voor de borst gekruist. De geliefkoosde houding van Bas, als hij de kat eens eventjes uit de boom wilde kijken! Het werd doodstil. Angstig stil zelfs.

Fer bleef Niels onafgebroken aanstaren. Jij weet er méér van, vriend, dacht hij maar. Jij weet er beslist méér van. Jij kijkt mij veel te benauwd. Je verbergt iets, wat ik je brom. Fer aarzelde nog even. Ja, want stel je voor, dat hij zich tóch vergiste... Dan maakte hij een flater. Toch hield hij zich niet meer in.

„Jij... weet... er... méér van, Niels," sprak hij langzaam. Niels kleurde en stotterde: „N... No! No sir. We konden toch immers helemaal niet weten, in welke kist het goud van Mr. Berg zat?"

Fers ogen straalden. Zo'n sukkel, dacht hij triomferend! „Mr. Berg!" sprak Fer in het Engels. „Hij zegt: we wisten niet, in welke kist het goud verborgen zat. Wel... hoe wist Niels dan, *dat* het goud in een van die kisten zat? Hoe kòn iemand weten, dat uw zoon de goudstaven in een van mijn kisten had gedaan? En nou jij!"

Fer stapte dreigend op Niels af.

„En nou jij! Vooruit! Spreek op, wat weet je!"

„O, sir, ik ben niet in de kluis geweest, werkelijk niet. Ik

heb daar niets mee te maken. Alleen... vannacht, o, sir,
breng me niet bij de politie.

Want die ouwe visser, sir, Per Ostrem, die kerel stond vannacht in mijn slaapkamer met een revolver voor mijn gezicht, en ik moest zeggen, waar Mr. Berg de sleutelbos had opgeborgen, en dat had ik toevallig gezien, en daarom vertelde ik dat aan Per. Want hij wilde die kist hebben, sir, met elf-elf. De kist met de goudstaven."

Fer aarzelde. Elf-elf? Dat klopte niet...

„Elf-elf?" zei hij. „Mr. Berg, hij zegt elf-elf!"

„Juist," viel mijnheer Berg dadelijk in. „Toen u met uw pleegvader in Hotel Grand naar uw kamer was gegaan, hebben mijn zoon en ik voor alle veiligheid de goudstaven nog overgebracht van kist nummer elf-dertien naar elf-elf. Niemand wist dat dus, buiten mijn zoon en ik dan, natuurlijk."

Nu stond Fer helemaal perplex te kijken. Hij vertelde dit laatste nieuws aan oom Bas, en vroeg er bij: „Snapt u dat, oom Bas, dat de dieven wisten, dat Odd en zijn zoon 's avonds laat nog de inhoud van die twee kisten verwisseld hebben?"

„Nee," zei Bas. De boer van de Imbosch kwam langzaam naar voren, recht op Niels af. Zijn wenkbrauwen leken dreigende onweerswolken, toen hij tegen de jongeman zei: „En nou, zeg wat je weet, of ik maak mosterd van je."

Fer vertaalde dit woord voor woord, en voegde eraan toe:

„Beste Niels, jij zit in het komplot, en vertel nou maar onmiddellijk wat je weet, want als mijn pleegvader boos wordt, kan ik hem heus niet tegenhouden."

Niels slikte, sloeg de ogen neer. Hij schraapte zijn keel en begon tegen zijn heer en meester te praten.

„Nee," onderbrak deze zijn knecht in het Engels. „Je zult alles in het Engels zeggen, zodat Mr. Donkers je kan volgen."

Niels begon opnieuw te stamelen, soms haperend in de Engelse zinnen.

„Mister Berg, ik kom er dan maar voor uit. We zouden uw goud stelen. We wisten dat uw zoon ermee zou thuiskomen uit Engeland. We wisten dat het... In ieder geval, Per Ostrem zei dat ie het wist, dat het goud in kist nummer elf-elf moest zitten. Ik had, ik was ook bij de lui. Ik was de enige die tamelijk vrij in uw kantoor kon komen.

Ik heb gezien waar u uw sleutelbos opborg. In de bureaula, sir. En vannacht dreigde hij me met een revolver, Per dan, en toen moest ik het wel zeggen, en meer heb ik niet gedaan. En straks, om tien uur..."

Hier brak Niels plotseling zijn verhaal af en keek de anderen verschrikt aan, alsof hij zich had versproken.

„Wät?" riep Odd Berg. „Wat wilde je vertellen, van straks om tien uur?"

„Dat... dat kan ik niet zeggen, sir. Ik vrees de wraak van Per, en Ole en Töns, en misschien ook wel van Olav. Nee, sir, ik kan niet, ik durf 't niet. Misschien..."

„Politie!" riep Odd woedend. Hij liep naar de telefoon. Bas had het woord „police" opgevangen en begreep het. Hij hield de arm van Odd van het toestel af en zei zachtjes: „Wacht maar eventjes, mesjeu." Bas trok zijn jasje uit, stroopte zijn overhemdsmouwen op en met beide armen, die meer op boomstammen leken, naar voren gestrekt, stevende hij op de bevende Niels af.

„Ik ben sneller dan de polies, mesjeu!" brulde Bas. „En nou geen poespas, Nilles. Je gaat d'r àn!"

„Mister Baanders maakt gehakt van je, Niels," vertaalde Fer ijskoud.

Niels had ontzag voor deze naderende orkaan, en rammelde doodsbang af: „Om tien uur zouden we van de

kade vertrekken, sir, en haal nou asjeblieft geen politie, want ik wil er verder niks mee te maken hebben."

„Wát!?" riep Odd Berg weer. Hij keek op zijn armbandhorloge. Het was tien voor tien.

„Die vier oproerkraaiers van de *Nordstjernen*!" zei Odd.

„We zullen ze, die lui!"

Hij maakte aanstalten om in stormtempo de salon te verlaten.

„Ogenblikje nog, sir," onderbrak Fer. „Nog één vraag voor Niels. En je geeft me dadelijk antwoord, versta je?"

Niels keek bang naar Fer, die hem met zijn oogopslag wilde doordringen.

„Mijn vraag is deze: *wie is jullie eerste opdrachtgever?*
Kijk niet zo onnozel. Want het is onbestaanbaar, dat jullie hier op dit eiland hebben kunnen ruiken, wat er op de vaste wal met het goud is gebeurd. Daar, dáár, op de vaste wal, dáár moet een vent zitten met radar in z'n bol. Want *hij* wist, wat *wij* nog niet eens wisten. Namelijk, dat het goud van kist elf-dertien overgebracht is naar kist elf-elf. Kom op! Noem die kerel!"

Nu liet Niels zich slap tegen de muur zakken. Hij sloot dramatisch zijn ogen, en lispelde: „Dood mij maar, heren. Maak dan maar gehakt van uw dienaar. Want ik... ik wéét het niet. Misschien weet Per Ostrem het, maar zelfs dát weet ik niet."

Fer aarzelde. Ik geloof, dat hij het wèrkelijk niet weet, dacht Fer.

Dan moeten we opschieten, en vlug!

„Naar de kade!" riep Fer. „Vijf voor tien! Vooruit, vlug!"

...

In de haven heerste grote bedrijvigheid. Er lagen talloze schepen, die echter nog niet van plan schenen uit te varen. „Ze maken zich klaar voor de kabeljauwvangst," verklaarde Odd Berg.

Maar de *Nordstjernen* was nergens te bekennen!

„Die is vanmorgen al voor zes uur vertrokken," zei de havenmeester. „Per zei, dat ze al vast het water in het

zuidwesten gingen verkennen. Nou, Mr. Berg, ik verklaarde ze voor gek, want we kunnen de beestjes pas over 'n paar weken verwachten, niet? Enfin, ze gingen, en ik dacht: Mr. Berg moet 't dan zelf maar weten, als ie z'n schuit veel te vroeg laat uitvaren."

Odd, Fer en Bas stonden stil te kijken.

Niels wist met zijn houding geen raad. Hij loerde rond, of er geen politiemannen kwamen om hem in te rekenen.

„Welke richting zijn ze uitgevaren?" vroeg Fer.

De havenmeester lachte spottend naar Odd. „Een landrot zeker?" vroeg hij. „Ha, die kant op, natuurlijk." Hij wees naar het zuidwesten.

De vier mannen keerden weer in het grote witte huis terug. Ze dachten over het dubbele raadsel: het verdwenen goud, en... de verdwenen Sigfrid. Ja, Sigfrid was óók bij de mannen. Heel doodgewoon, had de havenmeester gezegd. Niets bijzonders, dat de zoon van de fabrikant een tocht meemaakte. Dat deed hij wel meer. Sigfrid!...

„Zullen we nog eens op zijn kamer kijken, sir?" stelde Fer voor.

Het viertal ging naar boven. Ze waren er al eerder geweest, maar hadden toen alleen vastgesteld, dat de zoon des huizes er niet meer was. Nu keken ze wat nauwkeuriger rond.

Fer vroeg aan Niels: „Hoe is die man vannacht bij jou in je kamer gekomen?"

„Door het raam, sir."

Door het raam! Fer bekeek het raamkozijn van Sigfrids kamer. Er zaten krassen op de vensterbank, en twee diepe putten, die van haken afkomstig moesten zijn.

Fer knikte. Hij begreep het: met touwen of een touw ladder waren ze binnengekomen.

Maar daarmee was het raadsel niet opgelost!

Waarom was Sigfrid met de boeven meegegaan? En wat moest Odd Berg nu met Niels beginnen? Niels was óók ontrouw aan zijn meester geweest; was óók van plan

geweest er vandoor te gaan. Moest je hem niet aan de politie overleveren? Of minstens ontslaan? Nee, toch niet. Nóg niet! Niels zou ze nu immers nog van dienst kunnen zijn! Hij was immers weer op de hand van zijn meester! Verdrietig liep vader Berg naar beneden, keek niet goed uit en struikelde over de onderste treden.

Tien minuten later zat de arme kerel met dikke zwachtels om zijn verstuipte voet in zijn huiskamer. Hij kon geen stap meer verzetten.

„Ze zijn er met uw goud vandoor, sir," zei Fer, tamelijk dom. „En met uw zoon," zei hij er langzaam achteraan.

„Of andersom," mompelde Odd somber. „Het kan ook zijn dat mijn zoon er met de kerels vandoor is.

En... met het goud! Ofschoon... ik kan het niet geloven. We konden toch goed met elkaar overweg. Terwijl... van de andere kant... Tja, ik moet toegeven, dat mijn zoon dikwijls woorden met mij had over onze bedrijven, over onze schepen, die volgens Sigfrid allemaal nog veel te ouderwets zijn. Ik móet het wel geloven, Mr. Donkers, het kàn niet anders, of mijn zoon moet mede in het komplot zitten." Het dwarrelde Fer voor de ogen. Inderdaad: niemand ter wereld kòn hebben geweten, dat vader en zoon in die nacht de inhoud van de kisten elf-dertien en elf-elf hadden verwisseld. Maar... waarom zou Sigfrid er dan niet alléén mee vandoor zijn gegaan? En... waarom was hij dan al niet vast in Londen er tussenuit geknepen?

Odd Berg zelf verbrak het eerst de griezelige stilte. „Niels," gebod hij. „Ik moest je eruit gooien, maar je kunt me misschien nog van dienst zijn. Geef mij het telefoontoestel. Ik wil nu meteen maar de politie opbellen." Niels liep schoorvoetend naar het apparaat, toen er net gebeld werd.

Even later keerde hij terug met een brief.

„De morgenpost, mijnheer Berg. Een aangetekend schrijven." Odd Berg was wel gewend aan aangetekende brieven. Hij tekende zijn naam op het postformulier, zonder aanvankelijk op de brief zelf te letten. Toen viel het hem

ineens op!

„Warempel! Alle donders! Een brief van Sigfrid. En het poststempel? Hé! Hier, van Svolvaer! Vanmorgen om acht uur afgestempeld. Drommels... die kerel... wat zou hij?..."

Odd Berg mompelde enkele woorden in het Engels tegen Fer en opende nerveus de envelop.

„Brief van Sigfrid, oom Bas," zei Fer zacht.

„Van de rouwmoedige zoon, die afscheid neemt van z'n pappie," mopperde Bas ontevreden.

DERDE HOOFDSTUK

De jacht op de Nordstjernen

ODD BERG LAS DE BRIEF AANDACHTIG OVER. DAARNA BEGON HIJ langzaam de Noorse tekst in het Engels te vertalen. Stukje voor stukje, en in verkorte vorm, vertaalde Fer dit dan weer voor Bas. Bas luisterde zeer, zéér opmerkzaam. Met gefronste wenkbrauwen tuurde hij naar de grote bloemen van het ouderwetse karpét. Niels stond met grote angstogen bij de deur te luisteren. En zo hoorden Fer, Bas en Niels de wonderlijke inhoud van deze wonderlijke brief.

Beste papa,

U weet het al lang: ik kan mij met uw ouderwetse ideeën over ons bedrijf niet langer verenigen. Daarom wil ik na uw dood ook geen erfenis hebben, die is opgebouwd uit gierigheid en zuinigheid, waar uw mensen voor hebben geleden. Daarom heb ik uw goud genomen en ga een nieuw bestaan vestigen, samen met enkele van uw

*knechts, die ook al bijzonder ontevreden over u waren.
Het zal een grote teleurstelling voor u zijn, maar doet u
geen moeite, mij tegen te houden.*

*Waarschuw vooral geen politie, want dan verdwijnt het
goud onmiddellijk naar de bodem van de zee.*

*Bovendien zult u dan ook uw zoon nooit meer levend
terugzien, want ik zal mij nooit, nóóit levend aan mijn
tegenstanders overleveren.*

Sigfrid

„En nu onmiddellijk de telefoon,” brulde Odd Berg buiten
zichzelf van woede.

„Denk je, dat ik me door mijn eigen zoon laat bedriegen? Dan maar géén goud, dan maar géén zoon meer. Er is al te veel tijd verloren gegaan. Niels, hier dat ding!"

Bas zag het gebaar naar de telefoon; hij hoorde in de voor hem, vreemde taal toch zoiets als „politie", en hij vroeg aan Fer: „Wat gaat ie doen, Ferrie?"

„Politie opbellen, oom Bas."

„Nee, niks politie!" brulde Bas nu, zeer onhoffelijk.

Niels stond aarzelend met het apparaat bij zijn verstuipte heer, de heer Berg zelf vergat van verbazing zijn mond dicht te doen, en Bas liep met reuze berepasse de grote salon op en neer. Bas had zijn plek bij de muur verlaten en liep met fonkelende ogen recht op de heer Berg af.

„Even wachten, mesjeu," zei de Veluwse boer. „Die jongen van u is ontvoerd. En die brief is je reinste kunstenmakerij. Eh... Zeg jij dat 's eventjes tegen die mesjeu, Fer!"

„Mijn pleegvader zegt, dat uw zoon ontvoerd is, mijnheer Berg," zei Fer, zelf stomverbaasd. „En dat die brief bedrog is."

Toch keek Fer veelbetekenend naar zijn pleegvader. Bas begon een hele speech, en Fer knikte telkens, alsof hij zeggen wilde: juist, oom Bas, dat begon ik zelf nèt ook zo'n beetje te denken...

„Om zo maar 's te zeggen, Fer," sputterde Bas verder, „als

die mister Sigfrid dat goud wilde pikken, waarom moest er dan vannacht bij die Nilles zo'n kerel binnendringen om die sleutels op te eisen? Had die Sigfrid niet tienmaal de gelegenheid gehad, dat allemaal zelf op z'n dooie gemak te doen, en er dan zelf met de buit tussenuit te knijpen? Een paar vissers omkopen, 'n bootje van z'n papa pikken, naar de overkant, vissertjes wat betalen, en klaar is Kees. Klaar is Sigfrid."

Fer knikte en dacht na.

„En nu het vervolg, oom Bas," zei hij. „Waarom hebben ze dan op een of andere manier Sigfrid gedwongen, met hen mee te gaan? Ja, hij is gedwongen, want uw Fer zou vroeger geen Pim Pandoer geweest zijn, als hij de sporen van gevecht niet in Sigfrids kamer had opgemerkt. Hebt u het ook gezien? Bed in wanorde, krassen en strepen op het raamkozijn.

Duidelijke sporen van grove laarzen op de verf. Juist. Precies, oom Bas. Zo is 't."

Fer wendde zich nu tot Odd Berg.

„Uw zoon is ontvoerd, Mr. Berg. En daarom zou ik inderdaad zeggen, waarschuw de politie. Uw zoon is in gevaar."

Fer legde nog het een en ander uit: het gesprek en de conclusies daaruit, zojuist met oom Bas. Maar het trof Fer, dat nu juist Odd Berg het hoofd schudde, en géén politie wilde waarschuwen.

„Ik begrijp u, heren," mompelde Odd bezorgd. „Ik zie het wel in: die hele brief is komedie. Er staat maar één ware zin in. Deze: haal geen politie, want dan zult u uw zoon niet levend terugzien. En daar ben ik bang voor."

Fer vertaalde dit voor Bas.

„En als ik die mesjeu Berg was, Ferrie, en ze hadden jóu zo van mij weggepikt, dan zou ik... waarschijnlijk óók geen politie waarschuwen. Zulke lui zijn hard, kerel."

Er werd nog een hele poos beraadslaagd.

Bij deze bespreking was ook Niels, de knecht die aanvankelijk ook bij de bandieten hoorde.

Maar Bas en Fer vonden het wel verstandig, de jonge kerel bij zich te houden. Er zou een grootscheepse achtervolging door de Noorse wateren worden gehouden, en wel met de

Alta, die veel sneller voer dan de logge vissersschepen.

Dus... géén politie!

Odd Berg was geen man van lang aarzelen. Hij wilde meteen maar, dat de mannen hem naar de auto droegen, om dan met z'n allen naar het jacht te gaan.

Fer vond dit voorstel echter maar gedeeltelijk goed.

Hij raadde Odd Berg aan, juist nu zelf thuis te blijven.

Wie weet, waren er nog meer mensen in de omgeving, die iets kwaads in de zin hadden!

Nee, Odd Berg moest thuis blijven. Vooreerst was het beter voor de genezing van zijn verstuipte voet. Verder...

„U kunt dan deze paperassen vast eens doornemen, sir," stelde Fer voor. Hij wees op de uitgebreide aanwijzingen, die hij uit zijn tas haalde, en die hoorden bij de nieuwe elektrische apparaten.

„Bespreekt u dit vast met uw technisch personeel," stelde Fer voor. „Tenslotte zijn we hier op de eerste plaats voor zaken, en niet voor boottochtjes in de fjorden van Noorwegen. Ik beloof u, dat ik uw zoon en uw goud opspoor, zowaar hier Pim Pandoer voor u staat, sir!" Bij die laatste woorden glimlachte Odd Berg maar wat, maar je kon merken, dat de woorden „Pim Pandoer" hem niets zeiden. Fer had ook geen zin, hier tekst en uitleg van te geven. En wat die elektrische apparaten betrof: Odd knikte met een flauw lachje naar de stapel paperassen, alsof hij wilde zeggen: die kunnen me nu wel gestolen worden; daar staat nu mijn hoofd niet naar... „Goed zo," bromde oom Bas, die uit de Engelse woorden wel degelijk de bijnaam van zijn pleegzoon had opgevangen. „Hoe laat vertrekken we dus, beste Pim?" Ze vertrokken meteen.

Niels werd aan de tand gevoeld: hoe stond hij nu tegenover de zaak? Was hij misschien tóch nog ingewijde van de boeven? Een soort van contra-spion?

Och nee, dacht Fer. Daar lijkt ie me te onnozel voor. Moet je zien, die angst in zijn ogen! Dat is geen komedie.

„Mr. Berg," besloot Fer nu. „Ik neem aan, dat - zoals ik al van u hoorde - dat Niels de wateren en de eilanden kent?"

„Door en door," verklaarde Odd. „En hij zal u ook in enkele

minuten wegwijis maken in de besturing van mijn jacht. Het is een eenvoudige boot. Er is proviand aan boord. Dat is zo mijn gewoonte, dus daar hoeft u zich geen zorgen over te maken. En hier hebt u..."

Uit de portefeuille van de Rijke Kabeljauw kwamen enkele bankbiljetten.

„... voor uw reis, want ik vrees dat die niet binnen 'n dag zal aflopen."

Fer keek nog ongelovig.

„Noorwegen is geen Nederland," glimlachte Odd vermoeid. „En ook buiten Noorwegen is de wereld nog erg groot."

Fer nam het geld aan, want je kon nooit weten voor welke kosten ze nog zouden komen te staan.

„En neemt u dit ook mee," vervolgde Odd, terwijl hij een lade van zijn antieke tafel opentrok. Hij haalde er twee revolvers met patroontassen uit, reikte er een aan Fer en schoof de andere over de gladde tafel naar Bas.

„Dank u," mompelde Fer. Revolver en patroontas borg hij zorgvuldig op.

„O nee," protesteerde Bas, terwijl hij het wapen met dezelfde snelheid terug schoof. „Dat speelgoed lust ik niet, mesjeu. Heb ik nog nóóit mee gespeeld. Ziet u... Als het dáár op aankomt, dan eh..."

Vol strijdlust stroopte Bas een mouw op. Odd Berg knikte toegevend. Hij wist het nog wel... Hij had zijn huisknecht immers al zien ineenkrimpen voor deze twee levende boomstammen.

De winterzon stond laag aan de zuidelijke hemel, en Fer kneep zijn ogen dicht tegen het felle licht, toen het jacht de *Alta* kittig en strijdlustig in zuidwestelijke richting door de Westfjord voer. Niels stond naast hem en gaf nog de laatste instructies voor het bedienen van de boot. Fer was gewend, met allerlei technische zaken om te gaan, dus dit was een klein kunstje voor hem. De twee mannen stonden overeind in de glazen kajuit, beschermd tegen de snijdende wind, maar toch dik gekleed in hun bontpelzen.

Bas zat binnen op de bank een beetje te dutten. Hij kreeg,

het warm in zijn bontjas, die hij - gelijk ook Fer - van Odd Berg in bruikleen had gekregen. Hij wilde een luchtje scheppen, kroop van zijn bank achter in de stuurhut en schoof een raam open. De wind blies naar binnen, en verfriste het drietal. Hun bontmutsen zaten diep over hun oren, en alleen hun gezichten hadden iets te lijden van de kou.

„Marijke moest me zo zien," zei Bas tegen Fer. „Ze zou denken dat we naar de noordpool gingen."

Fer zei niets op die woorden. Het leek wel, alsof er iets door hem heen schoot.

Noordpool...

„Niels," sprak hij ineens. „Wie zegt ons, dat we in de goede richting gaan?"

„Ze zeiden, dat ze het viswater alvast zouden gaan verkennen," antwoordde Niels onschuldig. Fer keek hem van terzijde aan en dacht: dóet ie nou zo onnozel, of is ie zo dom?

„Ze zeiden ook, dat ze tot tien uur op je zouden wachten," merkte Fer even onnozel op.

Plotseling veerde Niels op, keek Fer aan, en hakkelde: „O, sir... Ik geloof... Ja, ik méén me te herinneren, dat ze het over 'n Rus hadden. Een Rus in Tromsö, of in Hammerfest, dat kon ik niet goed uit elkaar houden. En... O!"

Niels hield zijn hand voor de mond, alsof hij schrok van een heel nieuwe gedachte. Zelfs Bas, hoewel die geen woord verstond, keek verwonderd op.

„O," herhaalde Niels. „Mr. Donkers! Ik geloof... ik denk, dat ik 't snap! Ja, ze zouden... we zouden dat goud verkopen aan een Rus, ergens in 't noorden, en dáárvoor - denk ik -... Ja, sir! Weet u, dat de jongeheer Sigfrid enkele jaren in Rusland is geweest? Hij is de enige op het hele eiland, die Russisch kent, en dáárom hebben ze hem vannacht... denk ik..."

Nu vertrouwde Fer de bediende weer. Je kon nu toch wel merken, dat Niels werkelijk niets van de ontvoering van

Sigfrid had afgeweten. En het begon ook Fer duidelijk te worden, waarom ze Sigfrid hadden meegenomen: de rovers zouden hun goud zien te verkopen aan een niet-Noor. Natuurlijk! Aan een Rus. Dat kon. En daarvoor hadden ze een tolk nodig. Dat kon ook. Sigfrid! Ja, als tolk èn... als gijzelaar! Maar waarheen?
Naar Tromsö? Hammerfest? Dus naar het noorden?...

Ze ontmoetten een schip, afkomstig van de 'vaste wal. Fer riep door middel van de kleine, maar toch perfecte radiozender en -ontvanger het schip op. Na enig zoeken lukte dit. Fer vroeg, of ze de *Nordstjernen* hadden gezien. Geen *Nordstjernen* gezien...

Fer liet de motor langzamer lopen. De *Alta* dreef aarzelend wat rond. De zon daalde naar het verre zuidwesten.

Ijspieken van de zuidelijke Lofoteneilanden schitterden in het zonlicht. Fer riep nog tweemaal eèn passerend schip op. Niemand had de *Nordstjernen* gezien. Daarop wendden ze de koers naar het noordoosten. Na enkele uren voeren ze precies tussen Bodö en Svolvaer door, zonder dat iemand dit kon zien. Fer had Odd beloofd, dat hij een radiotelegram zou verzenden, zodat de man op de hoogte bleef. Maar Fer vond dit nu niet aan te raden. Was het personeel van het kleine postkantoor wel te vertrouwen? De nacht daalde. Onder de kundige leiding van de nieuwbakken stuurman Fer en de doorgewinterde loods Niels, tjoekerde de *Alta* vinnig verder in noordoostelijke richting.

Het was al diep in de nacht, toen de roodgroen schemering van het prachtige noorderlicht plotseling verdween. De lucht werd bedekt met grauwe wolken, en er stak een stevige sneeuwstorm op.

Op aanraden van Niels zochten ze een schuilplaats in een kleine fjord. Daar was het rustig.

Ze maakten van de nood een deugd door alle drie een paar uur te gaan slapen.

De volgende morgen zag de zee er grauw en dreigend uit, maar Niels was niet bang. Hij scheen nu toch wel te willen goedmaken, wat hij aanvankelijk aan verkeers had gedaan:

hij wilde zo gauw mogelijk het schip van zijn meester opsporen!

En tegen het midden van de volgende dag, waarop de zon in deze noordelijke streek al niet meer boven de horizon uitkwam, drong er een lichtstraal door in de kajuit van de kleine *Alta*! Want toen ze opnieuw een passerend schip opriepen, om te vragen of men soms een vissersboot had gezien met de naam *Nordstjernen*, luidde het antwoord:

„Yes, we have! Ja, we hebben een *Nordstjernen* gezien, vanmorgen vroeg, in de haven van Tromsø. Wij voeren samen uit, de *Nordstjernen* voor ons uit. De schuit koerste naar het noorden. Goeie vaart, maat, en over en sluiten...”

Een lichtstraal! Maar toch met een wolk ervoor.

Want nu wisten ze in ieder geval, dat ze nog een enorme achterstand hadden.

De *Alta* voer sneller dan de logge visser, maar... zó'n achterstand! Tegen de avond bereikten ze Tromsø.

Fer en Bas hadden helemaal geen belangstelling voor dit „Parijs-van-het-Noorden", zoals de Noren deze moderne stad vol trots noemen. Ze tankten olie, koersten meteen weer de haven uit. Toen ze in het grote open water van het LoppHAVET kwamen, gaf Niels enkele aanwijzingen. Hier was geen gevaar voor klippen. Op de instrumenten duidde hij Fer aan, welke koers hij moest aanhouden. Niels ging een paar uur slapen, Fer stond eenzaam, urenlang, achter het stuurwiel. De zee was ruw, maar Fer wist het kleine jacht goed in bedwang te houden. Met zijn auto-vaarboot had hij wel dollere avonturen in ruwe zee meegemaakt! De *Salamander* stond nu rustig op de Imbosch in Nederland, maar met de *Alta* kon Fer minstens al even goed opschieten. Tegen de morgen werd Niels wakker en nam het roer van Fer over. Het werd tijd ook, want ze koersten langzaam maar zeker op Europa's noordelijkste stad Hammerfest aan, en om dáár behouden aan te komen moesten ze weer enkele gevaarlijke fjorden passeren. Daarvoor was meer nodig dan alleen maar de kennis van hoe je 'n jacht moet besturen. Daarvoor was Niels nodig, die al deze wateren bijna wel uit zijn blote hoofd kende!

Hammerfest!

„Je hebt kans, dat ze daar zijn," merkte Niels op, toen Fer zijn slaapje uit had. „Ik ben er kort geleden met Mr. Odd

geweest, en ik weet zeker, dat daar een paar Russen wonen. Ze spraken heel gek Noors, en ook een beetje Engels. Echte kooplui, die heus wel goud zouden willen opkopen!" „Zo," zei Fer droog. Hij rookte een sigaret, en vervolgde: „Als ze bij die Russen zijn... dan zijn ze er niet. O, neem me niet kwalijk, Niels, ik zeg 't een beetje gek. Ik bedoel: als daar werkelijk Russen wonen... wees dan maar niet bang, dat ze daar geweest zijn. Of anders..."

Niels keek hem vragend aan.

„Anders snap ik niet, wat ze met Sigfrid moeten doen. Als die Russen Noors en Engels spreken, hebben ze geen tolk nodig."

„Tja," antwoordde de huisknecht.

„Daar had ik nog niet aan gedacht. Of... òf..."

Hij aarzelde. Angstig keek hij Fer aan.

„Ik durf 't haast niet te zeggen," lachte hij domweg. „Maar ik bedoel... eh... Of anders zou Mr. Sigfrid tóch verkeerd zijn. Toch geen tolk zijn. Misschien toch wel dat goud gestolen hebben."

Fer haalde zijn schouders op. Hij wist er werkelijk ook al geen raad op. En weer piekerde hij diep en zwaar over de geheimzinnige figuur, die de verwisseling van de kisten 1113 en 1111 moest hebben ontdekt!

De *Alta* trok een wijde schuimboog achter zich aan, en koerste op de haven van Hammerfest af.

Het was midden op de dag, maar ze waren al zover naar het noorden, dat de zon hier ver beneden de horizon bleef. Er hing een lichte schemering in het zuiden, en in het oosten zagen ze de tientallen lichten van de stad branden.

„Zeg!" vroeg Bas aan Fer. „Wordt het hier nou nóóit eens dag?"

„Het is al dag, oom Bas. Maar de zon komt hier niet op. Over 'n paar dagen... Laat 's kijken, het is nu tegen einde januari... Ja, over 'n paar dagen zien ze hier voor 't eerst na twee maanden de zon weer. En zoals de schemering nu is, zo is het al wekenlang geweest. Daarom brandt hier in de wintermaanden dag en nacht het licht."

„Zal ze stroom kosten," bromde Bas. „Blij dat ik hier niet woon."

„Ja," ging Fer nog voort. „Hammerfest is niet alleen de noordelijkste stad van Europa, maar ook de modernste!"

„Wat?" vroeg Bas verbaasd. „Ik zie daar in de verte anders helemaal geen wolkenkrabbers of torenflats. Moet je bij ons in Arnhem komen, dat ding op het Velperplein! En hier?"

„Nee oom Bas," lachte Fer. „Dat bedoel ik niet.

Hammerfest was de eerste stad, die een dynamo kocht om stroom op te wekken. Dat was twee jaar na de

Wereldtentoonstelling van Parijs, in 1889. In 1890 werd dit toen nog kleine stadje door brand verwoest. En 'n jaar later hebben ze het meteen maar modern aangepakt door te zorgen, dat de stad gedurende de wintermaanden elektrisch licht had. O, wacht! Niels zoekt de haven op, zie ik. Kom oom Bas, we gaan.

Ik heb er een voorgevoel van, dat we de *Nordstjernen* hier zullen aantreffen. Voorzichtig, Niels! Niet zo vooraan, niet de haven in."

Niels begreep het best. Hij zocht een stille plek uit, bijna helemaal buiten de haven, waar het lichte jacht toch veilig zou liggen tegen eventueel plotseling opkomende poolstormen. In de haven lagen maar enkele schepen. Fer kreeg een idee.

„Niels, blijf jij even wat achteraf. Jou kennen ze, mijn pleegvader en mij niet, naar ik aanneem. Wij kunnen rustig even rondneuzen of we die schuit van je baas zien."

• • •

Niels bleef wachten.

Maar hij had geen rust. Even later ging hij een oude herberg binnen. Misschien wisten ze daar iets over een *Nordstjernen*?

De herberg stond tussen enkele oude huizen, die het oude deel van de stad uitmaakten. Dit was aan de voet van de *Dodenmuur*, en met een zekere angst keek Niels van tijd tot tijd naar die hoge kolos, een hoge rots, vanwaar af nog maar enkele jaren geleden enorme ijslawinen omlaag waren gestort-dood en verderf zaaiend in het vissersdorp. Daar had Niels vaak over horen vertellen, en hij voelde zich dus óók al niet erg op z'n gemak...

De herbergier kwam naar hem toe en vroeg hem, wat hij wilde gebruiken. In het begin wilde Niels niets gebruiken, maar dat ging toch ook niet. Daarvoor kwam je niet in een herberg.

Hij nam maar een paar koppen koffie, afgewisseld met gedroogde vis. En intussen kropen de kwartieren voorbij alsof het eeuwen waren.

Steeds tuurde Niels uit het raam, naar de *Alta*, en naar de lege kade. Kwamen die twee Hollanders nou nóóit eens te voorschijn? De herbergier blonk niet uit door vriendelijkheid.

„Nog schepen binnengekomen?" vroeg Niels tijdens zijn stokvismaal.

„Ja," zei de waard. „Drie."

Stilte. Tik-tak van de wandklok.

„Wat voor schepen?" vroeg Niels na vijf minuten. Niels was al bij voorbaat bereid, enkele minuten op antwoord te wachten. Hij had het allang gemerkt: ook deze doorgewinterde Noor had zwaar te lijden onder de „Mörke-syke", de poolnachtziekte, die juist de oude inwoners van deze streken zo stil maakt; zo nors; zo verdrietig om niets. De sterkste kerels, de brutaalste vissers, de meest geharde noorderlingen: juist zij kunnen soms nadat ze wekenlang in de schemering hebben zitten suffen - losbreken in een woedeaanval, of in een huilbui. „Eén Rus en twee Engelsen," antwoordde de man kortaf, maar toch nog vlugger dan Niels had verwacht. Onafgebroken keek de waard maar naar de plankenvloer. Alsof hij daar de zon verwachtte. „Geen Noor?" vroeg Niels voorzichtig.

De man antwoordde niet.

Niels bestelde een glas bier.

„Die Rus heette Lenin," zei de waard, toen hij het bier voor Niels neerzette.

„Nog wat lever asjeblijft," bestelde Niels.

„En die Engelsen," vervolgde de waard tijdens de lever, „die waren... die ene... wacht 's. Ja, London, stond er op. En die andere... Ster, of weet-ik-veel. Zoiets tenminste."

„*Nordstjernen?*" riep Niels opgewonden uit.

De waard keek eerst verbaasd, toen woedend.

„Zeg, ben jij 'n Noor of 'n vreemdeling? Nordstjernen, zegt ie! Twee Engelsen, zei ik toch?"

Hij schreeuwde het Niels in de oren, alsof die doof was.

„Black Star!" riep hij. „Black Star, kerel. Zwarte Ster. Ja, zo is 't. Een Lenin, een London, en een Black Star. Nou, tevreden? Ben je gedrost? Hoor je bij een van die drie?"

„Nee," zei Niels teleurgesteld, met een mond vol lever.

„Nee, ik kom van die kleine witte daar."

„O, dat jacht. Voor zaken?"

„Nou," aarzelde Niels. „Ik niet, eigenlijk. Ik heb twee vreemdelingen aan boord, die even in de stad moesten zijn."

„Even!" spotte de waard. Hij keek naar de klok, die intussen al zeven uur aanwees.

„Slapen jullie hier vannacht?" vroeg hij nog.

„Denk ik niet," aarzelde Niels weer. Toen het tot hem doordrong, dat hij hier al urenlang zat te wachten, werd hij ongerust. Je kon in 'n paar minuten om de haven heen lopen, en de stad zelf - splinternieuw opgebouwd na de totale verwoesting, die de Duitsers in 1944 hadden aangericht - bestond uit een aantal rechte straten, moderne winkels, visdrogerijen en traankokerijen, waar je binnen 'n uur op uitgekeken kon zijn.

Waar zouden die twee Nederlanders toch blijven?

„Ik ga 's even kijken," zei Niels, traag van zijn krakende stoel overeind komend.

„Kom je nog terug?"

„Weet ik niet. Sluit maar, als 't je te lang duurt."

Niels stond buiten. Hij kroop diep weg in zijn pelsjas en trok zijn muts over de oren. De lucht vlamde rood en groen van het noorderlicht, en een felle vrieswind joeg langs zijn gezicht. Hij zocht een paar minuten beschutting achter een van de hoge keringen, die aangebracht waren om ijs- en sneeuwval van de *Dodenmuur* op te vangen.

Langzaam liep hij naar het nieuwe stadsdeel. Geen sterveling was daar te zien. Binnen in enkele boekwinkels, fel verlicht door middel van T.L.-buizen, stonden mannen of vrouwen in boeken of tijdschriften te neuzen.

In de meeste woonhuizen was het donker. De mensen gingen vroeg naar bed, stonden laat op. Alles wachtte op de komst van de zon... nog enkele dagen!

Niels voelde zich wanhopig eenzaam, alsof hij moederziel in z'n eentje boven op de noordpool zat. Langzaam slenterde hij langs de halfcirkel van de kade. Plotseling dook er een man op uit de duisternis achter een grote stokvisloods. De man rook naar stookolie.

„Hallo," sprak Niels hem aan. „Kom je van die schepen daar?"

„Ja," antwoordde de man. „Van 'n Rus en 'n Engelsman. Ik heb ze geholpen bij 't olietanken. De Rus vaart al. Ja, hoor maar."

Er klonk een doffe fluitstoot van een vertrekkend schip.

„Wie is die Rus?" vroeg Niels. „Lenin soms?"

„Haha," lachte de man. „Ben je te lang aan 't passagieren geweest, vader? Dan ben je te laat, man! Hoor maar, ze varen al."

„En die Engelsman?" ging Niels onverstoorbaar verder.

„Die *Nordstjernen*?"

„*Nordstjernen*?" stamelde de man. „Kerel, je bent gek. D'r is hier sinds de zomer geen *Nordstjernen*, geweest."

Dat klopt, stelde Niels vast. Hijzelf was hier deze zomer nog geweest met de schuit.

„Nee," ging de olieman voort. „Een *London* ligt er. Die maft. En een *Black Star*. Die vertrekt ook, en die heb ik ook met olie volgegooid. Ze gaan naar Oslo, geloof ik. Enfin, wat moet je eigenlijk, vader?"

„O, niks," bromde Niels. „Ik zoek 'n paar lui, die ik kwijtgeraakt ben."

„Oooo!" riep de man langgerekt. „'n Paar vreemdelingen soms? Een grote dikke, en een lange magere?"

„Ja, ja, heb je ze ergens gezien?"

„Ja, daarginds, potdorie. Mooie lui. Hoor jij daar ook bij? Ik had 'n brief van een van de bemanningsleden gekregen om die te posten, en toen vroeg die lange magere me ineens: mag ik die brief eens zien. Loop naar je grootje, zeg ik in perfect Engels. Man, zeg ik, die brief gaat in de

bus, zoals dat hoort bij ons. Nou, en toen heb ik die lui niet meer aangekeken en die brief in de bus gemikt."

Niels luisterde niet meer. Langzaam slenterde hij in de richting, waar hij vaag afstekend tegen de nachtelijke schemering de silhouetten van twee schepen zag.

Het voorste vertoonde met grote letters de naam *London*. Alles was er in diepe rust. Toch keek Niels nog even rond. Misschien liep er een wacht? Nee, alles scheen te slapen. Niels gaf de moed op. Er was geen *Nordstjernen* te bekennen. Het schip was opgeslokt in de lange, geheimzinnige poolnacht

De vorm van het volgende schip kon Niels niet onderscheiden, maar het neonlicht van een hotel, dat langs de kade stond, viel op de felwitte letters, die de boeg sierden: *Black Star*. Ik doe maar geen moeite, dacht Niels. Ik vraag maar niets.

Ik ga terug. Misschien is die saaie piet nog wakker in de herberg. Dan ga ik daar wel slapen. Hij wilde zich omdraaien, toen hij plotseling luid geschreeuw hoorde. En - hij had er een eed op kunnen doen! - boven het stemmenlawaai uit hoorde hij duidelijk de bulderbassende stem van die forse Mr. Baanders uit Nederland! Rap keerde Niels, die al weer een heel eind teruggelopen was, zich om. Daar was iets aan de hand! Hoor eens, hoor eens! Mr. Baanders was bepaald uit z'n humeur, want zijn zware stem bulderde over de verlaten kade van de verlaten stad, in de doodstille, verlaten poolnacht...

Jongens, wat was er met Mr. Baanders aan de hand? En met Mr. Donkers?

De arme Niels voelde plotseling een hevige onrust. Snel liep hij terug naar de grote haven. Intussen was het begonnen te sneeuwen, en de vinnige sneeuwkorreltjes priemden hem in het gezicht. Hij holde naar de kade, waarvan een gedeelte mat beschenen werd door het blauwachtige neonlicht van het hotel.

„Mr. Donkers," riep Niels. „Mr. Baanders! Where are you? (Waar bent u?)"

Een rukwind gierde langs de hoge rotsen omlaag over de haven, en Niels sloeg zijn handen voor het gezicht om zich tegen de stekende sneeuwvlagen te beschermen. Hij zag

nog heel even, hoe in de verte een donkere massa zich losmaakte van de kade.

Op de boeg schemerden de letters *Black Star*, maar Niels kon door de opgewaaide sneeuw de woorden niet meer zien. Hij wist niet, waar het roepen vandaan was gekomen. Vanaf dat schip? Of vanachter die stokvisloods, daar in de verte?

Hij stond stil, keek naar de witbestoven schuit, die wegdreef. Laat gaan die schuit, ik moet die vreemdelingen hebben, dacht Niels. Hij keek achter de loods, tussen stapels vaten, tussen gebouwen, maar geen sterveling was er te bekennen.

„Dan moeten ze op die schuit zijn," mompelde Niels. Hij rende terug naar het begin van de haven, en omdat de boot nog niet op volle kracht stoomde, kwam hij op gelijke hoogte.

Maar hij kon het vaartuig bijna niet meer zien; het was te ver van de oever af. Het koerste de haven uit, toen Niels voor het jacht van zijn meester stond. Wat moet ik nu doen? dacht de arme kerel. Hij liep terug naar de herberg. Die was gesloten. Dan slaap ik maar in de *Alta*, dacht Niels. Hij haalde de sleutel uit zijn zak, opende de kajuit, en bleef daarbinnen nog een poos door de glazen wanden kijken.

In de verte pinkelden groene en rode lichtjes.

„Daar gaat de schuit,” mijmerde Niels. „Naar Oslo, zei die olieman. Ze gaan er vandoor, die vreemde kerels. Eerst naar Oslo, dan naar hun land. En mij laten ze hier in de steek. Alleen... op zoek naar de *Nordstjernen*, naar 't goud van de baas, en naar zijn zoon! Dat kan ik immers nooit!"

Treurig, en met een gevoel van boosheid ten opzichte van de Nederlanders, droomde hij het schip na. De lichtjes aan de mast, de zwarte omtrek van de *Black Star*. En als een bliksemstraal schoot er een nieuwe gedachte door de anders zo domme Niels, toen hij het verdwijnende schip nakeek.

„Zie ik het goed? Als ze naar Oslo gaan, moeten ze naar het zuiden varen. En... Weg is 't! Die vermepte sneeuwstorm! Maar ik weet 't zeker, ik weet 't heel zeker: ik zag die scheepslichten in *noordelijke* richting verdwijnen. Dan...

dan hebben ze die olieman voor de gek gehouden. Of... die olieman heeft zich vergist of 't niet goed verstaan. O, wat moet ik doen, wat moet ik doen..."

Een poos daarna dwaalde Niels weer door het doodstille Hammerfest. Hij vroeg in de twee hotels, of daar soms Nederlanders logeerden. Hij informeerde in alle cafeetjes die nog open waren. Hij slenterde rond, hier, daar, overal. Doodmoe keerde hij in de *Alta* terug. Hij zat versuft op de bank, en... viel prompt in slaap.

Midden in de nacht schrok hij wakker en schold zichzelf voor 'n lafaard uit, om daar zomaar te gaan zitten slapen. Met een ruk sprong hij overeind, verliet het jacht en wierp de kabel los. Hij klom weer naar binnen, en liet, de motor aanslaan.

Maar weer aarzelde hij. Mocht hij wegvaren? Zouden de twee vreemdelingen misschien toch nog ergens vanaf de vaste wal komen opdagen? En kijk eens, wat 'n noodweer! De sneeuw benam je 't uitzicht, de zee grijsde grauw, alsof ze wilde zeggen: kom 's op als je durft...

En waarhéén moest Niels gaan, in noordelijke richting? En wat moest hij beginnen, als hij dat schip — dat onbekende schip — had gevonden? Het leek hem toch wel dwaas.

Maar — ze zeggen dat ik altijd dwaze dingen doe — en nou dóe ik 't! Niels liet de motor op volle toeren sputteren, en zonder dat iemand het bemerkte, verliet de kleine witte *Alta* de haven van Hammerfest, kleintjes puffend onder een gierende sneeuwstorm...

„Waar zijn Mr. Donkers en Mr. Baanders?" mompelde Niels honderd keer. „In die *Black Star*? En waarom dan? En waarom zouden ze er dan stilletjes tussenuit geknepen zijn, zonder iets tegen mij te zeggen? Nee, ik kan t niet geloven..."

Toch tjoekerde het kleine bootje verder, bijna onzichtbaar onder de sneeuwjacht, huppelend over de koppige golven van de eindeloze zee.

VIERDE HOOFDSTUK

Raadsels op de Nordstjernen

IN DIE BERUCHTE NACHT WAS DE RUIGE, RUWE PER OSTREM DE slaapkamer van Niels Nielssen binnengedrongen om de huisknecht te vragen, waar de sleutels van Odd Berg zich bevonden. Per had er een voorgevoel van, dat de weifelende huisknecht zich wel zou terugtrekken, als het grote ogenblik gekomen zou zijn. Door te dreigen met zijn revolver had hij de aarzelende jongen tenslotte weten te dwingen, hem de bergplaats van de sleutel te zeggen. Toen Niels dit had gezegd, had Per Ostrem er geen gras over laten groeien. Een inbraakje in het kantoor van de baas was een koud kunstje voor hem; het wegnemen van de sleutels was nog eenvoudiger. Het openen van de kluis met die ene sleutel, die er uit zag „als een spijker“, was helemaal kinderspel. Per deed het in z'n eentje. Hij zag de kisten staan, genummerd 1101 tot en met 1113. Hij nam zijn dolkmes, krikte de bovenste plankjes van kist 1111 omhoog, en zag welgeteld tien

staafjes goud liefvallig naar hem glinsteren. Hij nam de hele kist op en liep ermee het huis uit. Buiten vond hij zijn handlangers: Töns, Ole en Olav.

„Straks naar de schuit," sprak Per. „Eerst nog een ander karwei. Onze tolk? Hebben jullie de spullen? De touwladder?

O, ik zie 't al. In orde. Zachtjes." Per zette de kist zolang in een donkere hoek neer tussen wat lege visvaten. Daar zou op dit ogenblik van de nacht niemand komen.

Vijf minuten later hadden de vier mannen, elkaar stevig helpend bij het opklimmen, de touwladder met punthaken op het raamkozijn van Sigfrids slaapkamer vastgehaakt.

Per klom naar boven en kon zonder hinder het raam openschuiven. Sigfrid vermoedde totaal geen onraad. Hij was vermoeid van zijn lange reis, en sliep als een os.

Dit maakte de overval gemakkelijk.

Per drukte hem met het gezicht in de kussens en schudde hem ruw wakker: „Maak geen lawaai en volg ons. Als je ons verradt, is het met ons afgelopen, maar met jou nog eerder."

Dodelijk geschrokken ging Sigfrid overeind zitten.

Slaapdronken wiegde zijn hoofd heen en weer, en Per sleurde hem half het bed uit.

Hij probeerde zich te verzetten, wilde roepen, sloeg als een dolleman met de dekens in 't rond. Maar de veel sterkere Per had hem onverbiddelijk in bedwang en drukte een revolver tegen zijn gloeiend hoofd.

„Gemak houden!" bromde de rover. „Als ik iemand boven hoor komen, druk ik meteen af."

Half doezelig, weerloos, onder bedreiging van de revolver, kleepte Sigfrid zich half en half aan in de schemerdonkere kamer. Per drukte hem naar het geopende raam.

„Eruit," gebod hij. „Zet je voeten op de ladder."

Sigfrid deed wat hem geboden werd en voelde weldra de sporten van de touwladder onder zijn voeten. Hij was nog niet beneden, toen sterke knuisten hem beetgrepen en

wegvoerden. Per Ostrem volgde onmiddellijk daarna... Het goudkistje werd opgehaald, geen woord werd er gesproken, maar toen ze bij de kade kwamen, herkende Sigfrid onmiddellijk zijn vaders schip, de *Nordstjernen*. Hij werd gedwongen de loopplank over te gaan, en zonder verdere complimenten werd hij opgesloten in een kleine hut, helemaal vóór in het schip. Nog geen drie minuten later kwam Per Ostrem terug.

Hij knipte een lampje aan, dat een zacht licht verspreidde. Op het tafeltje legde hij een vel papier neer met een potlood. Hij richtte zijn revolver op Sigfrid en gebod: „Schrijf op."

Sigfrid wist, dat er geen ontkomen aan was. Per zei hem woord voor woord voor, wat hij moest schrijven:

Beste papa, U weet het al lang: ik kan mij met uw ouderwetse ideeën over ons bedrijf niet meer verenigen. Daarom...

En zo ontstond de brief, die onmiddellijk, toen er nog niemand in de straten van Svolvaer te vinden was, op de bus werd gedaan. De brief, die in het grote witte huis enkele uren daarna zoveel raadsels zou verwekken. Maar tevens de brief, waarvan Bas Baanders al direct op zijn speciale manier vaststelde: „Sammernappelse nep!"

Per was tevreden over deze truc; zeer waarschijnlijk zouden ze zich daar in het grote witte huis wel eerst tienmaal bedenken, voordat ze iets zouden ondernemen tegen de rovers. En in die tijd zouden ze een prachtige voorsprong hebben. Het goud was veroverd, Sigfrid zat veilig in zijn muiershokje", de brief was gepost, dus...

• • •

„Ziezo," zei Per Ostrem. „Varen maar."

Hijzelf stond aan het roer. Tons en Ole, sterke jonge kerels. zorgden dat alles aan boord goed verliep; de jonge Olav Ulriksen had opdracht gekregen, gedurende de hele reis voor de keuken te zorgen, en voor het schoonmaken van de slaappleatsen.

De mannen konden tevreden zijn. Alles was uitstekend verlopen.

„De kist met de buit is weer dichtgetimmerd, Per," zei Töns, toen ze in open zee aangekomen waren.

„Staat ie in m'n kooi?" antwoordde Per, terwijl hij langzaam, héél langzaam het roer wendde.

„In je kooi, Per. Maar zeg, wat doe je nou?"

„Ha, terug natuurlijk. Dacht je werkelijk, dat we naar 't zuidwesten zouden koersen?"

„Natuurlijk niet, dat weet ik wel. Maar zouden ze van de kust af niet zien, dat we koers wijzigen?"

Per keek voor alle zekerheid nog eens door de kijker. Hij kon de kust niet meer zien. „Alles oké, jongens. Draaien maar."

In het schemerdonker wendde de *Nordstjernen* de plumpe boeg; Per had de lichten laten doven om voor passerende schepen zoveel mogelijk onzichtbaar te blijven.

En toen op het eiland Austvågøy het witte huis van de Rijke Kabeljauw in opschudding kwam, was de *Nordstjernen* al heel ver weg, verdwenen in mist en nevel, tussen de honderden fjorden en eilanden van Noord-Noorwegen.

Eénmaal was Per bij Sigfrid geweest om te zien hoe het ging. Hij had de doek voor Sigfrids gezicht weggehaald. Schreeuwen kon nu immers geen kwaad meer! Er verstreken enkele uren.

„Ga hem eten brengen," gebod Per aan Olav. „Maar denk erom: ik verbied je met hem te spreken. Geen woord. Hij hoeft voorlopig niet te weten, waarvoor we hem nodig hebben. Dat is altijd nog vroeg genoeg."

„Hoeveel moet ie eten, baas?" vroeg Olav.

„Zoveel als ie hebben wil. Hij moet in goeie conditie blijven. Je geeft hem alles waarom hij vraagt. Eten, drinken, voor mijn part wat van die tijdschriften. Hier liggen ze. Alleen géén wapens, géén antwoord, en géén... vrijheid."

„Ha, die is goed," lachte Olav. Hij zou wel uitkijken! Vrijheid! Nee, ook de jonge Olav had wel zin in zijn deel in de winst: twee kilo kostbaar goud, of tenminste de opbrengst daarvan. Ook Olav was van het hele plan op de hoogte: een verre, verre reis naar het noorden. Daar kende Per Russen, die goud wilden kopen: misschien wel voor

Noorse kronen, of anders minstens voor Amerikaanse dollars.

Olav maakte een dienblad met enkele gerechten klaar, een kan bier erbij, en een paar sigaretten, alles bovenop een stapeltje tijdschriften. In één hand had hij de sleutel van het kleine luik, dat van de hutdeur een echte gevangenisdeur maakte. Vroeger werd dat hok wel eens gebruikt voor een muitende matroos.

Maar, al was Odd Berg dan ook nog zo ouderwets, van dit middeleeuwse „gevangenenhok" had hij bijna nooit gebruik gemaakt. Olav kon zich maar één geval herinneren, en dat had hij zelf niet eens meegemaakt. Olavs vader had hem verteld, dat de oude Odd eens de opstandige Per Ostrem één dag in dat hok had opgesloten, echt ouderwets op water en brood.

Dat was al jaren geleden, toen Olav nog een wiegekind was!

Maar vermoedelijk was Per zelf het nog niet vergeten; misschien was die éne dag opsluiting nog wel een van de redenen, waarom de stugge zeerob zo'n afkeer had van zijn baas.

Olav stond voor de deur, manoeuvreerde met het dienblad op zijn linkerhand, en met de vrije hand ontsloot hij het deurtje in het middenpaneel.

„Asjeblieft," zei Olav, toen hij Sigfrid zag.

Met een ruk sprong Sigfrid op het luikje toe.

„Hela, Olav! Zeg kerel, wat zijn dat voor kunsten?

Waarvoor hebben jullie me meegenomen en opgesloten?

Wat heb ik jullie gedaan, en wat gáán jullie met mij doen?"

Olav dacht aan het bevel. Hij bleef doodstil staan.

Toen Sigfrid zweeg, reikte Olav hem het dienblad door de opening. Het ging er nèt door. Sigfrid nam het aan.

„Hé, geef 's antwoord, Olav! Zeg, doe nou geen stomme dingen! Je snapt toch zeker wel, dat m'n vader..."

Floep! Olav deed het luik dicht en op slot.

Toen hij weer aan dek kwam, was er volop werk voor hem.

Want vier man in een vissersboot, en dan met onstuimig en onregelmatig weer, was eigenlijk net één man te weinig!

Daarom hadden ze aanvankelijk het plan gehad, Niels

Nielssen mee te nemen. Maar omdat Per de huisknecht niet goed vertrouwde, hadden ze er op het laatste ogenblik vanaf gezien. Ze hadden hem een poets gebakken, door hem stilletjes achter te laten.

Gedurende die eerste dag en nacht hadden de vier piraten geen tijd voor overpeinzingen. Hun olie raakte op, want de tanks waren niet helemaal vol geweest, en in Svolvær had Per geen kans gezien, ongemerkt bij te tanken.

De eerste haven die ze aandeden, was Tromsø.

„We moeten vlug opschieten," spoorde Per zijn mannen aan. „Je kunt nooit weten, of ze tóch de politie zullen waarschuwen."

Binnen de kortst mogelijke tijd werden de tanks met olie gevuld, en de *Nordstjernen* voer opnieuw uit, het noorden tegemoet.

Per verliet met opzet de normale vaarroute. Nu begon er een nieuwe periode in het bestaan van de *Nordstjernen*, waardoor het schip uit het oog van de zoekende mensen zou verdwijnen... alsof het was verzwolgen door het lauwe, woelende water van de Warme Golfstroom.

Per Ostrem kende hier de wateren door en door. Zeker zo goed als Niels Nielssen. Hij zocht zijn koers naar het noordwesten. Langzaam maar zeker stoomde het schip voorwaarts, in totaal verlaten wateren. De motoren draaiden op hun laagste toerental.

Pers scherpe ogen zochten de grillige kustlijn van het eiland Söröy af. Aan de binnenkant van dit eiland ontdekte hij tenslotte wat hij zocht: een vrij rustige kreek, waar het schip weinig last zou hebben van storm of golfslag.

„Hier gaat 't gebeuren, mannen," zei Per.

„Vind je 't wel nodig, Per?" vroeg Olav. Hij voelde zich de laatste uren steeds onrustiger worden.

Steeds dacht hij aan de opgesloten Sigfrid. Steeds dacht hij aan die woorden, die de gevangen zoon van de Rijke Kabeljauw hem daarstraks, nog geen uur geleden, had gezegd. Dat was, toen Olav weer zijn schaal en bord kwam weghalen, om die samen met de overige vaat om te wassen. „Olav," had Sigfrid gezegd. „Je bent een schurk. Je durft me niet aan te kijken, kerel. Kijk me 'ns aan?"

Schuw keek Olav omhoog in de eerlijke ogen van de gevangene. „Zie je, Olav, toen je nog 'n ventje van acht was, toen je moeder nog leefde - en mijn moeder ook - toen speelde ik wel eens met je, al was je veel jonger dan ik. En toen je moeder gestorven was, en jij in een hoekje van jullie huis zat te huilen, toen had ik medelijden met je. Ik was al 'n jonge kerel, en ik wist dat m'nvader rijk was. Maar was ik gierig voor jou? Ik prijs mezelf niet, Olav, en ik weet heel goed, dat ik - net als m'n vader - wel eens te veel aan mezelf, en te weinig aan jullie denk, jullie vissers. Maar verdien ik dit aan jullie? Jullie willen wat van me. Mag een veroordeelde dan niet weten, welke dood hij zal sterven?"

„U zult niet sterven, Sigfrid Berg," stamelde Olav toen.

Meteen dacht hij aan zijn opdracht: zwijgen!

„Waarom nemen jullie me dan mee? Waarheen?"

Olav had zijn vinger op de mond gelegd, en zachtjes had hij gefluisterd: „Ik mag niet spreken, Sigfrid Berg. Het spijt me." Dat was alles. Maar nog steeds piekerde Olav hierover. Steeds zag hij de eerlijke ogen van Sigfrid Berg voor zich. Hij schaamde zich.

Hij schaamde zich, nu hij in de ijsskoude wind op de stellage zat, die aan dikke touwen voor de boeg buitenboord hing.

Hij zat, samen met Ole Gundersen, op een lange, brede plank, bengelend aan de touwen. De mannen waren dik gekleed en hadden hun bontmutsen tot over de oren getrokken. Aan haken hingen twee potten dikke, bruine verf.

Ole had met krijt de strepen gezet. Dikke krijtstrepen om de oude letters van de naam *Nordstjernen* heen. Tussen die krijtstrepen moesten ze van Per Ostrem de bruine verf smeren.

De naam *Nordstjernen* werd onleesbaar. Toen de andere boegzijde, waarbij Per en Töns hielpen bij het bevestigen van de buitenboord-stellage. Urenlang duurde het, voordat Olav en Ole, soms gevaarlijk schommelend op de slingerende stellage, tweemaal die vertrouwde naam

hadden overgeschilderd.

„Het is nèt verraderswerk," liet Olav zich plotseling ontvallen.

„Wilt zeg je?" vroeg de ruwe Ole stomverbaasd.

„Och, niks." Olav schilderde verder, de laatste strepen over de laatste letter. Ole keek Olav wantrouwend aan, want hij had het drommels goed verstaan.

Daarna gingen de mannen eten, drinken, en zich goed warmen. Dikke wolken dreven over de zee. Je kon bijna geen hand voor ogen zien.

„Toch geef ik jullie geen licht," verklaarde Per, toen ze weer op de slingerende stellages kropen.

„En toch moet de nieuwe naam erop, vóór morgen!"

De schemering bleef een beetje grijs. Ole zette weer dikke krijtstrepen voor de nieuwe letters. Soms, met angstig rondspiedende ogen, belichtte Per hem even met het schijnsel van zijn zaklantaarn.

En waar eerst *Nordstjernen* had gestaan, kwamen nu aan beide boegzijden de nieuwe naamwoorden: *Black Star*.

„Ziezo," grinnikte Per. „Je kunt nooit genoeg zeker zijn van je zaak. Nu zijn we 'n echte Engelsman. *Black Star!* Zwarte Ster! De ster van ons geluk, mannen, en zwart omdat niemand hem zal vinden of herkennen. En nu slapen. Olav, breng de Jonge Kabeljauw een slaapmuts, maar... zwijgen! Allo!"

Olav ging naar de kombuis en schonk een glas sterke drank in voor Sigfrid. Hij klopte aan het luik. Sigfrid deed open, maar hij wantrouwde het glas.

„De baas is gul," probeerde Olav te lachen. „Je mag een slaapmuts hebben, zegt hij."

„Ik vertrouw je niet. Jullie kunnen me wel vergiftigen."

„Klets," mopperde Olav boos. „Als we je willen doden, is de zee groot genoeg voor jou. Hier! Kijk dan!"

Olav zette het glas aan zijn mond en nam een flinke teug.

„Nou? Hebben of niet?"

„Ja, graag. Dank je. Zeg, waarom hebben jullie de *Nordstjernen* van m'n vader gestolen? Waar gaan we heen? En waarom moet ik..."

„Dit is de *Nordstjernen* niet," liet Olav zich ontvallen.

„Je liegt!" snauwde Sigfrid. „Ik heb het wel drommels goed gezien, toen jullie me er op brachten. Waarom..."

„Olav, kom!" schreeuwde een stem vanuit het achterschip. Olav schrok en deed met een ruk het luik dicht en op slot. Per stond hem wantrouwend op te wachten.

„Wat had je te kletsen?" vroeg hij snauwend. „Je bent toch zeker niet zo'n hals als die slome Niels, hè?"

„Ik kletste niet," loog Olav. „Hij kletste. Hij wilde weten, waarom we de *Nordstjernen* gepikt hebben, en wat we gaan doen."

„En? Heb je 't gezegd?"

„Ik moest toch zwijgen!" Olav werd rood van angst, woede en schaamte.

„O, zo. Nou, goed gedaan. Hier, drink 'n glas uit."

„Nee, ik drink geen drank," zei Olav koppig.

Maar op dit ogenblik kwam Per toevallig vlak bij Olavs gezicht.

„Ik ruik... ja, ik ruik dat je drank hebt gehad. Jij lelijke stiekeme huichelaar!"

Bij die woorden gaf de woedende Per de jonge kerel een klap in het gezicht. Nu werd Olav echt giftig.

„Hij dacht dat jullie 'm wilden vergeven," schreeuwde hij.

„En toen heb ik 'n slok uit z'n glas gedronken, om hem te laten zien ..." Verder kwam Olav niet.

Ruw greep Per hem bij de schouder, duwde hem de deur uit, naar zijn kooi.

„Asjeblieft!" schreeuwde Per Ostrem. „Muiters heb ik niet nodig. Morgen nog één opstandig woord, snotneus, en je verdwijnt in zee. Denk om je deel in onze winst, mannetje. Denk erom, dat ik edelmoedig ben: ieder van ons een gelijk deel, ieder een kwart van de helft! Jij, bleekneus, evenveel als ik, de ouwe rot in 't vak. Is dat niet genoeg? Moet jij me daarom tegenspreken? Vooruit, en opgehoepeld."

Olav lag met zijn kleren aan op z'n matras. Hij sliep niet, ook niet toen hij de drie anderen naar hun kooi hoorde stommelen. Het schip - nu de *Black Star* - lag nog rustig te deinen in de beschutte kreek.

De volgende morgen heel vroeg, misschien al om vier uur, zouden ze weer verder trekken. Naar Hammerfest, en dan weer verder.

„Maar vóór we weer aanleggen, zal ik het anders doen," mopperde Olav Ulriksen. „Ik laat me door die zeerover niet slaan. De ouwe Kabeljauw van Svolvaer was óók zo'n lekkere niet, maar ik heb hem nog nooit een van de jongens zien slaan. En Sigfrid? Die is nog veel beter dan de oude Berg. Nee, ik néém het niet. Ik dóe het niet." Olav had urenlang op zijn rug gelegen, boven op zijn dekens, gekleed en wel. Na al die uren stormden de woede en de angst nog door hem heen. Hij hield de adem in. Zacht knerste de ankerketting. Verder was alles rustig. Hij stond op, sloop op de tenen naar het voorschip, stond in het stikdonker voor de deur van Sigfrids „muitershut".

Hij maakte voorzichtig het luik open. Onmiddellijk klonk gerucht in het kamertje. Sigfrid had dus niet vast, of misschien wel helemaal niet geslapen. Ze konden elkaar niet zien.

„Steek geen lamp aan, mijnheer Sigfrid," fluisterde Olav bevend. „Waarom fluister je?" antwoordde Sigfrid. „Wat kom je doen in het holst van de nacht?"

„Ik weet niet... Ik weet niet, of ik dit spel verder kan spelen," aarzelde Olav. „Maar ik geloof nooit, dat het goed met ons afloopt, mijnheer Sigfrid."

Wat willen ze van me? dacht Sigfrid wantrouwend. Een poos zei hij niets. Hij dacht diep na. Eindelijk vroeg hij: „Wat willen jullie met me doen? Ik wil eerst, dat je eerlijk zegt, wat jullie plannen zijn. En anders weiger ik te praten. Ik wil me niet voor de gek laten houden."

„We hebben het goud," flapte Olav eruit.

„Het goud!" riep Sigfrid. „Als ik het niet dacht! Hoe hebben jullie in vredesnaam dat goud gevonden? Hoe wisten jullie, waar we die staven hadden gelaten?"

„Dat weet ik niet, mijnheer Sigfrid. Dat weet alleen Per, maar die zegt ons niets. Hij heeft zelfs niet precies gezegd, waarheen we reizen. Ik weet alleen, dat we in Tromsø geweest zijn, en dat we waarschijnlijk ook Hammerfest zullen aandoen. En dan gaat het wéér verder.

Naar de Russen, zegt Per. En u kent de taal van de Russen. Daarom zult u onze tolk moeten zijn. Bovendien zal uw vader zich wel wachten, ons te laten opsporen, want Per Ostrem is een harde kerel. Hij heeft me geslagen, en dat vergeef ik hem niet. Hij zal ook zeker doen, wat hij u in uw brief aan uw papa heeft laten schrijven, heer. Hij zal u overboord gooien, zodra er een politieboot nadert. Ik wilde u alleen maar waarschuwen. Enne... Misschien zou ik u nog wel eens een dienst kunnen bewijzen, als u dat verlangt. Want ik ben niet vergeten, dat u goed voor me geweest bent."

Lange tijd bleef het stil.

Olav boog het hoofd. Mis, dacht hij. Hij vertrouwt me niet, en daar heeft hij gelijk in.

„Wil je iets voor me doen?” vroeg Sigfrid plotseling.

„Als ik het kan, mijnheer Sigfrid, en als het iets is, dat de anderen niet zullen opmerken. Anders slaan ze me dood, vooral die Per, en dan smijten ze me overboord."

„Je moet een brief voor me posten, of laten posten, zodra we ergens een haven binnenlopen. Als je zelf niet van boord kunt komen, geef je hem af aan iemand op de wal, die er dan verder voor moet zorgen. Wil je dat?"

Olav vond het griezelig, maar toch was dit de kans, om het vertrouwen van de zoon van zijn meester terug te winnen.

„Goed, ik zal het doen," antwoordde Olav. „Maar u moet wel gevangen blijven, en ik mag niet met u spreken als de anderen in de buurt zijn."

„Haal dan dingen om te schrijven, en probeer ergens een postzegel te bemachtigen."

Olav ging als een dief weg. Voor alle zekerheid had hij eerst het luikje afgesloten. Na een kwartier kwam hij terug. Met kloppend hart had hij een potlood, papier en een, postzegel uit de kombuis weggehaald, in het pikkedonker, ervoor zorgend dat hij niets overhoop haalde.

„Doe het luik dicht, heer Sigfrid," waarschuwde Olav. „Ik ga naar mijn kooi terug en kom vóór de morgen weer bij u. Ik durf hier niet te blijven."

Olav keerde terug in zijn kooi. Hij voelde zich opgelucht. Hij was teruggekeerd op de goede weg, vond hij. Dat goud

kon hem weinig schelen; hij vertrouwde Per hoe langer hoe minder, en hij was er wel bijna zeker van, dat — als het op verdelen aan zou komen — Per hem met een kluitje in het riet zou sturen.

Er gebeurde niets, die nacht. De drie mannen sliepen vast. Tegen de morgen keerde Olav terug naar de gevangene. Het was nog donker; het kleine lampje, waarbij Sigfrid zijn brief had geschreven, brandde nog.

„Voorzichtig en vlug," fluisterde Olav. „Ze kunnen ieder ogenblik wakker worden."

Sigfrid gaf Olav de brief. „U hebt vergeten, de envelop dicht te plakken," merkte Olav op. Sigfrid keek de jonge kerel scherp aan, maar Olav kon dit doorstaan.

„Ik hoop, dat ik je nu helemaal kan vertrouwen, Olav.”
Olav zei niets. Zijn oprechte blik was voldoende voor Sigfrid.

„Juist, ik zie het. Wel, lees die brief. Ik wil, dat je weet wat erin staat. En verder hoeft je me niets te zeggen, Olav, want ik wil je niet in moeilijkheden brengen bij de anderen.”
Sigfrid haalde het vel papier uit de envelop en gaf dit aan Olav. Olav las:

Beste Vader,

In de Nordstjernen hebben uw mannen mij ontvoerd; ik weet niet waarheen. Uw goud zullen ze verkopen, waarschijnlijk aan Russische opkopers, maar ik weet niet aan wie, en waar. Wanneer u moeite doet, mij op te sporen, zullen ze geen genade met me hebben. Wacht dus, totdat ik uit eigen beweging weet te ontsnappen. Mijn vorige brief heb ik onder bedreiging met een revolver geschreven; ik hoop dat u dit echte teken van leven ontvangt.

Deze brief wordt gepost door iemand, die mijn vertrouwen heeft. Beste vader, werk rustig verder met de heren Donkers en Baanders, en tracht al vast enig inzicht te krijgen in de elektrische apparatuur, die de heer Donkers voor u in onze nieuwe fabrieken zal doen plaatsen. Ik hoop dat ik binnen niet al te lange tijd

gezond en wel bij u terug zal zijn. En al zou er van het gestolen goud niets meer worden gevonden, dan toch zal ik al heel gelukkig zijn, als ik in onze nieuwe fabrieken een nieuwe toekomst zal mogen opbouwen. Vader, houd u goed, en tot ziens.
Uw Sigfrid

„Ik zal voor de brief zorgen, mijnheer Sigfrid," sprak Olav. Hij gaf de brief aan Sigfrid terug. Deze plakte de envelop dicht, en op dit ogenblik klonk gerucht ergens achter in het schip.

„Vraag niet naar mij, en spreek ook niet tegen mij, mijnheer Sigfrid," fluisterde Olav snel. Hij stak de brief onder zijn kiel en sloop geruisloos terug naar zijn kooi. Hij kroop onder de dekens en hield zich slapende.

„Opstaan, lui!ak!" bromde de stem van Per Ostrem. „Je bent niet op vakantie! Hupla!

Vandaag komen we in Hammerfest. Daar gooien we onze tanks weer vol, want er komt een lange reis!"

„Waarheen dan, baas?" geeuwde Olav zo slaperig mogelijk.

„Zul je wel zien, en zorg nou als de weerga voor koffie."

• • •

Hammerfest!

In de komvormige baai lagen drie eenzame schepen. Een Rus met de naam *Lenin*, en twee Engelsmen. De Engelsman met de naam *London* scheen geen haast te hebben. Slechts af en toe kwam er een levend wezen aan dek. Maar die andere Engelsman, de *Black Star*, had veel noten op zijn zang.

De twee matrozen Töns en Ole liepen de kade af, zochten overal naar de mannen die de stookolie moesten leveren, en intussen liep Per als een getergde beer te ijsberen op het gladbevoren dek. Dikke ijspegels hingen van het want, dikke ijskorsten omringden de reling. Het was ijzig koud, zelfs voor een Noor.

Het speet Olav danig, dat Per hem niet had gezonden om ergens olie op te sporen; hij had dan meteen de brief kunnen posten, die hem brandde onder zijn kiel. Maar hij kreeg zelfs de kans niet, de wal op te gaan, en hij durfde het ook niet te vragen. Per mocht hem eens ergens van verdenken! Eindelijk keerden Töns en Ole terug, vergezeld

van een man in overall.

Maar tot grote ontevredenheid van Per, ging de man eerst naar de *London*. Die had al eerder aangevraagd, en die ging dus voor... En eindelijk — het was al ver over het middaguur — gutste de dikke olie dan toch in de tanks van de *Black Star*.

Eindelijk kreeg Per een beetje zijn goeie humeur terug; het uur van vertrek was nu gekomen. Alleen in open zee, in schemering en sneeuwjacht, voelde de kerel zich veilig! In de kombuis dronk het viertal van de hete koffie, die Olav maar eens extra sterk had gezet om zijn baas gunstig te stemmen.

„Zal ik die olievent ook 'n kop brengen?" vroeg Olav onschuldig.

„Toe maar," zei Per, smakkend aan de koffie.

Olav bracht de olieman een kop koffie.

„Doe me 'n plezier, zeg, en gooi deze brief op de bus. Wil je? Asjeblieft."

Olav gaf de man vlug de brief, plus een klinkend geldstuk! „Oké," zei de man. Hij dronk zijn kop leeg en Olav keerde opgelucht in het schip terug.

„Hèm ook 'n kop?" vroeg Olav, met 'n hoofdknik naar de gevangenenhut.

„Wel ja. Verwen 'm maar. We zullen 'm nodig hebben.”

Olav bracht Sigfrid een kop koffie. Door het open luikje fluisterde hij: „De brief is aan wal." Sigfrid knikte met 'n dankbaar glimlachje, en Olav keerde onmiddellijk naar de kombuis terug.

Nog een kwartiertje, en de olieman vertrok. De tanks van de *Black Star* waren tot de laatste millimeter vol, en de motor werd aangeslagen. Ze gingen vertrekken...

De olieman liep door een zijstraat van de kade naar een brievenbus. Hij stond met de brief in de hand en wilde hem juist in de bus gooien, toen er twee vreemdelingen op hem afkwamen. Een grote breedgeschouderde, en een lange magere. Ze hadden allebei blauwe neuzen van de kou. Ze waren allebei bepoederd met stuifsnieuw, en de witte wenkbrauwen van de grote breedgeschouderde leken wel miniatuur-bergruggen.

In een vreemdsoortig Engels vroeg de lange magere:

„Hallo Sir, ligt daar ergens een schuit, genaamd de *Nordstjernen*?"

„Nee," zei de olieman. „Alleen twee Engelsen en een Rus."
De scherpe ogen van de lange magere waren echter argwanend gevestigd op het adres van de envelop, die de olieman in de hand hield: het adres stond voor de lange magere op z'n kop, maar toch meende hij te lezen... Mr. Odd Berg... Svolvaer...

„Mag ik die brief eens zien?" vroeg de lange magere.

„Loop naar je grootje," antwoordde de olieman. „Die brief gaat in de bus, zoals dat hoort bij ons."

„Geef op," sprak de lange magere.

„Op je duvel kun je krijgen," grijnsde de forse oliebaas.

„Die brief hebben ze me van de *Black Star* gegeven om te posten, en dan doe ik dat. Asjeblieft."

De brief verdween in de bus, en de olieman om de hoek van de straat.

„Wat moet dat?" vroeg de forse aan de magere.

Maar Fer Donkers zei alleen: „Pim Pandoer ruikt lont, oom Bas." Hij zocht, zocht in de schemering over de bevroren straat, in een donkere hoek achter een pakhuis, en kwam terug met een lang roestig stuk ijzerdraad. Vijf minuten later had hij de brief uit de bus geprikt, las vlug nog eens het adres, en liet het aan Bas zien.

„Sapperdekriek!" mompelde die tussen twee sneeuwvlagen in. Fer wilde de brief openmaken, bedacht zich of dat wel netjes was en veerde toen op. Er klonk een fluitstoot.

„Daar gaat die *Zwarte Ster*, denk ik, oom Bas. Even horen of die lui misschien de *Nordstjernen* hebben ontmoet.

Hoe komen die lui op die Ster anders aan 'n brief van Sigfrid."

Fer en Bas liepen zo snel mogelijk naar de kade en zagen, hoe de meerkabel van de Black Star al door het water sleurde, en hoe twee mannen bezig waren, de loopplank los te haken.

„Hela!" riep Fer. „Wacht even! Zeg 's, lui, hebben jullie de *Nordstjernen* gezien? Die moeten we hebben!"

Even aarzelden de mannen. Een oude baas van 'n jaar of vijftig mompelde iets, waarbij zijn onrust zelfs in deze

schemering voor Fer nog wel te zien was. Fer vermoedde dat er iets op een of andere manier niet in orde was. Hij sprong naar de loopplank, en riep: „Kom oom Bas, ik móet weten, of ze de *Nordstjernen*...”

Fer en Bas waren aan dek.

„Hoepel op!" riep Per Ostrem in het Engels.

„Politie!" schreeuwde Fer. „En als je dat niets zegt: Pim Pandoer. We zoeken de zoon van Odd Berg, uit Svolvaer, en we weten dat er vanaf deze schuit...”

Fer tastte bliksemsnel onder zijn pels, maar kon zo gauw zijn revolver niet bereiken. Sukkel, dacht hij nog, die had ik toch veel eerder klaar moeten houden...

„Yes!" brulde Per tot zijn mannen. En nog voordat Bas en Fer erop bedacht waren, lagen ze op het spiegelgladde dek te spartelen. Per Ostrem sloeg een kapotte kabel om de armen en benen van Bas, en de forse breedgeschouderde was weerloos.

Ole en Töns hadden Pim Pandoer voor hun rekening genomen, en toen Per tegen Olav schreeuwde: „Aansjorren die kabel!", toen móest Olav dat wel. Trouwens, hij begreep hier helemaal niets van...

Bas Baanders was woedend.

„Jullie met je gladde schuit!" bulderde hij. „Dat moet je me bij me thuis leveren, vader, op m'n Imbosch! En nou als de sammernappelse weerga... Laat me los! Laat me los!"

Het gebrul van de boze Bas was zó fors, dat een eenzame zoeker op de donkere kade het hoorde. Hij hóórde het niet alleen: de brave Niels Nielssen, die al urenlang op zoek was naar de spoorloos verdwenen Nederlanders, herkende zelfs duidelijk het orgelstemgeluid van Mr. Baanders!

Niels liep snel naar de kade en riep: „Mr. Donkers! Mr. Baanders! Where are you? (Waar bent u?)"

Intussen echter hadden de mannen van de *Black Star* weinig moeite, de twee geboeide vreemde „politie"-mannen over het spiegelgladde dek weg te trekken, holderdeholder de smalle trap af, het ruim in, en daar... in een berghok voor touwen, kettingen en kisten... daar konden Pim Pandoer en Bas Baanders het wel héél magere resultaat van hun speurtocht lang en breed gaan zitten overwegen.

Ze hadden de roepende Niels niet meer gehoord.

De motor gonsde, het schip dreunde, en onder bescherming van sneeuwjacht en duisternis schoof de *Black Star* de haven uit, naar het noorden, met een bestemming die voorlopig alleen nog maar aan de piratenhoofdman Per Ostrem bekend was.

De *Nordstjernen* was verdwenen, iedereen, behalve de piraten, in de grootste raadsels latend!

Midden in de buik van de voormalige *Noordster* zaten de twee mannen zich te martelen met de vraag: waar zit ie toch? Waar kan die *Noordster* toch uithangen? En wat stond er in die brief, die Pim Pandoer uit de bus had geprikt? De brief zat in de binnenzak van Pim, maar zijn handen waren op de rug gesnoerd. De brief zat nota bene vlak op z'n body, en tóch kon hij het geheim ervan niet achterhalen!

VIJFDE HOOFDSTUK

Schipbreuk bij de Noordkaap

MAAR DE VIER PIRATEN IN DE KOMBUIS WISTEN MAAR AL TE GOED, waar de *Nordstjernen* uithing! „Zo," zei Per Ostrem, terwijl hij vergenoegd aan zijn hete koffie slurpte. „Dat zijn ze dus."

„Dat zijn ze," grinnikte Töns. „De twee Nederlanders. Hoe had je 't zo gauw in de gaten, Per? Heb je ze soms gezien, toen ze in Svolvaer met de *Alta* aankwamen?"

„Wel gezien en niet gezien," antwoordde Per. „Weet je, in de verte meende ik ze wel te zien, toen ze met Sigfrid en de ouwe baas naar hun huis liepen. En toen ze daar in Hammerfest uit de sneeuw opdoken, herkende ik ze niet dadelijk. Maar toen die magere zoiets van „politie" riep, dacht ik... aha, dacht ik. Daar hèb je ze. En toen was het gauw gebeurd, hè?"

Werkelijk, het wás gauw gebeurd. Veel te gauw voor de onthutste Bas, en zelfs voor de vlugge Pim Pandoer. Stevig geboeid lagen ze in het goed afgesloten berghok. Intussen was er één van de piraten, die piekerde over een

moeilijkheid.

„Per," zei Olav Ulriksen. „Als ze moeten eten, hè? Hoe moet dat gebeuren? Er zit geen luik in de deur, zoals bij Sigfrid. En als ik bij ze binnenkom met eten en drinken, dan kan ik toch moeilijk hun touwen losmaken. Ze zouden meteen van de gelegenheid gebruik maken. Vooral die dikke!"

„Tja," beaamden Töns en Ole. „Dat is een moeilijk geval." „Helemaal geen moeilijk geval," grijnsde Per. „Wie zegt er, dat ze moeten eten en drinken?"

„We zullen ze voeren, net als baby's," spotte Töns.

„Precies!" schaterlachte Per. „We gaan ze voeren. Aan de kabeljauwen. Mannen, we moeten die lui doodgewoon overboord gooien. Dan zijn we van ze af."

„Watte?" stamelden de anderen. „We kunnen toch zomaar niet die kerels in zee smijten?"

„Waarom niet?" mompelde Per. „Wáár we ze ook loslaten: ze zullen altijd weer alarm slaan. Altijd zullen ze ergens lastig zijn, dat snap je zo. Want..."

Per kwam dreigend naar voren, keek de mannen doordringend aan, en sprak somber: „Want, beste kerels! Hóe zijn die lui in Hammerfest gekomen? Wat moesten ze daar doen? En wellicht waren ze niet de enigen. Wie weet... Wie wéét, zit de hele Noorse politie ons vlak op de hielen."

Het was een poos stil. De motoren bonkten, het schip sneed steeds verder noordwaarts door de golven.

„Ja, maar we kunnen ze toch niet overboord smijten!" mompelden Ole en Olav.

„In ieder geval, Per, als je ze kwijt wilt aan de kabeljauwen, dan moet je 't zelf maar doen. Ik wil wel goud en geld hebben, maar een mensenleven... zomaar in koelen bloede... Nee, daar voel ik toch niet voor. Als 't nou nóód geeft... in 'n gevecht of zo, dát is wat anders." Dat was Töns...

Per keek somber naar zijn lege koffiekop. Tenslotte haalde hij de schouders op. „Och, dan niet," bromde hij. „Dan weet ik wel wat anders. We laten ze daar doodgewoon zitten. We zullen wel zien. Misschien kunnen we ze ergens afzetten, helemaal daarginds bij Vardö in de buurt, als we een stuk voorbij de Noordkaap zijn."

Ze zaten er alle vier een beetje mee, en Olav nog wel het meeste. Hij piekerde zich suf: hoe kon hij iets doen voor Sigfrid en voor de twee bondgenoten, die daar in het ruim zaten opgesloten? Hij durfde niets te zeggen, nog minder iets te doen. Hij was doodsbang, dat de anderen daar dan iets van zouden merken. En intussen werd de zee grauwer, de sneeuwjacht dikker. Urenlang stond Per aan het stuurrad, en de anderen - als ze niets te doen hadden - stonden of zaten bij hem en keken in de troosteloze verte.

„Welke koers neem je in vredesnaam, Per?" vroeg Töns opeens. „Ik ken deze weg helemaal niet."

„We varen om de Kaap heen," zei Per grimmig. „En niet langs de route binnendoor."

„Je bent gek," snauwde Töns. „Niemand volgt die koers, en vooral niet in de winter."

„Precies, je zegt het al, Töns. We moeten niemand ontmoeten. En je weet toch zeker wel, dat we hier precies in de vaarroute lagen van Bergen naar Kirkenes? Denk je eens in, kerel! Veertien schepen varen regelmatig dit hele stuk, van Bergen naar Kirkenes, bij de Russische grens. Je kunt iedere dag zo'n schuit tegenkomen. Vol met politie, moet je maar rekenen. En daar voel ik niks voor. Daarom gaan we rond de Noordkaap."

De mannen knikten, niet zonder enige angst.

Olav, die veel gelezen had, wist te vertellen, dat er in de afgelopen jaren al verscheidene schepen bij de Noordkaap waren vergaan.

„Enne....," aarzelde hij. „Er zijn er twee geweest met 'n eigenaardige naam. Twee schepen... die *Nordstjernen* heetten... zijn op deze route vergaan."

„Klets niet," snauwde Per. „Kunnen we varen, of kunnen we dat niet? Ben je bang? Bang om over 'n paar dagen 'n bom geld in ontvangst te nemen? Trouwens, we zitten hier niet

in de *Nordstjernen* meer. Dit is de *Black Star!*"

Olav zweeg maar. Er hing vanaf nu een angstige beklemming over de vier bandieten. Het bleef de hele dag schemerdonker, en dat alleen al maakte de mannen miezerig en somber.

Ze voeren nog steeds in noordelijke richting, maar voor hen uit boog de kust van het eiland Mägeröy om, steeds verder naar het oosten. Telkens bogen de hoofden van de mannen zich over een stukgevouwen kaart; geen van vieren was hier ooit geweest.

„Nog even rechtuit," wees Per. „Daarginds moet de Noordkaap liggen. Het kan daar aardig spoken, zeggen ze, maar het weer schijnt rustiger te worden."

Ze keken naar buiten. De zee rimpelde nauwelijks.

„Even aan dek, mannen," beval Per. „Even de boel vastzetten. Schep maar water om je handschoenen te ontdooien."

De drie anderen scharrelden voorzichtig over het spiegelgladde dek. Met emmers aan lange touwen schepten ze water, dat hier zelfs warm aandeed. Hier, om de kop van Noorwegen, spoelde nog steeds de Warme Golfstroom, en de temperatuur van het water was, vergeleken bij de vinnige oostenwind, zelfs aangenaam. Ze weekten er hun hardbevoren leren handschoenen en hun bontmutsen in, want die waren in de loop van de dagen vol ijs geraakt.

„Daar is ie!" zei Per opgelucht. Hij wees naar rechts, waarvanuit de grijze waterdampen, die laag over het zeeoppervlak scheerden, de massale, zwarte Noordkaap opdook.

Olav kende geen rust. Hij voelde zich een laffe bandiet, omdat hij nog steeds geen kans had gezien, iets te doen voor de twee geboeide gevangenen. Het ergste was nog, dat hij ook geen contact meer had gehad met Sigfrid! Want het was alsof Per Ostrem lont rook: sinds de wonderlijke, onverklaarbare verschijning van die twee Nederlanders aan boord van het schip, had Per aan de drie andere mannen verboden, bij Sigfrid Berg te komen. Per had de sleutel van Olav teruggevraagd, en hij was zelf eten en drinken naar de

gevangene gaan brengen.

Maar die twee geboeide mannen, in het vunzige berghok!
Kon ik toch maar iets voor ze doen, dacht Olav. Bevrozen
zullen ze niet, want op de bodem van het schip is het
draaglijk warm. Ze lagen daar maar, geboeid, zonder eten
of drinken, en door de hoge patrijspoort zouden ze alleen
maar het eeuwig treurende schemerlicht van de eenzame
poolnacht kunnen zien. O, hoe graag zou Olav maar héél
even door een kier van de deur hebben willen kijken.

Alleen maar even fluisteren: I'll help you! (Ik zal u helpen.)
Maar hij kreeg er geen kans voor! Geen schijn van kans!
Want toen ze nog niet eens recht voor de monsterachtig
hoge kaap waren aangekomen, stak er plotseling een
verraderlijke stormwind op. Zojuist nog was de zeespiegel
glad.

Nog geen kwartier geleden was de hemel achter hen zacht rozerood van het zonlicht, dat nog juist niet boven de horizon uit kwam. En plotseling waren toen de hoge, grauwe wolken omhooggeklommen!

De wind joeg over het water. Het rimpelde alsof de zee koorts had. Het schip deinde hoog en laag, van links naar rechts, en Per vloekte tussen zijn tanden.

„Alles vast," schreeuwde hij, maar een volgende rukwind liet de *Black Star* zo schuin over de zee scheren, dat al het aardewerk van de tafel schoof en aan diggelen viel.

De storm gierde om het schip heen, en Per stond wijdbeens aan het stuurwiel om de *Black Star* in koers te houden.

„Wat kom je dicht bij de kaap!" schreeuwden Töns en Ole. „Ik kan het niet anders," gromde Per wanhopig. „Dat schip is behekt en 't wil met alle geweld anders dan zijn roer aangeeft."

De golven groeiden met iedere seconde. De Noordkaap scheen mee te groeien, steeds logger, steeds zwarter en dreigender.

Ze zagen, hoe de golven tegen de klippen te pletter sloegen en in torenhoge schuimmassa's uiteenstoven. Opeens kraakte het onder de kiel.

In de machinekamer steeg een luid sissend lawaai op.

„De ketel!" schreeuwde Töns, die juist de motoren nakeek.
„De ketel is gesprongen!"

Nog voor iemand iets had kunnen zeggen, of zelfs maar had kunnen denken, voelden ze allen een ontzettende smak, gevolgd door nieuw gekraak. Een ogenblik scheen de wereld te zijn bevroren. De schuit lag doodstil, de storm leek wel even op te houden om op zijn gemak te zien, wat hij met deze laatste aanval had gepresteerd. En hij scheen zeer tevreden te zijn, want met een donderend applaus brak hij opnieuw los. Vier, vijfmaal achtereen rolden zijn salvo's over de rotsen, over het water, en het piratenschip was maar een nietige speelbal.

Het lag volkomen stuurloos dwars op een verraderlijke klip, nog geen dertig meter van de loodrecht omhoogrijzende Noordkaap af.

„Verloren,” brulde Per. „We moeten zien, dat we eraf komen.”

Plotseling wiegelde het schip. Het kraakte weer aan alle kanten. De boeg rees langzaam omhoog, alsof de *Black Star* regelrecht naar de hemel wilde varen. Achter in het schip siste en kraakte het. Plotseling schoten er ergens vonken van een heftige kortsluiting, en toen was alles donker.

De elektrische installatie had het begeven.

„Eruit als je leven je lief is,” schreeuwde Per Ostrem.

„Kijk, daar drijven planken. De schuit slaat uit elkaar. Kom, hier zijn klippen. Jongens, laten we elkaar vasthouden. Töns, grijp dat touw, dat daar bengelt. Langs de lage kant van 't schip, die scheve zijde daar. Wacht even...”

Ze stonden op het steeds meer hellende dek.

„Wacht even!” schreeuwde Per. „Ons goud!”

Per schoof voorzichtig, met beide armen wijduit tastend in het donker, naar zijn kooi. Hij tastte rond... had een kistje te pakken. Voelde nog even, vond zijn revolver onder het kletsnatte kussen. Hij stond tot zijn knieën in het water, ploeterde naar boven, greep de uitgestoken hand van Olav, en hees zich over de gebroken reling, waarbij hij het kistje 1111 als een kostbaar bezit tegen zich aandrukte.

Intussen waren Töns en Ole van boord gesprongen, op de

zijkant van de glibberige klip, waarop de *Black Star* te pletter was gelopen. Met een lange punthaak griste Töns een machtig stuk drijfhout uit het kolkende water. Ze hurkten neer, en hier in de luwte achter het zinkende schip was het water niet zo ruw. Ze zouden de sprong naar het wrakhout wagen.

„Springen, kerels!” brulde Per boven de storm uit.

„Misschien hálén we de kust nog. Ja, de wind gaat even liggen. Hup, kerels! Hupla!”

Töns, Ole en Per sprongen op het grote wrakhout en klemden er zich als bloedzuigers tegenaan. Met één hand wist Per een roestige haak te grijpen. Met de andere hand drukte hij de kist tegen zich aan. Zijn voeten schoof hij tussen Töns en Ole in, en zo vond hij voldoende steun.

„Olav!” riep Töns. „Waar blijf je?”

Olav was nog op het wrak van de *Black Star*. Zodra de drie mannen over de reling klommen, had hij in een oogwenk de sleutelbos van de spijker in de kombuis genomen.

Hij hing nu over de gebroken reling.

„De mannen!” schreeuwde hij door zijn holle handen.

„Wacht even!”

„Eerst Sigfrid,” riep Per terug. Zachtjes tot Töns en Ole voegde hij daaraan toe: „Sigfrid kunnen we niet missen, als we bij de Russen zijn!”

Het grote wrakstuk wiebelde en kolkte in een kleine ruimte tussen de klippen door. Ieder ogenblik kon er weer iets gebeuren, waardoor de mannen zouden verongelukken. Maar nog geen minuut later verschenen er twee figuren op het zinkende schip.

„Mijnheer Sigfrid, u moet springen!” riep Olav.

Sigfrid, die de hele ramp had gevoeld en zeker gemeend had, dat hij zijn gevangenis nooit meer levend zou verlaten, overzag in één seconde de situatie. Springen, dat was het enige wat er voor hem overschoot.

Hij liet zich overboord vallen, zwom naar de klip, vanwaar het wrakhout al begon weg te drijven. Een nieuwe waterhoos nam het wrakhout op en slingerde het in de richting van de kust.

Sigfrid en Per spoelden eraf. Sigfrid echter wist de uitgestoken handen van Töns en Ole te grijpen, klauterde bliksemsnel op het wrakhout, en even later kon hij op zijn beurt zijn ontvoerder Per Ostrem de helpende hand reiken. „Olav!" schreeuwde Sigfrid naar het wrak. „Olav, waar blijf je!"

De mannen wenkten de eenzaam achtergebleven jongen. Hij schreeuwde iets door zijn handen, maar de afstand was te groot, en niemand op het vlot verstond hem.

„Waarom komt hij toch niet?" vroeg Sigfrid wanhopig. „Hij wil zeker...", begon Ole Gundersen. Maar Per gaf hem een trap, waardoor Ole zijn woorden inslikte.

„Hij wil zeker picknicken," spotte Per. „In ieder geval... hij kan hier toch niet meer bij. Hij moet er zelf maar zien te komen."

„We moeten die kerel redden!" schreeuwde Sigfrid.

„Als je je gemak niet houdt...,” dreigde Per.

Verder kwam hij niet. Een nieuwe vloedgolf... het wrakhout was volkomen schoongespoeld. De vier mannen ploeterden in het lauwe zeewater. Het was vlak bij de kust. Een voor een, goede zwemmers, spoelden ze aan, enkele minuten na elkaar.

Doodmoe en druipend van het water, rillend over al hun leden, sleepten ze zich voort naar de hoge rots. Ze vonden de hoge trap, uitgehouwen in de steenklomp. Op enkele meters hoogte, veilig tegen de woedende zee, stonden ze zwijgend te kijken.

Achter een gordijn van fijne sneeuw en stuifwater zagen ze heel vaag de donkere vorm van het schip. De voorstevens stak omhoog, als een laatste smeekgebed naar de hemel.

„Die zijn er geweest,” mompelde Ole.

„Zijn? *Zijn* er geweest, zeg je?” vroeg Sigfrid verbaasd.

„Natuurlijk,” viel Per bars in, woedend naar Ole kijkend.

„Die zijn er geweest: de ouwe schuit van je papa, en zijn eenkoppige bemanning. Komaan, naar boven! We moeten droge kleren zien te krijgen, voor we bevriezen.”

Wanhopig bleef Sigfrid nog even naar de bruisende zee kijken.

„Opschieten, anders smijt ik je er achteraan!” snauwde Per. Ook Töns en Ole keken Sigfrid gemeen aan, en met een

groot verdriet in het hart klauterde de zoon van Odd Berg tussen de drie piraten naar boven. Daarboven joelde de storm met volle kracht voort. Ze knepen hun ogen samen, toen ze tegen de striemende sneeuwstorm in naar beneden keken. Maar de schemering werd dikker en donkerder. Van de *Black Star* konden ze niets meer zien.

„Misschien is ie al naar de haaien," meende Töns.

„'t Is te hopen," bromde Per. „Nou, kom. Ik bevries."

Met de sneeuwjacht in de rug begaven de vier mannen zich in zuidoostelijke richting, over het hoge plateau van de Noordkaap. Hun natte kleren bevroren. Als levende ijsklompen strompelden ze verder...

• • •

Nog steeds stak het wrak van de *Black Star* zwart en eenzaam boven de watermassa uit.

Soms bewoog het schip even, traag, en wiegde met de voorsteven op en neer, alsof het in deze kolkende kermis een hobbelpaard bereed. Over de reling boog Olav Ulriksen zich wanhopig voorover; hij trachtte boven het rumoer van de storm uit te schreeuwen: „Die twee Nederlanders kunnen er niet uit!”

Maar de mannen op het vlot wilden niet wachten.

Olav had één troost: hij zag, dat Sigfrid zich voorlopig in veiligheid bevond. Hij wachtte echter niet af, wat er met de mannen op het vlot ging gebeuren. Hij wendde zich naar de kajuit, waarvan de scheve glasscherven uit de sponningen hingen. Olav drong naar binnen, nam een bijl van de wand, waadde door het water, dat het laaggelegen ruim begon te vullen. Met moeite hees hij zich tegen de hellende vloer van de schuit omhoog. Nu kwam hij boven het water uit, en hij hoefde nu niet zo hoog te klimmen als op zijn eerste reddingstocht, toen hij Sigfrid helemaal uit het hoog opgeheven voorruim moest halen.

Nu stond hij wankelend voor het berghok, waarin de vreemdelingen al bijna vierentwintig uur waren opgesloten. Buiten was het bijna donker geworden; hier in het spookachtige scheepsruim kon Olav zo goed als niets meer onderscheiden. Maar tijd om na te denken was er niet. Wanhopig begon Olav met de bijl tegen de gesloten

deur te hakken. Een ogenblik dacht hij erover, een voor een de sleutels te proberen van de bos, die hij nog in zijn zak droeg, maar dit zou teveel tijd kosten.

Hij gaf enkele stevige houwen, en de deur begon toe te geven. Een plank vloog krakend uit het middenpaneel.

Even wachtte Olav. Hij probeerde naar binnen te kijken.

In het Engels riep hij: „Ik ben Olav en kom u redden. How are you? (Hoe is 't met u?)"

„All right!" riep de zwakke stem van Pim Pandoer.

„Wie is daar in die helse waterketel?" bromde de zware stem van Bas Baanders.

„Een van de mannen, oom Bas. Olav noemt hij zich."

En zo luid mogelijk riep Pim Pandoer: „We zijn gebonden. We kunnen niets doen. Zinken we?"

„Ik zal u helpen," schreeuwde Olav terug.

Hij liet de bijl vallen en trachtte de planken van de versplinterde deur uit elkaar te rukken.

Bas Baanders en Pim Pandoer waren volkomen machteloos. Pim Pandoer had zich al vaak uit netelige situaties weten te redden, maar noch Bas noch Pim had kans gezien, ook maar iets aan hun boeien te verwrikken. Ze hadden daar urenlang gelegen. Hoe lang? Geen idee... Verstijfd, hongerig, dorstig, ellendig tot in het diepst van hun hart. Toen de storm opgestoken was, waren ze hulpeloos aan het rollen en botsen geweest. Tegen elkaar, over elkaar heen, tegen de scheepswanden, en ze moesten wel vol blauwe plekken zitten. Aanvankelijk had Bas nog wat gemopperd.

„Dat sammernappelse gespook, ik word 'r compleet zeeziek van." En oom Bas werd zeeziek, en toen zei de goeie man niets meer. Totdat ze de scheepsramp hadden gevoeld.

„Sammernappels, Ferrie! We gaan naar de haaien. 't Is afgelopen met de heldendaden van Pim Pandoer en Bas Baanders."

Pim Pandoer had daar maar niet op geantwoord. Het werd de twee gevangenen al spoedig duidelijk, dat het schip op de rotsen gelopen was, al wisten ze niet of dat bij

Noorwegen, IJsland of Spanje was... Totdat ze de bijlslagen hoorden.

Hun hoop herleefde, maar niet hun kracht. Ze waren nog steeds machteloos. En iedere seconde kon de laatste zijn, dat voelden ze drommels goed. Plotseling die uiteengespleten deur...

In de vage schemering een gezicht, dat ze niet herkenden. Ze konden alleen vaststellen, dat het een jonge kerel moest zijn. „Ik zal even een mes... uw boeien..."

Deze woorden, stamelend door de jonge Noor in zijn houterig Engels taaltje uitgesproken, waren de laatste die Pim Pandoer opving. Want op dit ogenblik werd het hele wrak als een notedopje opgenomen. Een enorme waterhoos spoelde door het gangetje langs het berghok, en een groot gedeelte daarvan spoelde met geweld door de opengehakte deur naar binnen.

„Daar gáán we, Fer," bromde de arme, zeezieke Bas. „Nou is 't echt met ons afgelopen."

Het schuimende water spoelde langs en over de twee mannen heen.

„O, oom Bas, kijk eens... daarbuiten... O, die arme kerel!" De twee geboeide mannen zaten ruggelings tegen de achterwand van hun hok. Achter de versplinterde deur zagen ze een kleine, zwarte figuur hulpeloos spartelen met armen en benen. De machteloze stip werd door de watermassa opgenomen en verdween in de bruisende golven... over de reling... reddeloos verloren. Olav Ulriksen, de berouwvolle bandiet, had het laatste deel van zijn leven opgeofferd om zijn jonge meester Sigfrid te redden. Daarna had hij nog gedacht aan de geboeide gevangenen, wilde ook dezen helpen, en ging zelf onder in de onbarmhartige storm. Hij dreef weg van de kust, verloren in schemering en bruisend schuim, en nooit meer zou hij terugkeren in het land van de levenden.

Het schip lag weer stil. Doodstil. Alsof het op adem wilde komen van deze heldentoeer. Stom van angst en ontzetting bleven Pim Pandoer en Bas Baanders tegen de wand zitten. Wanhopig schuurde en wrong Pim Pandoer met zijn polsen langs de scheepswand. Geen beweging was er in zijn boeien te krijgen. Zelfs de oersterke Bas Baanders was machteloos.

Luid gutsend spoelde het binnengedrongen zeewater weer

weg. Het hout zijpte, druppelde. Diep beneden hen kolkte het hol en dreigend, en ze voelden dat het schip weer een andere stand had gekregen.

„Arme kerel," zei Bas. „Hij wilde ons nog helpen. We zitten bepaald ergens onder de kust. Zouden de anderen verdronken zijn?"

Pim Pandoer zei niets. Hij wachtte op het einde.

„Die stomme *Nordstjernen*," mompelde Pim tenslotte nog. „Als ik nou maar wist, waar dat ding gebleven was. En als ik maar eens wist, waarom die kerels ons hier op dit schip gevangen genomen hebben. En waar ze nu zijn. En wat er met ons gaat gebeuren."

„Juust, Ferrie," zei oom Bas, een beetje bestraffend.

„Dat laatste is alléén van belang: wat gaat er met ons gebeuren. Denk dáár maar eens over. Al dat andere is op het ogenblik bijzaak. Het is afgelopen, jongen, Jammer voor jou. Jammer voor m'n beste Marijke..."

Maar vreemd was dat. Fer kón eenvoudig niet aan de naderende dood denken. Was dat nou zijn trots, of zijn voorgevoel?

Hij kòn het niet geloven: hier binnen in een scheepswrak zomaar stomweg zitten dood te gaan, in de diepste verlatenheid van de poolnacht, geboeid en wel.

Springlevend, meneertje! Zonder waardige tegenstander, zonder je te kunnen verdedigen.

„D'r móet wat gebeuren, oom Bas," mopperde hij koppig.

„Jongen, klets niet. Wees nuchter. Denk aan straks, en bereid je daar op voor. Afgelopen."

Ja. Oom Bas had gelijk: je moest maar zwijgen, verstandig en nuchter zijn, en je in alle nederigheid voorbereiden op de dood. De schemering werd langzaam, heel langzaam dieper en somberder. De twee mannen rilden in hun natte plunje. Ze zeiden niets meer. Ze kropen dicht tegen elkaar, om zich zo nog een heel klein beetje te verwarmen. De sluimer viel over hun uitgeputte lichamen, en ze merkten er niets van, dat de storm ging liggen, plotseling, even onverwacht als hij enkele uren daarvoor was opgestoken.

Ze zagen niets van de zachte gloed van de morgenschemering. De wind stond nog stevig, was verraderlijk en ging soms liggen, om dan — als een loerend beest — weer met een nijldige ruk op het wankel wreke af te springen.

Dan schrok Pim Pandoer even uit zijn halve bewusteloosheid op, en Bas bromde slaperig:

„Donderkater, laat me met rust...”

De zee was die volgende morgen nog verlatener dan ooit tevoren. De Noordkaap stond daar letterlijk als een machtige rots in de branding, onaantastbaar, zonder dat er nog een levend wezen te vinden was. Een paar verdwaalde meeuwen misschien, maar dat was dan ook alles. Het enige levende wezen, dat zich in dit akelige oord nog boven water bevond, was Niels Nielssen. Maar de arme jongen was er ook al niet best aan toe. Onafgebroken stond hij, voorovergebogen, met een grote pan water te hozen uit het lekgeslagen jacht.

Het eens zo fraaie en trotse jacht, de *Alta*, van Odd Berg, de Rijke Kabeljauw...

„En als ik niet dag en nacht blijf dóórhozen," hijgde Niels dodelijk vermoeid, „dan ga ik zelf ook naar de kabeljauwen. En als die er nog niet zijn, nou... dan vinden ze me later wel."

Niels bukte, schepte, hoosde, smeed pannenvol water overboord, want toen hij de *Black Star* voorgoed achter de sneeuwwolken was kwijtgeraakt, had de poolstorm ook hèm gegrepen, de *Alta*!

„Dát is zeker, ze varen om de Kaap heen, de sukkels!"

Ja, Niels had het tot zijn verbazing gezien, toen hij met zijn snel jacht tot op 'n mijl afstand de *Black Star* had ingehaald. Idioten, vond Niels, die de gevaren van de Noordkaap drommels goed kende. Wie doet er nu zo gek! Alleen lui, die iets te verbergen hebben. En zij verbergen iets. Ze verbergen de heren Donkers en Baanders, want ik was niet dronken! Ik heb het drommels goed gezien, en nog beter gehoord.

En daar buigt die vreemde kaper om de Kaap heen...

Dat was al uren geleden. Toen had de verraderlijke poolstorm ook het ranke jacht opgenomen, als speelgoed heen en weer geslingerd, en tenslotte ergens tegen een klip gesmaakt.

Er kraakte iets in de bodem, er stroomde water naar binnen, en vanaf dit ogenblik was Niels aan het hozen geslagen.

Eenmaal had de boot enkele uren klem gezeten tussen de rotsen. Die tijd had Niels benut om de spleet een beetje te dichten met poetskatoen en andere vodden, maar veel had het niet geholpen. Want toen een gril van het zeewater de boot weer losrukte, tussen de klippen vandaan, stroomde het water weer even gretig door de bodem naar binnen. En Niels hoosde weer. Hij had geen tijd om het bootje te besturen, of de motor te voorzien. Hij had nauwelijks tijd om af en toe een brok stokvis in zijn mond te stoppen. Eindelijk ging de storm liggen. De avond was gevallen, en Niels wist, dat hij nog steeds ergens bij de Noordkaap moest ronddobberen. Hij was doodmoe, had meer dan twintig uren niet geslapen, en kreunde van de rugpijn door het onafgebroken hozen.

Eindelijk brak aan de oostelijke horizon weer de trage morgenschemering aan, licht roze, als een aankondiging van de zonneschijn, die over enkele dagen boven de kim zou uitkomen — al zou het nog maar voor 'n kwartiertje zijn.

„Alweer een dag," zuchtte Niels. „Zou ik nou nog niet ergens aan de kust aandrijven? Die boot zal ik zo niet lang meer kunnen houden. En dus mezelf ook niet. Arme jongen. Nou, hozen maar weer."

Opnieuw schepte Niels, pannenvol, pannenvol. Opnieuw rekte hij zich, gaapte luidruchtig, en bleef midden in zijn gaap steken.

Want vlak voor zich zag hij de grillige, spookachtige vorm van een verlaten en scheefgezakt scheepswrak.

„H...asjemenou!" stamelde de jongen. „Daar heb je 'm! Hij is gebroken. Kijk... de halve naam steekt boven water uit: ...tar! Dat is 'm! De *Black Star*."

Niels liet zijn half gezonken jacht met de stroom meedrijven. Hij vergat te hozen...

„Asjemenou," fluisterde de jonge kerel met diepe rimpels in zijn voorhoofd. „Dat is voor 't eerst, dat ik die schuit van zo dichtbij zie, maar... je zou zeggen... wat lijkt ie toch verduveld veel op de *Nordstjernen* van de ouwe Odd Berg. Je zou zeggen: z'n tweelingbroer! *Black Star*..."

Het scheefhangende jacht schoof vlak langs het gezonken wrak. En opnieuw stond Niels Nielssen sprakeloos.

„Moet je nou!" stamelde hij als in 'n droom. „Kijk die gladde bruine verf! Kijk die oude letters, die er nog 'n beetje doorhéén schemeren... *stjer... stjernen...* Dat is 'm! De *Nordstjernen*!! Zouden die twee vreemdelingen dat dan geweten hebben, toen ze in Hammerfest aan boord van die *Black Star* gingen? Maar je zou zeggen: waarom hebben ze dat dan niet even tegen me gezegd?"

Niels' opmerkzaamheid werd nu ineens getrokken doordat hij tot zijn kuit in het water stond.

„Hozen," riep hij uit, „hozen..."

Pannenvol water smet hij weer overboord, terwijl het scheepje vlak naast de verongelukte boot bleef dobberen.

Na een poos stond Niels weer naar het wrak te kijken.
Overall dreef wrakhout langs.

„Dan heeft mijnheer Sigfrid óók in deze schuit gezeten.
Dan zijn ze allemaal verdronken. Of..."

Niels keek naar de kust, ongeveer dertig meter ver.
„Het zóu kunnen," aarzelde Niels. „Het zóu kunnen, dat ze
de kust hebben bereikt!"

Hij trok zich langs zij het wrak, legde een touw vanaf het
jacht naar de gebroken reling op de plaats, waar de *Black
Star* ofwel *Nordstjernen* het diepst lag, en klom
voorzichtig aan boord.

„Geen mens meer. Allemaal naar de haaien," mompelde
Niels „En die kist met goud ook, natuurlijk!"

Hij voelde plotseling dat het schip bewoog en kraakte.
„Ik maak dat ik wegkom," sprak de jongen in zichzelf. „Zo
meteen zinkt dat karkas, en dan zink ik mee. Ik moest maar
zien, dat ik op een of ander manier..."

Weer keek hij verlangend naar de monsterachtige
Noordkaap, die hem in al zijn monsterachtigheid toch nog
veiliger leek, dan een verblijf op dit wrak, tussen al die
klippen.

„En de wind kan ieder ogenblik opnieuw opsteken,"
vervolgde Niels zijn alleenspraak. „Het spijt me voor Mr.
Berg, voor z'n zoon, voor het goud, voor die vreemde lui,

voor de rovers en voor die ouwe schuit, maar nou ga ik." Hij sloeg zijn ene been over de reling en schatte de sprong vanaf het wrak in het wiebelende jacht. Ineens flitste er iets door hem heen.

„Toch 's kijken, je weet nooit!"

Hij zette zijn handen aan de mond en galmde: „Ahóóóy! Ahóóóy!" De stilte daarna klonk zelfs angstig. Alleen het murmelende water scheen te antwoorden: niemand, ga maar, ga maar... Juist wilde hij zich in beweging zetten, toen hij verstijfde van schrik. Vanuit de buik van het lekkende schip klonken twee stemmen. Een lichte stem:

„Ahoy!" Een zware stem: „Ahooy!"

„Die lange magere!" riep Niels. „En... die grote breedgeschouderde... De heren Donkers en Baanders!"

Hij sprong naar binnen, vond Bas en Fer

„Mr. Baanders!" riep Niels. Hij sneed de touwen van Bas door.

„Mr. Donkers!" jubelde hij weer, en hij sneed de touwen van Fer eveneens door. Twee, drie houwen, en klaar was 't. De twee Nederlanders rekten en strekten zich, maar geen woord kwam er over hun lippen. Ze kregen er doodgewoon de tijd niet voor, want...

Krrrrrak! Het scheurde en kraakte onder hun voeten. Het leek wel een onweer.

„Vlug, vlug!" schreeuwde Niels. Fer en Bas begrepen nog helemaal niet, waar Niels zo gauw vandaan gekomen was, maar ze wisten niet beter te doen, dan hun zo plotseling opgedoken redder te volgen.

Niels sprong eerst in het jacht. Fer viel er achteraan, en Bas plofte boven op beiden tegelijk, zodat het jacht vrolijk huppelde. Niels kroop overeind, duwde af van het zinkende wrak, en Fer hielp hem erbij. Het motortje tjoekerde wonder boven wonder nog steeds, maar het jacht luisterde niet meer naar het roer. Het dreef hulpeloos van de ene klip naar de andere, en bij iedere ontmoeting kwam er een scheur bij.

Het liep tenslotte zo snel vol met water, dat alle pannen van de hozende Niels, Fer en Bas niet meer baatten. Tien meter van de vaste wal af zonk de *Alta*, en de drie mannen

waadden toen maar op eigen kracht verder.

„Brrrr," pruttelde Bas. „Wat koud en wat nat is 't hier. Geef mij de Imbosch maar, Ferrie. En wat m'n holle maag betreft..."

„Niels!" riep Fer uit. „Kerel, hoe kwam jij in vredesnaam zo ineens bij ons terecht?"

„O, look there!" riep Niels. Hij wees naar het noorden, en de drie mannen zagen met grote schrik, hoe de *Nordstjernen*, alias de *Black Star*, langzaam opwaarts dook... de steven nog hoger naar de hemel geheven... toen neerzeeg, en langzaam... langzaam onder de golven verdween. Niels glimlachte naar de twee, die hij op het nippertje had gered. Fer kreeg kippevel, als hij eraan dacht, wat er gebeurd zou zijn als die goeie Niels nou nèt toevallig eens een kwartier later gekomen zou zijn... En Bas mompelde: „De hemel is ons wondergoed gezind, lui.

Kom, kunnen we hier niet ergens droge kleren en spekpannekoeken krijgen?"

Hij keek om naar het topje van de driehonderd meter hoge rots, zodat hij er bijkans nekkramp van kreeg.

„Hier," wees Niels naar een tamelijk steile, maar toch nog toegankelijke trap, die naar omhoog voerde.

Ze keken nog vele malen om, maar noch van de *Nordstjernen*, noch van de veel kleinere *Alta*, was ook maar een spoor te bekennen. Ze bereikten het plateau en keken over de verlaten vlakte, waar nog geen dag tevoren vier andere mannen uit Svolvaer eveneens hun heil hadden gezocht.

Maar daarvan wisten ze niets, Niels noch Fer noch Bas.

„Fer," sprak Bas opeens. Hij keek nog eens om in de diepte, waaruit ze zojuist omhoog geklauterd waren, en waar de bruisende zee nu een rustig kabbelend binnenmeertje leek.

„Fer, vraag die jongen eens om opheldering, hè? Ik wil nou wel 's graag zo 't een en ander weten. En vertel hem dan dat, hè? Dat... van die arme kerel, daar beneden."

De wind was vinnig en scherp, en hun kleren hingen als ijslappen om hun verkleumd lichaam, maar ze wilden de rotsrand nog niet verlaten.

„Niels," sprak Fer de jongen in het Engels aan. „Vertel

eens, wat dat voor 'n schuit was." Hij knikte in de diepte, waar je hier en daar nog 'n stuk wrakhout zag ronddrijven. Niels vertelde, wat hij bij zijn aankomst bij het wrak had ontdekt: dat de *Black Star* in werkelijkheid de *Nordstjernen* was...

Fer verbleekte en vertelde het aan Bas.

„Dan...," ging Fer tot Niels voort, „dan zat Sigfrid ook in die schuit?"

„Ja," antwoordde Niels, en hij noemde ook de namen van de vier piraten, bij wie hij aanvankelijk óók had gehoord.

„Dan...," zei Fer aarzelend. „Dan kwam deze brief... ook uit dat schip."

Hij haalde de kletsnatte brief vanonder zijn kleren. De potloodletters waren vervaagd.

„Openmaken?" vroeg Fer aan zijn pleegvader.

Bas dacht even na, knikte en sprak: „Ja, nood breekt wetten. Dus ook briefgeheimen. Maak open."

Fer opende de brief en verzocht Niels, de Noorse tekst in het Engels te vertalen. Niels deed het. Geen van de drie mannen dacht nog aan de pas geleden ontberingen, niemand voelde zijn natte kleren, die bezig waren te bevriezen, en zelfs Bas vergat zijn begeerde spekpannekoeken, toen Fer hem zin voor zin het Engels van Niels vertaalde:

Beste Vader,

In de Nordstjernen hebben uw mannen mij ontvoerd; ik weet niet waarheen. Uw goud zullen ze verkopen...

En Bas veerde op bij de woorden:

... Mijn vorige brief heb ik geschreven onder bedreiging met een revolver...

„Zei ik 't jullie niet?" baste Bas. „En nou, komaan, want onkruid vergaat niet. Die kerels zijn misschien niet eens verdronken, behalve dan die arme jonge kerel. Zeg 't hem, Fer. Subiet, hij moet 't weten."

Fer vertelde, hoe ze hadden gezien, dat een jonge kerel hen had willen redden, maar door een waterhoos in de zee was

verdwenen.

„Jonge kerel?" vroeg Niels met grote ogen. „Blozende wangen? Olav! Olav Ulriksen. Arme kerel."

„Maar die anderen!" donderde Bas, die het koud begon te krijgen. „Fer, vraag die hapsnurker dan, waar die andere kerels heengegaan zijn. Want die zijn *niet* verdronken, daar ben ik wel zeker van."

„We zullen zien," zei Fer. „Ik ben er niet zo héél zeker van, oom Bas, want het heeft raar gespookt hier."

Tot Niels sprak Fer: „Niels, optrekken. Ben je bekend in het noorden? Vooruit dan. Die kerels zoeken, als ze nog leven. Sigfrid zoeken, als die nog leeft.

En het goud van je baas zoeken, als dat niet daar beneden op de zeebodem ligt."

„Yes, sir!" knikte Niels als een gedweeë knecht.

Fer tikte hem op de robuuste schouder. „Ogenblikje, Niels," en hij keek hem diep in de ogen. „Ik voel me bitterkoud, maar toch gloeiend heet. Van strijd lust. Noem me geen sir, asjeblieft. Nee, en ook geen Fer. Noem me liever bij m'n naam: Pim Pandoer. Voor den donder, we zullen eens zien..."

Bas had alleen de woorden „Pim Pandoer" verstaan, en hij lachte als een Imbossche boer met kiespijn. Hij vond het hier om de drommel geen ideaal oord voor avonturen...

Niels probeerde het na te zeggen: „What, d'you say, sir... eh... Pim Pan... What's that, sir?" (Wat zegt u, mijnheer? Wat is dat, mijnheer?)

„Pim Pandoer," riep Fer boos. „Kom op, kerel! Kom, oom Bas, een beginpunt hebben we: de Noordkaap. De wereld is nog erg groot hier vandaan. Waar zijn die lui?"

„Sammernappels," sputterde Bas. „Hij schijnt er zin in te hebben. Ik ook trouwens, in spekpannekoeken tenminste.

Fer, vraag 's aan die Niele, waar je hier ergens spekpannekoeken kunt krijgen! En droge, warme kleren!" Maar Fer had geen zin in grappen. Hij wist trouwens niet, hoe je spekpannekoeken in 't Engels moest noemen, en hij

stapte door. Voorop! Alsof alleen hij de weg wist, de
verbeten, boze en taaie Pim Pandoer.

ZESDE HOOFDSTUK

Schoten bij het ijzeren gordijn

IN HET JAAR 1553 TROK EEN ENGELSE EXPEDITIE ER OP UIT, om langs de Noord een zeeweg naar China te vinden. De zeeweg vond men niet, maar wel landde de eerste vreemdeling, de Engelsman Stephen Burrows, op de machtige rots, die als een schildwacht het uiterste noorden van Europa bewaakt.

Na lang wikken en wegen om een mooie naam te vinden, besloot men tenslotte maar, deze kaap eenvoudigweg „North Cape" te noemen. De Noren zelf namen die naam over - „Nordkapp" - en zo is het gebleven, al die eeuwen door. Ruim driehonderd jaar later zeilde de Noorse koning Oscar II naar de Noordkaap, en journalisten uit alle delen van de wereld vergezelden hem, want... hij ging de rots beklimmen. Het lukte de koninklijke bergbeklimmer, en het was voor die tijd een hele sensatie in de wereldpers! Nog altijd staat daar, heel eenzaam, en alleen maar omgeven door enkele gebouwtjes, het monument ter nagedachtenis aan deze koninklijke klimpartij.

Tienduizenden toeristen weten in deze moderne tijd tot aan dit punt door te dringen, echter over de gemakkelijke weg vanuit het zuiden, over het eiland heen, waar zelfs bussen rijden.

En dān nog... in de zomer, wanneer daar de pracht van de midzomernacht te bewonderen is.

In de midwinter ziet men daar echter nooit een vreemdeling. Zelfs de Noren uit zuidelijker streken zijn beter op de hoogte met Rome en de Rivièra, dan met hun eigen „Nordkapp“!

Zelfs in deze moderne tijd kunnen er jaren voorbijgaan, waarin geen enkele vreemdeling zich tijdens de winter aan de Noordkaap vertoont. Maar het meest ondenkbare kunnen we immers juist verwachten bij Pim Pandoer en Bas Baanders.

Dus daar stonden ze dan: half bevroren, uitgeput van de honger en de doorstane ontberingen, moederziel alleen en verlaten, in gezelschap van Niels Nielssen, die er ook al niet al te vrolijk aan toe was. Daar stonden ze...

Maar ze bléven er niet staan. Ze schonken geen aandacht aan het monument van Oscar II. Er stond een ijzeren paal met een pijl er bovenop, en een grote letter N, die de trotse toerist moest vertellen: dáár is de noordpool, die kant op... Maar Bas en Pim waren er te ellendig aan toe, om daar ook maar enige aandacht aan te besteden. Ze hadden meer belangstelling voor de tegenovergestelde richting, het zuiden. Droge, warme kleren, eten en drinken... Wat 'n heerlijkheid, wat 'n paradijs moest dat zijn!

Bas Baanders zweefden allerlei visioenen voor de bevroren wenkbrauwen: beelden van dampende hutspot, dikke spekpannekoeken, warme pantoffels, 'n goeie sigaar, en 'n babbeltje met Marijke, op de Imbosch...

Niels Nielssen was nog het nuchterst. Hij dacht rustig en

langzaam na over de richting, die ze zouden moeten volgen om weer in de bewoonde wereld te komen. De gebouwen bij het monument waren verlaten. Maar ergens heel in de verte scheen licht door een venster. Het drietal liep erheen. Er woonde een man, die 's winters niets deed dan wachten op de zomer, en die 's zomers zijn kost verdiende als gids voor de toeristen.

Niels klopte stevig... nog steviger en wéér steviger op de deur, voelde dat de klink los was, en stapte toen maar naar binnen. De man zat bij de warme kachel, die hij blijkbaar stookte van wrakhout, dat hij bij gunstig weer verzamelde aan de voet van de kaap. Hij keek het binnenstappende drietal even sloom aan, alsof hij er niets mee te maken had.

Niels sprak hem aan in rad Noors, en de man knikte onverschillig.

„Hij vindt alles goed," sprak Niels daarna tot Pim Pandoer.

„We kunnen hier onze kleren drogen, we kunnen eten, en tegen slapen heeft hij ook al geen bezwaar."

Al was de gastheer dan ook niet erg spraakzaam, toch waren de drie schipbreukelingen al heel blij met deze vorm van gastvrijheid. Allereerst gingen ze vlak voor het haardvuur hun kleren drogen. Dat was een heel karwei, en oom Bas stelde voor, intussen meteen maar wat te gaan eten. Ze moesten overal zelf voor zorgen. De bewoner van het eenzame huis geloofde het allemaal wel. Ze vonden hard brood en stokvis, maar daar deden ze het dan maar mee.

„Als ik vandaag of morgen weer thuis ben," bromde Bas,

„zal ik bij Marijke wel spekpannekoeken bestellen."

Niels vroeg nog wat over „andere schipbreukelingen" aan de soezende man, maar die zei geen boe of ba.

Pim Pandoer ving tijdens dat Noorse gesprek telkens de namen Per, Ole en Töns op. Namen die hij eigenlijk niet kende, maar in de afgelopen gesprekken had Niels de namen van de piraten meerdere malen genoemd.

„Heeft hij ze niet gezien?" vroeg Pim Pandoer

opgewonden. „We moeten ze geen voorsprong geven."

„We moeten ook niet zelf bevrozen, dáár!" wees Niels met een hoofdknik naar de barre winter buiten de hut.

„Weet ie niets? Zijn ze hier geweest?" drong Pim Pandoer nog aan.

„Dat weet ik niet," antwoordde Niels. „Hij suft."

Pim Pandoer kon zich nauwelijks bedwingen. Hij zou die lui, ook Niels, wel willen wakkerschudden.

„Mörkesyke," mompelde Niels, terwijl hij zich behaaglijk op een paar jutezakken neervlijde. Pim Pandoer herinnerde het zich weer: mörkesyke! De beruchte zogenaamde „poolnachtziekte". Het onverschillige indommelen van de mensen, die weken- en maandenlang in de onafgebroken schemering hebben geleefd, en net als mollen en egels wachten op het licht van de zon...

Pim Pandoer keek naar Bas. Die snurkte al, in een hoek van de kamer. Ook al mörkesyke, dacht Pim Pandoer. Nou, dan ik óók maar. En de drie zwervers sliepen uren, uren, urenlang, totdat ze eindelijk opgeschrikt werden door de eenzame bewoner van dit huis.

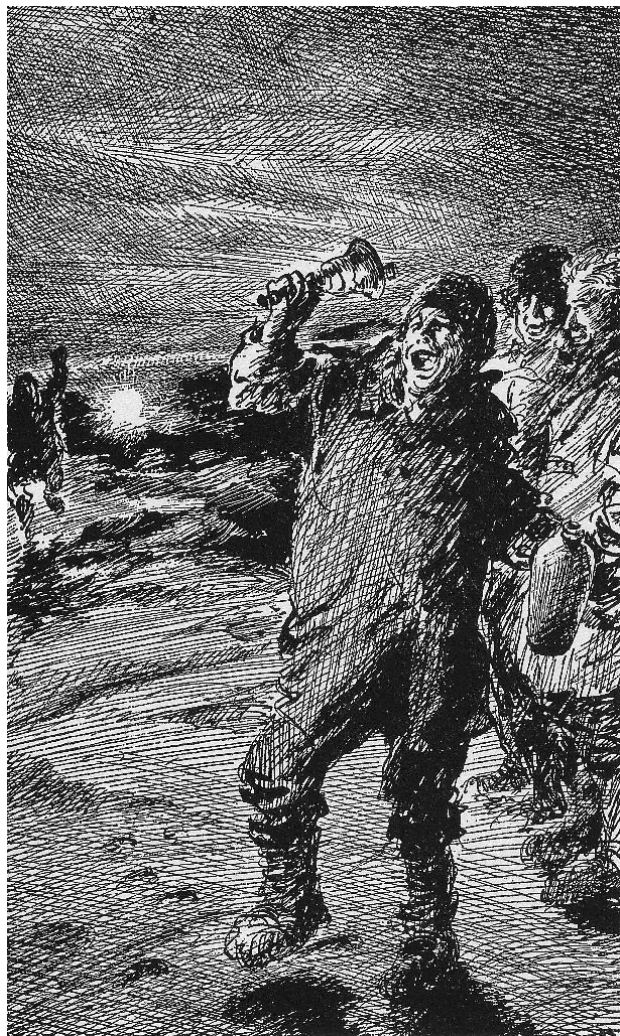
Ze gingen alle drie tegelijk met een ruk overeind zitten op hun jutezakken. Een ijzige wind streek langs hun lichaam. De buitendeur stond op een kier, en hun gastheer was met veel lawaai naar buiten gerend. Pim Pandoer stond al bij de deur. Hij knipperde even met zijn ogen tegen een ontzaglijke, alles beheersende roze gloed. Tegelijkertijd werd hij ruw opzij geduwd door Niels.

Met de armen zwaaiend rende Niels naar buiten, de man in de verte achterna, en Bas — die naast Pim Pandoer was komen staan — vroeg verwonderd: „Wat mankeert die lui?" Toen begreep Pim Pandoer het plotseling. Hij lachte naar Bas, wees naar het zuiden, en zei: „De zon, oom Bas! Ze zien de zon! Voor het eerst na twee maanden. Kijk eens!" „Waratjes!" mompelde Bas, die knipperde tegen het schitterende rode licht.

Alles glansde rood: de rotsen, het ijs, de sneeuwlagen, de ruiten van het huis, de gezichten van de toeschouwers zelf. „Je zou zeggen..." stamelde Bas, toen de zonneschijf, bloedend rood, heel langzaam over de zuidelijke horizon

rolde. „Je zou... zeggen... Gods schepping is toch prachtig. Zelfs hier. Ja, zelfs hier, in dit barre land van kou, en niks-te-eten als stokvis!"

Dansend en juichend kwam de oude man terug naar zijn huis; hij maakte weidse armgebaren en rende plotseling naar binnen. Hij keerde terug, in de ene hand een aarden kruik, in de andere een koperen bel. Als een kermiskind liet hij de bel rinkelen, luid, onstuimig, minutenlang. Toen legde hij de bel aan zijn voeten neer, trok de kurk van de fles, en dronk een paar teugen. Vriendelijk keek hij de mannen aan, van wie alleen Niels niet verbaasd was.

Hij reikte de kruik met een uitnodigend gebaar aan Bas, die er geen raad mee wist.

„Neem een dronk," zei Niels tegen Pim Pandoer en Bas.

„Neem er een, oom Bas," zei Pim tegen zijn pleegvader.

„Het is ter ere van de eerste zonnedag!"

„Ahaááá!" glunderde Bas. En hij nam er een. Misschien zelfs twee. In ieder geval smaakte het brandende goedje hem uitstekend. Na Bas dronk Pim Pandoer, daarna Niels, en de oude gids zette het feest nog een poos voort. In de verte - waar die mensen woonden mocht Joost weten! - daar klonk heel zwak hier en daar eveneens belgelui, en ook hoorden ze een ratel er tussendoor.

Pim Pandoer keek op zijn polshorloge, dat ondanks de stortvloeden van de vorige dag zijn waterdichtheid afdoende had bewezen, en nog vrolijk doortikte. Het was tien minuten over twaalfen in de middag. De zon kroop weer naar de horizon... schoof weg... een roze gloed in het zuiden bleef achter.

De eerste „dag", die ongeveer een half uur had geduurd, zou binnen enkele minuten weer voorbij zijn.

Plotseling vroeg Niels aan de Noor: „Zijn hier drie schipbreukelingen geweest?"

„Hm?" vroeg de man met glinsterende ogen. „O! Ja!

Gisteren, geloof ik, of nog eerder. Weet ik niet meer. De

zon, de zon!"

„Drie?" vroeg Niels met nadruk.

„Drie?" herhaalde de man afwezig. „Ja, drie. Nee, nee. Vier, geloof ik. Een ouwe zeerob. Twee anderen, en 'n jonge kerel."

De zon was onder. Snel trad de schemering in.

„Noemden ze die jonge kerel Sigfrid?" vroeg Niels gejaagd.

„Sigfrid? Weet ik niet. Ja, Sigfrid. En 'n Per, en nog 'n paar. Dat weet ik niet meer."

„Was die Sigfrid hun gevangene?" drong Niels nog aan.

„Daar gaat ze weer, mijn lieve zon!" klaagde de man.

„Was-die-Sigfrid-hun-gevangene?" vroeg Niels nogmaals met klem. Angstig keek Niels naar de verdwijnende zon.

„Ja, gevangen in de nacht. O, die ontzettende nacht. Maar morgen komt ze terug, mijn zon. Morgen, en overmorgen wéér!"

De man liep terug naar zijn huis. Maar Pim Pandoer greep hem bij de schouder en vroeg driftig: „Where are my friends?" (Waar zijn mijn vrienden?)

„O," lachte de man dom, terwijl hij zijn hand ophield alsof hij geld verwachtte. „You're English? (Jullie zijn Engelsen?) Wilt u het monument zien?"

Pim Pandoer duwde de man naar binnen. Bas ging mee, Niels deed de deur dicht. Pim Pandoer trok zijn portefeuille uit zijn binnenzak, drukte de man een bankbiljet in de handen, en zei streng: „Nee, geen monument. Maar waarheen zijn die vier mannen gegaan?"

„O," zei de man op langgerekte toon, alsof hij uit een diepe slaap ontwaakte. Toen wees hij naar het zuidoosten, en sprak: „Daarheen. Naar Honningsvåg of Kjelvik. Voor de boot, denk ik."

„Waar is dat?" vroeg Pim Pandoer aan Niels.

„Op weg naar het oosten. De weg naar Kirkenes. We moeten ons voorbereiden op een moeilijke tocht."

Pim Pandoer knikte ernstig. „Het gaat weer gebeuren, oom Bas," zei hij zacht. „Wel, we zullen ons voorbereiden."

De man was weer teruggekeerd in zijn dommelende toestand, in zijn mörkesyke, de poolnachtziekte. Hij liet de mannen rustig hun gang gaan. Het kon hem niet schelen, hoe ze nog eens hun diverse kledingstukken voor de open

haard hingen, om er de laatste vochtdeeltjes uit te verdrijven. De man vond alles goed. Alleen toen Pim Pandoer zijn patroontas leegde, en de revolver voor het haardvuur droogde, keek hij een beetje angstig toe. Later was hij weer gerust. De vreemdeling scheen toch ongevaarlijk, want de patroontas was weer aangevuld, en de revolver zag je niet meer.

Er kwam nog een bankbiljet te voorschijn, en de Noor hoefde daarvoor niet eens met de 'toeristen' naar het Oscar-monument. De vreemdelingen vroegen alleen maar, of ze voor dat geld die oude rugzak mochten hebben, gevuld met droge koeken, brood en stokvis. De fles met sterke drank kregen ze niet; die was bestemd voor morgen, en overmorgen, als de lieve zon weer een uurtje, een paar uurtjes, en steeds langer boven de horizon zou dwalen...

Maar daar wachtten de drie reizigers niet op. Pim Pandoer, Bas Baanders, Niels Nielssen: stevig gekleed, goed doorgewarmd en uitgerust van de opwindende schipbreuk, stapten welgemoed in zuidoostelijke richting.

„Groet je kameraden," was het enige, dat de eenzame Noor hun nog nariiep.

„Dat zullen we," grinnikte Pim Pandoer.

• • •

Na een stevige mars van zes uur was het drietal het eiland Mageröy overgestoken. Ze wisten van Niels, dat ze niet de stad Kjelvik moesten hebben, maar de daar vlakbij gelegen havenplaats Honningsvåg.

„Hier leggen de lijnschepen aan," wist Niels te vertellen.

„Die varen dus zuidelijk van dit eiland, binnendoor, in plaats van om de Noordkaap heen. Het is daar heel wat rustiger en dus veiliger."

„Dat weten we intussen," zei Pim Pandoer. „Maar wat moeten we bij die haven doen?"

Niels gaf daar niet dadelijk antwoord op, maar zodra ze aan de haven waren, begaf hij zich naar een kantoor, waar de „Hurtigruten" gevestigd was, een grote scheepvaartmaatschappij, die veertien schepen in de vaart had tussen Bergen en Kirkenes. Bijna iedere dag kwam er een schip langs alle havens, want de reis van Bergen naar

Kirkenes duurt zes dagen heen en zes dagen terug. Nog geen vijf minuten nadat hij er binnengegaan was, verliet Niels het kantoor weer. Zijn gezicht stond op onweer. Op Noordkaapstorm!

„En?" vroeg Pim Pandoer.

Niels strekte de arm naar het oosten. Bas en Pim zagen nog juist een sierlijk wit schip in de schemering verdwijnen.

„Zie je die?" sprak Niels somber. „Dat is de *Meteor*, een schip van de gewone lijndienst. Die is op weg naar Kirkenes. Over 'n dag of anderhalf zitten ze daar, moet je rekenen."

„Ze?" vroeg Pim Pandoer, maar hij voelde al dat die vraag overbodig was. „Ze?" herhaalde hij toch nog langzaam.

„Ja, ze. Vier man. Eén betaalde vier passages, enkele reis, zei die man daarbinnen. Bestemming Kirkenes.”

„Wanneer vertrekt er wéér 'n schip in die richting?" vroeg Pim.

„Morgen denk ik. Er ligt wel veel drijfijis in de fjorden, maar het is kapot gevaren. Je hebt dus kans, dat ze vlug in Kirkenes zullen aankomen. En als wij er dan achteraan reizen..."

„... blijven we precies een flinke slag achter," mompelde Pim Pandoer, terwijl hij ernstig knikte. Hij overlegde nu even met Bas Baanders; maar die wist er geen raad op.

„Kun je hier niet 'n vliegtuig huren?" vroeg Pim Pandoer. Nee, dat ging niet. Je was hier aan 't eind van de bewoonde wereld. Ze keken triestig over de brede Porsangerfjord. Pim Pandoer zag een stevige, zwarte motorboot aan de kade gemeerd liggen. Een man stootte het ijs rondom het schip stuk. „Wat doet die?" vroeg Pim Pandoer, op de man in de boot wijzend.

„Weet ik niet," zei Niels. „Misschien houdt hij alleen maar zijn boot vrij van het ijs."

Pim Pandoer liep plotseling naar het kantoor, waar Niels had vernomen, dat de *Meteor* nog geen kwartier geleden met de vier gezochten was vertrokken. Hij kocht daar een gloednieuwe kaart van Finmarken, het noordelijke gedeelte

van Noorwegen. Hij stond er met een zeer geleerd gezicht op te kijken. „Nee," zei hij telkens. „Als we de boot van morgen afwachten, blijven we een volle dag achter. We moeten over land, en dan maar hopen op geluk. Misschien treffen we 'n sneeuwmobiel, Niels?"

Niels wist 't óók al niet.

„Ja," besloot Pim Pandoer. Hij stapte naar de man in de zwarte motorboot. Maar de man verstond geen Engels, wat wel verwonderlijk was voor een Noor in een havenstad! Niels kwam te hulp. Pim Pandoer eiste doodgewoon, dat de man het drietal onmiddellijk naar de overkant zou brengen, naar het havenplaatsje Kjöllefjord. Het kostte wel wat moeite, maar enkele fikse bankbiljetten uit de portefeuille van Pim Pandoer deden de man uiteindelijk toch toegeven.

„Nog even," zei Pim Pandoer. Hij keek rond, zocht wat hij vond: een soort postkantoor.

„We zullen nu toch eerst eens papa Berg wat laten horen, oom Bas,” stelde Pim Pandoer voor. Bas knikte instemmend, en Pim Pandoer verzond een telegram aan Odd Berg:

VERGAAN BIJ NOORDKAAP. VOLGEN SIGFRID EN
ANDEREN. ZIJN ZELF OKÉ. DONKERS, BAANDERS,
NIELSEN.

Het bootje tjoekerde hotsend en botsend door het drijfijjs naar de overkant, zestig kilometer, en het drietal begon een nieuwe voetreis. Er zat niets anders op, want een vervoermiddel was er helaas niet te krijgen. Diep in de nacht overnachtten ze bij een boerenfamilie, waarvan ze niet precies konden zeggen of het echte Noren waren, of Lappen. Nadat ze een korte maar verkwikkende slaap hadden genoten, vroeg Pim Pandoer met behulp van Niels als tolk, of ze hun rugzak met voedsel konden vullen. De korte, grimmige boer verstond Niels maar gedeeltelijk, sprak rap een vreemd taaltje met zijn vrouw en kinderen, en stopte de rugzak vol platte, harde koeken en stukken bevroren vlees.

Pim Pandoer reikte hem zijn laatste bankbiljet, maar de man weigerde met een koppig hoofdknikken. Ze maakten een hulpeloos gebaar van „dank-je-wel” en zetten koers

naar het zuiden.

„Nog bijna tweehonderd kilometer, voor we in Kirkenes zijn," zei Pim Pandoer met een verbeterd gezicht tegen Bas. Bas haalde de schouders op en zette zich maar weer schrap tegen de nijldige oostenwind. Fijne sneeuw joeg de mannen om de dikke pelsmutsen, en soms gingen ze even achterstevoren lopen om wat op adem te komen. Ze liepen, liepen, gleden uit over ongebaande wegen. Rond het middaguur zagen ze door de sneeuwjacht heen de glans van de zon in het zuiden, en ze liepen... liepen... De hele lange, lange dag gleed voorbij, het scheen steeds kouder te worden, en Pim Pandoer begon nu pas goed te begrijpen dat je heus niet naar de Sahara hoeft te gaan om in onbewoonde gebieden te komen. Zulke dagmarsen waren ze niet gewend, en hun voeten begonnen bedenkelijk te gloeien.

In een gehucht van tenten probeerden ze met een van de mannen een gesprek aan te knopen. De man verstond alleen wat Noors, en Niels moest dus het woord doen. Pim Pandoer verstond geen woord van het gesprek, en Bas nog minder.

Maar tenslotte begon het gezicht van Niels op te klaren. Hij vroeg Pim Pandoer om zijn laatste bankbiljet, gaf het aan de man, en deze spande vier rendieren voor een enorme slede. De drie mannen kropen onder de dekhuiden, op de slee. De Noor ging er wijdbeens achter staan, op iedere glijder een voet, en de slede schoof over de bevroren aarde. De tocht duurde enkele uren. Toen kwamen ze aan een grote weg, die te herkennen was aan enkele hopen stenen langs de kant. Met een vaag gebaar wees de man: „Hier...”

Hij keerde terug, en de drie zwervers stonden moederziel alleen en verlaten in het troosteloze gebied van Finmarken. Pim Pandoer begon al spijt te krijgen van zijn bankbiljet, maar plotseling riep Niels: „Daar komt ie! Hij heeft tóch gelijk!”

Vanuit het westen naderde een hobbelende zwarte stip. Gespannen keken ze toe en luisterden. „Zie je! De sneeuwmobiël!” juichte Niels. Werkelijk, het was een auto op rupsbanden, terwijl op de plaats van de

voorwielen twee grote glijders zaten. Pim Pandoer hield het voertuig staande.

„Waarheen?" vroeg Niels in het Noors.

Ze verstonden het, alle drie! Kirkenes! Ze moesten betalen. Maar hun geld was op. Met een royaal gebaar wilde Bas zijn bontjas losknopen, zijn korte jekker daaronder, zijn vest dáár weer onder. Hij wilde beginnen te morrelen aan de dikke gouden horlogeketting, die daar nog echt voorvaderlijk met één uiteinde in het knoopsgat van Bas z'n vest stak, terwijl het andere uiteinde het kostbare geschenk van zijn dierbare Marijke vasthield: het gouden horloge.

„Je moet er tenslotte wat voor over hebben om 'n stel boeven, 'n verloren zoon en 'n pak goudstaven te vangen," mompelde Bas. Maar vóórdát de chauffeur van de sneeuwmobiel de bedoeling van Bas kon hebben gezien, sprak Pim Pandoer snel: „Wacht even, oom Bas. Je moet nooit teveel betalen, zelfs niet in nood."

Pim Pandoer gespte zijn eigen armbandhorloge af en reikte het aan de chauffeur. Die begreep de bedoeling, knikte toegevend „nou ja, vooruit dan maar", en... ..Toen het drietal na een zeer, zeer lange en zeer, zeer vermoeiende hobbelreis in Kirkenes aankwam, zochten ze onmiddellijk de haven op.

Geen van drieën sprak een woord. Na alle tegenslagen van de laatste dagen konden ze nu toch echt hun ogen niet geloven. Nee, nee, dat geluk was te mooi om waar te zijn. Pim Pandoer keek naar oom Bas, alsof hij zeggen wilde: ze houden ons voor de gek, oom Bas! Niels stond dom te lachen. Alleen Bas keek heel doodgewoon. Alsof hij 'n goeie kennis op het Velperplein tegenkwam! Hij knikte heel gemoedelijk naar het mooie witte schip, dat op nog geen tweehonderd meter de aanlegkade naderde. Hij wees met zijn duim, keek zijn pleegzoon met een genoeglijk glimlachje aan, en mompelde: „Nou Pimmie. Daar hèjjen'm!" De Meteor kwam langzaam, heel langzaam naderbij.

„Kom," fluisterde Pim Pandoer, toen hij zeker wist dat hij niet droomde. „Kom jongens, we moeten ons vooral niet laten zien. En intussen een krijgsplan opmaken." Ze liepen een eind terug en keken toe. Ze hadden alle tijd, want hoewel de Warme Golfstroom ook nog tot in de uithoeken

van Noord-Europa merkbaar is, lag de haven van deze mijnstad toch zó vol ijs, dat de *Meteor* nog een half uur nodig had om goed en wel de kade te bereiken. Uit de gesprekken van enkele mensen vingen ze op, dat de *Meteor* door het pakij's een volle dag vertraging had gehad. We boffen toch óók nog wel eens, dacht Pim Pandoer...

„Wacht hier," sprak Pim Pandoer. Hij sloop naar voren, verborg zich achter een grote vrachtauto, en zag de vier schipbreukelingen van de Noordkaap over de loopplank de kade betreden.

„Hier," wenkte Pim Pandoer. Zonder dat de drie bandieten en hun ongeboeide gevangene er ook maar iets van beseften, werden ze op korte afstand gevolgd door Pim Pandoer en zijn pleegvader, terwijl Niels als een goeie gids zijn diensten zou bewijzen.

„Kijk," fluisterde Pim Pandoer. „Die grote draagt een kist of zoiets onder een zak."

„Dat is Per," sprak Niels, en onwillekeurig huiverde hij.

„Hm," stelde Bas voor. „Ik vind dat we de laatste dagen wel genoeg gelopen hebben. Zouden we ze nou meteen maar niet 's eventjes aanspreken, die heren? En 's eventjes die kist met goud, en die jongeman..."

„Stil oom Bas!" riep Pim Pandoer ineens. Het viertal vóór hen was plotseling verdwenen. „Wacht!" riep Pim Pandoer.

„Ze zijn daar ergens een straatje ingeslagen, denk ik."

Hij sloop snel naar voren, de hand aan zijn revolver, verborgen in de diepe buitenzak van zijn pelsjas. Hij zou nu wel beter op z'n qui vive zijn dan daarginds in Hammerfest! Ik laat ze nóóit gaan, dacht hij. Nog voor hij bij de hoek was, riep hij op gedempte toon naar Bas en Niels:

„Waarschuw meteen de politie."

Maar dat was niet nodig. Een luid gesnor... Een kleine auto stoof sputterend de straat uit, hoek om, wèg... Pim Pandoer en zijn bondgenoten hadden het nakijken. Nog voor ze ook maar iets hadden kunnen ondernemen, was het viertal verdwenen. In noordelijke richting zagen ze even daarna, helemaal achter het splinternieuw opgebouwde stadje, een witte wolk tegen de heuvels opschuiven.

„Daar gaan ze weer," zei Bas nuchter. „Weten jullie, welke

kant dat op is?"

„Ze kunnen potdorie van hieruit wel naar Italië of Griekenland rijden," mopperde de teleurgestelde Pim Pandoer.

„Wat vroeg uw pleegvader, Mr. Don... eh... Mr. Pandoer?" vroeg Niels. Hij keek met eigenaardig grote ogen naar de twee Nederlanders.

„Mr. Baanders vroeg waar ze heen kunnen zijn," antwoordde Pim Pandoer, zeer zwaar uit z'n hum. „En ik antwoordde hem, dat ze wel naar Italië, of naar..."

„No sir, no sir," knikte Niels heftig.

„Ik weet het. Ik ken die weg. Dat is de weg naar Elvenes. Naar Elvenes, sir.”

„Nou?" mopperde Pim Pandoer. „Wat zou dat? Voor mijn part! Elvenes dan. Maakt dat veel verschil met Athene of Purmerend?" Niels schudde het hoofd, alsof hij zeggen wilde: wat 'n domheid, wàt 'n domheid.

„Komt u mee, sir. Even hierheen, langs de kade. Ziet u?" Hij wees naar een lange brug, die over de monding van de rivier lag. „Dat is de enige normale verbinding, sir, de enige gewone weg naar de overkant, als je - heel ver naar 't zuiden - niet over het ijs wilt gaan.”

„Nou?" vroeg Pim nog ongeduldiger.

„De enige weg, sir! Naar het IJzeren Gordijn. Naar de grens met Rusland. Dáár zijn ze heen, sir. Naar de Russen. Met het goud, om dat te verkwansen. Het goud van mijn heer, sir! En met Sigfrid, sir, om die als tolk te gebruiken! En wat ze daarna met Sigfrid zullen doen... Weet u het?" „Potdorie!" riep Pim Pandoer uit. Hij begreep het plotseling.

„Wat zeg je?" vroeg Bas verbaasd.

„Over die brug, oom Bas. Ze zijn naar de grens. Het IJzeren Gordijn! Kom, vlug! Zo vlug mogelijk. Is die sneeuwmobiel er nog?"

„Ja, ja... daar zeg je wat," knikte Bas goedkeurend. „Dat

IJzeren Gordijn, zeg je? Da's geen gemakkelijk ding om er door te komen, niet? En als je erdoor bent, is het nog moeilijker om terug te komen, niet? Nou, Pim, zet 'm op. Die snuiters achterna. Dat sneeuwding staat er nog." De sneeuwmobiel stond er nog.

Maar de chauffeur moest eerst geld hebben. Pim Pandoer maakte korte metten. Hij liet Niels meedelen, dat hij het drietal naar de overkant brengen *moest*.

„No," zei de man droogweg. Hierbij keek hij Pim Pandoer aan alsof hij wilde zeggen: kom eerst nog maar eens met 'n horloge, vader.

„Yes!" snauwde Pim Pandoer.

Tot op dit ogenblik waren *yes* en *no* de enige woorden, waarmee ze elkander begrepen. Maar Pim Pandoer kende nog een taal. Hij drukte met één hand zijn revolver in de zij van de chauffeur, op klaarlichte dag, midden in de stad Kirkenes... Met de andere hand wees hij op het polshorloge, dat de man die vroege morgen nog van hem had ontvangen als betaling voor de lange reis.

„Geef terug," zei Pim Pandoer dreigend. Dit behoeftde geen vertaling in het Noors. Bevend gaf de man het horloge terug.

Pim Pandoer gaf het aan Niels.

„Zeg 'm, dat hij ons tot aan het IJzeren Gordijn brengt," gebod Pim Pandoer. „Voor een horloge!"

Niels gaf de verbouweweerde chauffeur het horloge weer en wees daarbij naar de brug. De man knikte, de motor startte, en de drie mannen zaten vlak achter hem om op te letten, dat hij hun geen poets bakte.

„Hm," bromde Bas tevreden, toen ze de brug al ver achter zich hadden. „Goed bedacht, die betaling. Maar niet erg netjes, Pimmetje!"

„Nood breekt wetten, oom Bas."

„Soms," mompelde Bas terug.

„Halt!" riep Pim Pandoer, toen ze het dorpje Elvenes gepasseerd waren. Hij had al hier en daar de grenspalen

gezien: rechte palen, met bovenaan het wapen van Noorwegen en daaronder eenvoudig het woord *Norge* (Noorwegen). Links van de weg stond een houten gebouwtje, recht voor hen uit was de bekende slagboom dwars over de weg.

Pim Pandoer, Bas Baanders en Niels stapten uit.

Voorzichtig liepen ze naar de mannen, die de grens bewaakten. Ze vroegen of er een auto met minstens vijf man voorbijgekomen was. Nee... De hele dag geen auto gezien. Ze lieten zich terugrijden, tot waar de rivier de Pasvikelv over tientallen kilometers lengte de grens vormt tussen Noorwegen en de Sovjet-Unie.

Ze vroegen een boer, of er een auto voorbij gekomen was. Ja, een hobbelauto zonder kettingen. Eerst heen, vol met kerels, een paar minuten later terug, alleen de chauffeur erin.

Pim Pandoers hart bonsde van opwinding.

„Die auto rijdt hier vaak langs met vreemdelingen," wist de boer nog te vertellen.

„Zeker een soortement taxi voor grensboeven," merkte Pim Pandoer op. Ze stuurden de sneeuwmobiel terug, want ze hadden helemaal geen getuigen nodig! En die chauffeur zou te onnozel zijn, om ze ook maar op enige manier van dienst te kunnen wezen. De man reed maar al te graag terug, al heel blij dat hij nu toch zijn horloge mocht houden.

De drie spoorzoekers trokken langs de rivier, naar het zuiden. Aan de overzijde waren de heuvels dicht met bos begroeid. Om de dertig, veertig meter staken er wachttorens uit de witbesneeuwde boomtoppen omhoog. Soms klonk in de verte een schot. Misschien een waarschuwing? Waar de rivier heel smal was, zagen ze duidelijk de zware prikkeldraadversperringen langs de Russische oever. Het zou levensgevaarlijk zijn, ook maar te trachten hier over te steken! Langzaam liepen de drie mannen voorwaarts, steeds zoveel mogelijk dekking zoekend.

Een uur, twee uur... Ze zagen geen sterveling, aan wie ze iets konden vragen. Hier en daar stond een huis, maar Pim Pandoer durfde er niet aan te kloppen. Ieder huis kon

immers wel hèt huis zijn: hèt huis van een of andere Russische koopman! Ze konden in het hol van de leeuw binnengaan, in plaats van inlichtingen te krijgen.

Langzamer gingen ze voort.

„Kijk," zei Pim Pandoer. „Sporen van autobanden."

Bas keek ook. Je kon merken, dat hij al vaker met Pim Pandoer op avontuur was geweest, want ineens zei hij: „En hier vlak naast, in die verse sneeuw, nóg twee sporen.

Bekijk de bandfiguren eens, Pim, want die vermepte zon wil hier maar niet schijnen, en ik ben 'n beetje kippig op m'n ouwe dag."

Pim Pandoer bukte zich. „Figuren wijzen heen en terug, oom Bas. We kunnen dus rustig nog 'n poos verder gaan."

Plotseling hielden de bandsporen op. Ze kringelden wat rond: de plaats waar de auto gekeerd was.

„Hier ergens...," wilde Pim Pandoer beginnen. Toen brak hij zijn zin af. Allen hielden de adem in. Enkele honderden meters verder, achter lage struiken, klonken drie korte knallen. „Hoor!" fluisterde Pim Pandoer. „Hier niet ver vandaan. St! Duiken hier." Ze doken neer.

Vanaf de overkant van de rivier klonken toen eveneens drie knallen. Onmiddellijk daarna vanaf déze kant één schot. En even later vanaf de overkant óók slechts één schot.

„Sammernappels," bromde oom Bas. „Als ik 't goed begrijp is dat 'n knalgesprek."

„Schoten aan weerszijden van het IJzeren Gordijn," fluisterde Pim Pandoer. „Maar géén grensgevecht."

„Grensgesprek," zei oom Bas. „Kijk eens, Pimmetje. Je kunt het zien in het schemeren van de watervlakte. Een bootje!" Warempel, zachtjes naderde vanaf de overzijde een kleine roeiboot.

„Hoe kan dat!" zei Pim Pandoer zacht. „Hoe is het mogelijk, dat dat ding aan 't oog van de grenswachten ontsnapt."

„Grenswacht zèlf," zei Niels. „Ik weet 't nog wel, Mr. Don... Pim Pandoer. Ik weet 't nog wel. Toen ik nog bij ze was, hoorde ik Per zeggen we verkopen het goud aan een paar

soldaten van de grenswacht zèlf."

„Maar hoe kenden jullie die lui hier dan in vredesnaam?" vroeg Pim Pandoer in de grootste verbazing. „Zijn jullie hier dan wel vaker geweest?"

„Nee, sir, nee. Ja, ik wel, vroeger, met Mr. Berg zelf, in Kirkenes, maar dat heeft hier niets mee te maken. Maar die éne, sir... die niemand van ons kent; alleen Per geloof ik, maar ik wéét het niet. De onzichtbare man van de vaste wal, sir, die heeft alles zo geregeld, en meer weet ik er heus niet van, sir."

„Ik ga vooruit," sprak Pim Pandoer resoluut. „Voordat die boot hier is. Vóórdát dat goud achter dat prikkeldraad verdwijnt, en vóórdát ze daarna misschien Sigfrid kwaad zullen doen."

„Hannes," bromde Bas Baanders, en hij hield zijn pleegzoon aan zijn bontjas vast. „Goocheme Hannes, er wordt langs dat hele IJzeren Gordijn zóveel geschoten, wie zegt jou, dat dit hier die lui zijn van dat gestolen goud en die verloren zoon. Zou je eerst niet 's eventjes..."

„Ja, ja, oom Bas!" grinnikte Pim Pandoer. „De ouwe Pim zal eerst even netjes aankloppen, aan een braamstruikje of zo, om te vragen of de heren 't wel zijn. Ssst...! Die boot is al over de helft, hierheen."

Als een slang gleed Pim Pandoer weg van de wegberm, in de struiken, op zoek naar degenen die vanaf déze oever de geheimzinnige schoten hadden gewisseld met de geheimzinnige bondgenoot, daar achter het IJzeren Gordijn...

Maar er zouden binnen enkele minuten nog meer schoten vallen. Veel meer, dan de snel sluipende Pim Pandoer lief was! Hij dook uit de struiken en kwam aan een vlakke oever. Het was een smal, hardbevoren strand. Het bootje naderde.

Een stem riep op gedempte toon een Russisch woord. Op enkele tientallen meters afstand van Pim Pandoer, in zuidelijke richting, klonk toen hetzelfde Russische woord, en de klank van die stem deed Pim trillen van ontroering! Hij had duidelijk de stem van Sigfrid Berg herkend!

Sigfrid, onder bedreiging van de drie bandieten
noodgedwongen de tolk!

Die Russen mogen hier niet komen, schoot het door Pim Pandoer heen. Sneller dan de gedachte had hij zijn revolver getrokken, schoot enkele kogels af, die vlak voor het bootje in het water ketsten, en riep luidkeels: „Police! Police! Pim Pandoer! Pim Pandóe-óe-óer!"

Op hetzelfde ogenblik klonken enkele verwarde stemmen in het bootje. Het zijn er dus minstens drie, stelde Pim vast, en hij prees zichzelf gelukkig, dat hij dit zo had gedaan. Tegen die overmacht, de mannen in het bootje en die op de oever, zouden zij drieën — Pim, Bas en Niels — nooit opgewassen zijn. Het bootje keerde.

Luid plonsden de riemen in het water. Aan de Noorse oever klonken nijdige, verwarde stemmen. Opnieuw schoot Pim Pandoer in de richting van het bootje, opnieuw schreeuwde hij: „Police! Pim Pandoer!"

Maar dit zou hem bijna duur te staan komen. Plotseling raffelde er een ontzettend salvo schoten vanaf het bootje, dat snel terugvoer.

Een machinegeweer!

Pim Pandoer hoorde de kogels in fel tempo vlak voor zich in het water ketsen, vlak naast zich over het ijs schieten... Hij liet zich vallen, viel vanzelf al door de gladde oever, en wist niet hoe gauw hij dekking moest zoeken in de donkere struiken. Hijgend van het snelle kruipen, en ook van die plotselinge aanval, bleef hij enkele tellen liggen. Dat noemen ze Russisch, dacht hij nog.

Een donkere gedaante boog zich over hem heen, gleed uit en schoof naar de rivier. Het kostte Bas een paar natte voeten voordat hij helemaal klaar was met glijden, en toen de man Pim Pandoer weer had bereikt, bromde hij:

„Sammernappelse sukkel, nou zijn ze weg."

„Dat moest ook, oom Bas, want Pim Pandoer voelt zich niet opgewassen tegen het Russische leger!"

„Die anderen zijn weg, sukkel. Met het goud, en met die jongen!" Tja! Dat was óók weer waar... Daar zaten ze. Aan de oever van de donkere rivier. In de nacht. In een opnieuw

opstekende sneeuwstorm. En in een temperatuur van minstens twintig graden onder nul. De drie mannen rilden tot in merg en been.

Bas z'n natte voeten dreigden te bevriezen, en hij begon als een betonhamer te stampvoeten. Als Bas daarmee even ophield, was het doodstil... Je kon je gewoon niet voorstellen, dat er hier-vlak onder het IJzeren Gordijn-zojuist nog felle, levensgevaarlijke schoten waren gevallen.

„Kom," zei Bas. „Ik krijg 't koud. M'n voeten bevriezen. We zullen die lui even zoeken." Dat klonk bepaald wel grappig. En erg opwekkend, in die eentonige, dodelijk verlaten en grimmige poolnacht...

ZEVENDE HOOFDSTUK

Rode sneeuw en een witte Pim Pandoer

„DAT WAREN ZE DUS, HE?" ZEI PER OSTREM MET EEN VAN WOEDE dichtgeknepen keel. „Herkenden jullie die stem?" Hijgend stonden de drie bandieten even stil, happend naar adem. Sigfrid Berg bleef aarzelend wat achteraf staan. Af en toe keek hij hoopvol achter zich, in de dichte sneeuwjacht.

Maar hij zag niets anders dan de grijs-witte bulten van de struiken, en daarnaast de zwarte rivier, waarover trage ijsschollen voortdreven.

„Kom hier jij," gebod Per. „Zeg eens, herkende jij die stem, die ‘politie’ naar de Russen riep."

Sigfrid aarzelde. Jazeker, hij meende ook stellig de stem van de Nederlander Mr. Donkers te hebben herkend. Maar dat was toch geen politie? En de woorden, die daarop volgden!

„Ik weet 't niet," zei Sigfrid. „Hij riep 'politie', en nog iets. Pim... Pim... Die naam ken ik niet."

„Nee, nee!" spotten de anderen. „Dát geloven we! Je wilt ons erin laten lopen, mannetje. Vooruit! Straks duiken ze nog uit de struiken op."

Ze zetten zich weer in beweging. Het lopen ging gemakkelijk, want de joelende noordenwind joeg ze als het ware vooruit.

„Ik vertrouw het niets," zei Per Ostrem tegen Töns en Ole. „Hoe is het in vredesnaam mogelijk, dat die vreemdeling uit dat zinkende schip is gekomen? Ze waren toch allebei goed geboeid, niet? En nu... Ik weet het zeker, ik herkende zijn stem."

„Zou die grote dikke er ook bij geweest zijn?" vroegen Töns en Ole, niet zonder een zekere angst.

„Natuurlijk. Denk je soms, dat die lange magere in z'n eentje voor politie zou spelen? Bovendien, als die lange uit dat wrak is vrijgekomen, kun je veilig aannemen dat die dikke óók vrij is. Ik snap er niets van! Hoe zijn ze ons op het spoor gekomen!"

Zwijgend stapten ze een poos voort, snel, soms in looppas. „Opschieten jij! Voor ons uit, een heel eind. Je hebt niks te luistervinken!"

Per duwde Sigfrid ruw naar voren.

„Wat moeten we met hem beginnen?" vroeg hij daarna aan de anderen. „Als tolk hebben we hem niet meer nodig. Die Russen zien we nooit meer. Hier, Töns, draag jij die kist nou maar 's. Twintig kilo goud is heel mooi, maar niet om er mee te rennen."

Töns nam de kist over. De kostbare schat, die de mannen nu echter tot een grote last was.

„Tja, met hem?" vroeg Töns intussen. „We hebben alleen maar last van hem. Overal waar we komen, kan hij zijn kans waarnemen en ons de das om doen. We moeten van hem af zien te komen."

„Dat is hier niet moeilijk, in deze sneeuwwoestijn," bromde Ole. „Ik vrees, dat we ons zelf nog verliezen. Weet jij de weg, Per?"

„Je moet niet kletsen," snauwde Per. „We zitten in het

gebied van de Berglappen. Langs de rivier zijn overal nederzettingen."

„Kun je denken," vond Ole. „Ik heb altijd gehoord, dat de Berglappen in de herfst naar 't zuiden trekken, en pas tegen het voorjaar terugkomen."

„Er zijn er altijd, die niet meetrekken. Het trekken raakt bij die lui uit de mode, man. Maar... wat moeten we nou met hèm? Moeten we hem maar doorstrepen?"

Töns en Ole gaven geen antwoord. Doorstrepen! Ze wisten heel goed, wat Per bedoelde. Doorstrepen, van de lijst der levenden. Dus weer hetzelfde probleem als enkele dagen tevoren, toen Per er óók al over dacht, de twee Nederlanders in de *Black Star* „door te strepen" door ze over boord te gooien. Ze draafden voort, urenlang... Sigfrid moest steeds een heel eind voor hen uit blijven lopen. Hij snakte naar adem, vooral toen de andere drie hem steeds de kist met goud lieten dragen.

De drie piraten dachten dat ze niet bang hoefden te zijn, dat hun gevangene er in deze bijna onbewoonde streek vandoor zou gaan!

Ze volgden steeds maar de trage rivier, die als een donkere streep aan hun linkerhand glansde. Plotseling riep Per: „Wacht eens even! Daar zie ik... Ja, ik zie licht branden. Een kamp, mannen! Een Lappenkamp!"

Het drietal stond even stil. Ze bemerkten niet, dat Sigfrid niet stilstond. Sigfrid had het kamp juist iets eerder opgemerkt. De puntvormige, met sneeuw bedekte tenten waren zichtbaar in de sneeuwlichte schemering. Mijn kans, dacht hij! Hij drukte met beide handen de kist voor zijn middel, en wilde wegrekken.

„Hédaar!" schreeuwde Töns. „Per, denk erom! Hij neemt de benen." Geen drie tellen later knalden snel enkele schoten. Per had zijn revolver getrokken. Zonder zijn handschoenen uit te trekken, vuurde hij in de richting van de wegluchtende witte gedaante.

„Ja, hij is getroffen!" schreeuwde Töns. „Toe maar, jongens!"

Ze hadden een kort kermend geschreeuw gehoord. Snel renden ze naar voren. Maar de witte gedaante van de besneeuwde Sigfrid was verdwenen; opgelost in de schemernacht.

„Hier!" brulde Per, roekeloos naar voren stormend. Hij struikelde, gleed languit door de sneeuw, en greep met beide handen pijnlijk naar zijn been.

„Klaag niet, Per!" lachte Töns, toen hij naderbij gekomen was. „Je bent gevallen over onze goudkist, kerel!"

Dat bericht verzoette het leed van Pers zere voet. Nog kreunend kwam hij overeind en nam de kist liefkozend van Töns over. „Nou, enfin, die hebben we!" zuchtte hij. „Kom kerels, laten we vlug naar dat kamp gaan, voordat die Sigfrid de kans krijgt, daar praatjes over ons rond te strooien."

„Wacht even," zei Töns. „Heb je je revolver?"

Ze zochten en vonden Pers revolver, die hij bij zijn val had verloren.

„Ook dat is nodig,” bromde Per, terwijl hij het wapen in de tas stak. „En nou, kom op! Daar, naar dat licht.”

Sigfrid kroop op handen en voeten weg, naar de donkerste plek die hij kon vinden. Manmoedig hield hij het kreunen in, dat hem naar de mond drong. Hij voelde pijn aan zijn rechterheup, en hij wist dat hij daar door een van de kogels was getroffen. Als ze me vinden, vermoorden ze me, dacht Sigfrid. Daarom ging hij niet naar het tentenkamp. Ik moet me verbergen, het kan niet schelen wáár! Hij schoof steeds verder door de sneeuw, tot vlak bij de rivieroever. Daar was het doodstil.

Hij hoorde het gemompel van zijn drie vijanden voorbijgaan en wegsterven. Hij kreunde zacht, maar verloor de moed niet. Ik ben niet levensgevaarlijk gewond, dacht hij. Als ik maar niet teveel bloed verlies. Hij voelde zijn kleren aan zijn lichaam vastplakken.

Als ik maar niet teveel bloed verlies...

Een poosje lag hij te soezen. Allerlei gedachten warrelden door zijn hoofd. Hij dacht aan zijn vader, aan het goud, aan die wonderlijke stem bij de rivier: enkele uren geleden. Aanvankelijk vreesde hij nog, dat zijn vijanden hem zouden vinden. Dan zou het er slecht voor hem uit zien! Maar nee! dacht hij plotseling verheugd. Nee, ze zullen helemaal niet naar me zoeken. Ze zullen de kist met het goud hebben

gevonden en naar mij niet meer omzien! Ze zullen blij zijn dat ze van me af zijn. Ze denken dat ik ergens in de sneeuw lig te sterven, of misschien al dood ben. De sneeuw zal me begraven, en geen haan zal er kraaien naar hun misdaad! Sigfrid bleef rustig liggen. Hij dommelde weg in een lichte slaap. De sneeuwjacht hield op. De wolken trokken weg. Vlak boven hem schoten machtige stralenbundels op, rood en groen en geel. De sterren pinkelden er dwars doorheen. Sigfrid keek naar het schitterende noorderlicht, dat weer zo plotseling aan de hemel was verschenen. Af en toe sloot hij zijn ogen. Hij was bang: hij was zo warm. Dan moest je juist oppassen, want hij had vaak gehoord dat dan juist de beriezingsdood dreigde.

Hij neuriede zachtjes, om zichzelf zolang mogelijk wakker te houden. En het noorderlicht straalde boven de sneeuw, waarin - moederziel alleen - de gewonde Sigfrid Berg als in een donzen bed lag te wachten op het grote wonder! Het wonder van zijn redding...

• • •

„Dat waren ze dus, hè?" zei Pim Pandoer met een van woede bijna dichtgeknepen keel. „We hebben ze jammer genoeg niet gezien."

Ze stonden even uit te blazen.

„We moeten niet wachten, mannen," zei Pim Pandoer. „We moeten vlug langs de oever verder gaan, en zoeken naar voetsporen. En dan heel gauw, want het sneeuwt behoorlijk."

„Ja," riep hij even later. „Hier zie ik voetstappen."

„En hier," juichte Niels. „Kijk, Mr. Pandoer, hier... en hier." Ze vonden, diep over de sneeuw bukkend, de voetstappen van vier mannen, hier en daar al grotendeels ondergesneeuwd. Voorzichtig, vaak bang voor een hinderlaag, dikwijls ademloos luisterend, dan weer vlug vooruitschuivend, volgden ze de voetsporen.

De oude rugzak met voedsel deed uitstekende diensten. Soms wachtten ze even om wat te eten, maar daar het zachtjes bleef sneeuwen, moesten ze toch opschieten.

„Het wordt lichter," zei Pim Pandoer enkele uren later. „En ze hebben nog steeds de rivier gevolgd. Misschien stuiten we op een kamp."

„Ik denk 't niet," merkte Niels op. „De Lappen zijn 's winters in het zuiden. Maar je kunt nooit weten."

De voetsporen waren soms moeilijk te volgen. Vooral op open plekken, waar de stuifsnieuw ze bijna alweer had verborgen. Maar ten laatste ging het toch weer wat gemakkelijker. Het sneeuwen werd minder. Ook de noordenwind, die het drietal als het ware vooruitgeduwd had, nam af. Plotseling stonden ze alle drie tegelijk stil. Voor hen uit hoorden ze een tumult van vreemde stemmen. „Voorzichtig," gebod Pim Pandoer. „Misschien is daar een kamp. In ieder geval is er iets bijzonders aan de hand." Voetje voor voetje gingen ze voorwaarts.

Ze loerden overal, hielden tegelijkertijd de voetsporen in het oog, en bleven toen weer staan.

„Een oude vrouw, zo te horen," zei Pim Pandoer tegen Niels. „Ja, en ook mannenstemmen. O, weg is 't weer."

„Opgepast, achter elkaar," waarschuwde Pim Pandoer weer. Hij sloop in gebogen houding vooruit, de revolver in de hand. Achter Pim Pandoer liep Niels. Tien meter daarachter volgde Bas Baanders. We gaan wat beleven, bromde de boer. Ik voel me niks lekker. Hij stapte met forse stappen op veilige afstand achter het tweetal aan, maar hij keek goed voor zich uit.

„Als die kwajongen weer bokkesprongen gaat maken, moet ik erbij zijn," mompelde Bas. „Anders loopt het verkeerd. Kijk... Hij schijnt iets te ontdekken."

Werkelijk, Pim Pandoer had iets ontdekt. Hij wees in de sneeuw.

„Kijk," fluisterde hij. „We moeten oppassen, Niels. Zie je? Er zijn nog maar drie paren voetstappen. Er is er een..." Hoewel Bas het Engels van Pim Pandoer niet had verstaan, begreep hij voldoende uit de gebarentaal: de wijzende hand van Pim naar de voetsporen.

„D'r zit er eentje ergens op ons te mikken, Pim," zei Bas somber. „Dat heb je met die lui. Nooit 's open kaart spelen. Nooit 's 'n eerlijk robbertje op de vuist. Altijd loeren, met

zo'n knal ding in d'r vingers, en altijd... Hola, wacht 's!" Bas had gedurende die hele speech wantrouwend rondgetoerd, en ineens wees zijn forse gehandschoende hand naar links. „Kijk, daar verdwijnt nummer vier in de sneeuw." Bas volgde meteen de bijna dichtgesneeuwde voetstappen, die tussen de struiken verdwenen.

„Pas op, oom Bas," wilde Pim Pandoer waarschuwen, maar Bas bukte zich diep, wreef ergens in de sneeuw, deed een pas voorwaarts, en wenkte Pim en Niels. „Kijk," zei Bas. „Ik heb altijd gedacht, dat sneeuw wit is. Hier! Rode sneeuw, mannen."

Het klonk een beetje vreemd, maar toen ze elkaar aankeken, knikten ze alleen maar. Ze meenden wel, dat er maar één oplossing was voor deze bloeddruppels...

Toch nog voorzichtig verlieten ze de drie sporen daarginds, en volgden de rode sneeuw. Ze vonden Sigfrid. Pim Pandoer stelde al spoedig vast, dat de jongeman leefde. Het kostte enige moeite, hem wakker te maken. Eerst schrok Sigfrid, maar Pim Pandoer zei: „Goed volk, Sigfrid Berg." Toen lachte Sigfrid.

„Hier is Niels Nielssen," ging Pim Pandoer voort.

„En Bas Baanders van de Imbosch," sprak Bas.

„Ja," lachte Pim. „En je grote vriend Pim Pandoer."

Sigfrid hief met moeite even het hoofd en keek Pim verwonderd aan. Hij herinnerde zich die vreemde woorden weer, van daarginds bij de rivier.

„Ja, Fer Donkers is het, Sigfrid, maar als die karweitjes moet opknappen, voelt hij zich alleen maar oké als Pim Pandoer." Zoekend keek Pim Pandoer nu rond. „Waar ben je gewond, Sigfrid?"

Sigfrid wees naar zijn been.

„Kun je lopen?"

Hij probeerde het, met behulp van de anderen, maar hij was teveel verzwakt.

„Is daar een kamp?" vroeg Pim Pandoer. „Ik hoorde daar zo'n lawaai, zie je."

Sigfrid vertelde dat ze op weg waren naar dat kamp; dat hij had willen vluchten, maar dat ze hem hadden beschoten; en

dat hij daarbij het goud ook was kwijtgeraakt. Ja, ook Sigfrid had het tumult in het kamp gehoord, maar hij wist niet, wat er gebeurd was. Pim Pandoer dacht diep na. „Niels, wij gaan naar dat kamp. Oom Bas, blijft u op wacht staan bij Sigfrid?"

„Juust," knikte Bas goedkeurend. „Ik sta op wacht. Als een rots. Als de Noordkaap in hoogst eigen persoon. Ga hulp halen, maar laat me niet te lang wachten, anders bevriest die jongen hier in de sneeuw. En ik erbij."

Pim Pandoer en Niels slopen behoedzaam het kamp binnen.

Het was er weer volkomen rustig. In één tent brandde licht.

Ze schoven het rendiervel opzij en keken in de zachte gloed van een houtvuur, dat in het midden van de tent smeulde. Ze konden niet goed zien, wie er binnen waren.

Niels sprak de bewoners in het Noors toe.

Maar onmiddellijk jammerde de stem van een oude vrouw:

„Daro! Daro! Owé, owé, Daro!"

„Ze roept *Daro*, en dat is zoveel als een scheldwoord voor ons, Noren," verklaarde Niels. Maar van de rest van het Lappentaaltje verstond Niels ook al geen woord.

Moedeloos keken de twee mannen rond in de schemerdonkere tent. Op een stapel rendierhuiden en hooi, zagen ze een jongere vrouw. Niels sprak haar nu aan, en deze vrouw verstond het Noors heel goed. Dit was niet te verwonderen, want alle jongere Lappen hebben het Noors op school geleerd. Er volgde nu een heel gesprek in het Noors.

Eindelijk kon Niels verslag doen aan Pim Pandoer.

„Ze zijn overvallen door drie Noren, vertelt zij," sprak Niels. „Ze dreigden met een revolver. Ze eisten dat de man - de man van die jonge vrouw - hen zou wegbrengen met rendiersleden. Het hele kamp is uitgestorven. De Lappen zijn naar het zuiden. Maar omdat de moeder van de man - deze oude vrouw - erg gebrekkig is, zijn zij hier gebleven met hun twee rendieren. Ze zijn erg arm, maar ze leven van

de wintervoorraad. Kijk, in die leren zakken. Daarin hebben ze voldoende meel, en koffie, en rendierbloed, voor de hele winter. Maar, zo vertelt die vrouw, er zijn drie Daro's gekomen, en die hebben de man meegenomen, en de twee rendieren moesten voor twee sleden worden gespannen, en nu zijn ze weg."

„Owé Nils!" riep de vrouw. „Owé Nils Kuoljok!"

„Dat is haar man, die gedwongen werd hun gids te zijn," verklaarde Niels. „Ze is bang dat de Daro's hem kwaad zullen doen."

„Zeg die vrouw wie we zijn, en dat er buiten een gewonde ligt," gebod Pim Pandoer. „En vraag dan meteen, of één van die Daro's een pak bij zich had."

Toen Niels dat laatste vroeg, wees de vrouw met de handen: *één* van de kerels droeg inderdaad een vierkant pak.

„Vraag haar, welke richting ze met die sleden ingeslagen zijn," zei Pim Pandoer.

De vrouw stond op, schoof de rendierhuid opzij, en wees naar de donkerte in het zuidwesten. Ook de oude vrouw stond op, brabbelde een onverstaanbaar taaltje, en wees ook naar het zuidwesten: „Gas do! Gas do!" (Daarheen, daarheen!)

„En nu eerst Sigfrid," besloot Pim Pandoer.

Niels had nog heel wat woorden nodig, om het laatste wantrouwen bij de vrouwen weg te nemen, maar tenslotte stond de jonge vrouw op, schoof een bos berketakken weg, en wees naar een stapel lange staken. Die dienden gewoonlijk als tentstokken.

Pim Pandoer en Niels legden twee stokken naast elkaar, Niels vroeg naar korte takken en slederiemen, en in enkele minuten hadden ze een draagbaar gemaakt. Met die draagbaar zochten ze de weg naar de rivier. Daar stond Bas Baanders nog onbeweeglijk naast de gewonde Sigfrid. Werkelijk onaantastbaar, als een kleine Noordkaap!

„Zo," zei Bas. „Als 't maar 's tijd wordt. We bevrozen, allebei. Maar het is toch goed, dat jullie er wat op gevonden hebben."

Ze droegen Sigfrid naar de tent.

Daar maakte Pim Pandoer zijn kleren los. De jonge vrouw

bracht een grote bak smeltwater en enkele lappen. Ze waste zelf de wond schoon en smeerde er een zalf op, waar de mannen wel wat bedenkelijk bij stonden te kijken. Maar ze vertrouwden op deze natuurmensen, die wel wisten wat goed was voor een wond. De vrouw gaf Sigfrid een kom vette soep. Hij trok een lelijk gezicht, maar dronk het toch op. Daarna strekte hij zich behaaglijk op een bed van zachte berketakken, dat de oude vrouw intussen voor hem had gespreid, en binnen enkele minuten sliep hij als een roos.

Pim Pandoer, Bas en Niels keken elkaar een beetje ontmoedigd aan, maar ja! Ze moesten de achtervolging nu toch wel opgeven. De oude vrouw wees naar de achterzijde van de tent. Daar konden de drie mannen slapen, als ze tenminste genoeg wilden nemen met een niet al te grote plaats. Vooral voor de forse Bas Baanders was dit wel een bezwaar, maar ze hadden wel geleerd, zich te behelpen.

De volgende morgen vroeg trokken de vier mannen er weer op uit. Sigfrid was heerlijk opgeknapt. Hij was nog lang niet beter, en hij zou zeker geen voetreis kunnen maken, maar hij hoefde niet achter te blijven. De jonge vrouw liep naar een naburige tent en haalde er een slee uit. Rendieren waren er helaas niet meer...

„Dan gaan wij er maar voor," zei Bas. „Géén dieren, maar wel rennen. Je raakt zo langzamerhand aan alles gewend, niet?"

Pim Pandoer had Niels tegen de vrouw laten zeggen, dat die drie baro's bandieten waren, en dat zij nu wel even zouden zorgen, dat haar man veilig en wel thuis zou komen. Pim voelde wel, dat hij meer beloofde dan hij wellicht zou kunnen volbrengen. Maar hij wilde het in ieder geval proberen!

„Gaan we?" vroeg Bas ongeduldig. „Ik wil die lui hebben!" De vrouw gaf het viertal nog een leren zak vol gedroogd rendiervlees mee. Toen ze op het punt stonden te vertrekken, wenkte zij Niels nog eenmaal terug.

„We zullen vergaan van de kou," vertaalde Niels voor Pim Pandoer. „En geloof haar maar, Mr. Pandoer, want die lui weten ervan mee te praten."

„Wat wil ze dan?" vroeg Pim ongeduldig. „Dat we wachten op de zomer?"

De vrouw kwam zelf met het antwoord. Zij droeg drie wijde pelsjassen van zware, witte berevacht. Ze sloeg de jassen bij de lopende mannen om de schouders heen, óver de jassen die ze al droegen, en sjoerde ze aan de voorkant met riemen dicht. De onderkanten van de jassen nam ze op en gordde de punten eveneens onder de riem, zodat ze gedeeltelijk dubbel zaten. Voor Sigfrid had zij geen pelsjas meer. Hem bedekte ze met losse huiden en ze stopte hem goed in, alsof hij haar eigen zoon was! „We zien er mooi uit," vond Bas. Hij keek naar de anderen en naar zichzelf. De vachten waren binnenstebuiten gekeerd. Ze keken dus tegen de goorwitte binnenhuid aan.

„Echt iets om ermee met Marijke door de Ketelstraat te wandelen," zei Bas. Maar Pim Pandoer had geen tijd om hierom te lachen. Er was al teveel tijd verloren.

„Kom, oom Bas. Niels, bedank die vrouw, en zeg dat we echt niets hebben, om haar te schenken."

Bas, die deze woorden niet had verstaan, dacht aan hetzelfde. „Ferrie," zei hij. „Maak die dingen eens los. Ik wil die juffrouw het horloge van Marijke geven. Dan heeft ze een aandenken aan de tweevoetige beren."

Pim Pandoer keek bedenkelijk. Hij wist, hoe oom Bas aan zijn gouden horloge was gehecht, en hoe zwaar dit offer moest zijn. Niels vertaalde dit alles voor de vrouw, terwijl Pim Pandoer al op weg was, de zware jas van Bas los te maken, daarna de jas daaronder, daarna het colbertjasje, daarna het vest, en daarna... het offer. Maar zover kwam het niet.

Want toen de vrouw de bedoeling begreep, weigerde ze beslist. Na veel omwegen begrepen de mannen het, wat ze allemaal zei: „Een vrouw uit Lapland is gastvrij. Nog meer dan een Daro!"

Met dat complimentje deden ze het dan maar weer! Niels keek zuur, toen hij dat laatste voor Fer vertaalde.

Ze groetten met gebaren en glimlachen.

Gedrieën trokken ze de slee, waarop Sigfrid zat.

„We gaan, oom Bas," riep Pim Pandoer vol moed. „Heb je 't ooit beleefd? Pim Pandoer in 't wit!"

ACHTSTE HOOFDSTUK

Bas in gevecht met allerlei wolven

IN DEZE DAGEN KWAM DE ZON ROND HET MIDDAGUUR AL BIJNA een uur lang boven de horizon. De hemel was onbewolkt; heel ijle en lange nevels veegden langs het lichte blauw.

De drie mannen knipperden met hun ogen tegen het lage zonlicht. Sigfrid was languit gaan liggen op het hooi, dat een vuistdik op de slede lag. Hij rustte. Hij wist, dat deze sledetocht niet tot aan het eind van hun reis zou voortduren. Er móest iets anders gebeuren, anders zouden zij een verschrikkelijke en eindeloze tocht door de witte woestenij tegemoet gaan!

Wellicht zouden ze wel eens aan een dorp komen, of aan een kleine nederzetting, vanwaar een sneeuwmobiel hen verder zou kunnen brengen. En hierop hoopten ze dan maar.

„Als we geen geluk hebben," sprak Pim Pandoer, „wordt onze achterstand groter in plaats van kleiner, en dan kunnen

we wel naar die piraten fluiten."

„En naar het goud van mesjeu Berg," zei Bas daar achteraan.

Bij het licht van hemel en zon was het niet moeilijk, de rechte sporen van de rendiersleden te volgen. Je kon zien, dat de twee sleden vlak achter elkaar hadden gereden. Meestal zagen ze twee rechte voren, met hoefindrukken daartussen in. Een enkele maal was één van de sleden blijkbaar wat afgeweken, en dan zagen ze vier voren. Aan het eind van de dag, toen de drie trekkende mannen doodmoe waren, en uitkeken naar een nachtverblijf, trokken de sledesporen nog maar steeds onafgebroken verder.

„Ze gaan vlugger dan wij," zei Niels ontmoedigd.

„Ja, wat 'n ontdekking!" riep Pim Pandoer 'n beetje nijdig.

„We kunnen er alleen maar op hopen, dat zij kortere dagmarsen maken dan wij. En ergens zullen ze misschien wel een of ander oponthoud krijgen. Enfin... misschien komen we in een of andere vorm nog ergens het geluk tegen. Misschien zullen ze ergens in een dorp een dag rust houden om de dieren te verzorgen."

Op die manier spraken ze elkaar moed in.

Pim Pandoer voelde zijn knieën niet meer, zo moe was hij. Toch liep hij voort, steeds maar voort, urenlang, tot heel laat in de avond, totdat hij bijkans niet meer kòn. Ook Bas Baanders was zonder genade. Hij stapte onverdroten voort, en wachtte alleen van tijd tot tijd om wat eten uit de zak te nemen, of wat te drinken uit een nap, die ze vulden met sneeuw en lieten smelten boven een in der haast gemaakt vuurtje.

Het landschap was eentonig, saai, en griezelig koud.

Langzaam liep de bodem op. Af en toe zagen ze berkenbossen, en hout voor een vuur konden ze steeds voldoende vinden.

En maar steeds trokken de sledespooren voort in de fijne, glinsterende sneeuw. Toen de zon ondergegaan was, had Pim Pandoer opgemerkt, dat ze de rivierloop hadden

verlaten. Ze bewogen zich nu voort in zuiver westelijke richting.

„Ze hebben het voordeel van een gids," zei Pim Pandoer tegen Bas. „En daardoor hebben wij dat voordeel ook. We hoeven niet bang te zijn dat we verdwalen; dat is tenminste een troost."

„En daarginds is een kamp," zei Bas. „Vóór ons uit. Kijk, zie je? Dat is alwéér een troost."

Het was geen kamp. Een donkere heuvel, begroeid met naaldbomen, doemde voor hen op. De sledesporen trokken er niet omheen, maar recht er tegenop. „Voorzichtig," gebod Pim Pandoer, toen ze een plompe blokhut naderden. „Misschien zitten ze er in en zien ze ons aankomen." Hij liep wat vooruit, van boom tot boom dekking zoekend, de revolver in de hand. Hij naderde de hut, gluurde naar binnen. Een doodse stilte heerste er.

De deur stond open; diepe duisternis gaapte hem aan. Ook hier buiten was het tamelijk donker. Het noorderlicht was deze avond maar heel zwak. Toch zag Pim Pandoer, dat de sledespooren, die hier bij de hut erg verward waren en halve cirkels vormden, aan de andere kant van de heuvel weer omlaag gingen. Het viel hem ook nog op, dat er een brandlucht uit de hut naar buiten kwam.

„Is daar iemand?" riep hij in het Engels. „Als ik niets hoor, schiet ik." Geen antwoord. Pim Pandoer schoot in het wilde weg in de donkere deuropening. Hij hoorde nog steeds niets. Behoedzaam sloop hij naar de hut. De brandlucht werd sterker. Hij zag ergens een heel klein, donkerrood vonkje.

Ze zijn weer weg, dacht hij, en hij ging naar binnen. Bas en Niels, de slede trekkend met Sigfrid daarop, kwamen ook de heuvel op.

„Is er mannenkracht nodig?" vroeg oom Bas. Als hij schoten hoorde, was er altijd immers wel iets aan de hand! Maar mannenkracht was hier niet nodig.

Ze bliezen het dovende vuur aan en maakten het groter met berketakken. Ze trokken de piepende deur van de blokhut dicht en grendelden deze aan de binnenkant met een grote dwarsbalk, die daarvoor was aangebracht.

„Het is een vluchthut," verklaarde Niels. „Die staan hier

overal in Finmarken, tot voorbij Kautokeino, en tot aan Alta toe, voor afgedwaalde Lappen. Of voor zieken, ouden van dagen, die de trek niet meer kunnen volgen. Ze blijven hier dan om in eenzaamheid hun dood af te wachten. En iedereen, die gebruik van zo'n hut heeft gemaakt, heeft de plicht, de deur achter zich wijd open te laten. Want het kan wel eens nodig zijn, dat je zo'n hut als laatste vluchtplaats heel snel moet kunnen binnengaan. Bij wolven bijvoorbeeld..."

Pim Pandoer vertaalde dit aan Bas Baanders. Maar die had er niet veel oren naar. Hij at en dronk en warmde zijn half bevroren voeten bij het vuur. Hij trok de berketakken op de bodem van de hut wat los, strekte zich uit, en binnen vijf minuten sliep hij even lekker, alsof hij rustig in zijn bed lag, op de Imbosch bij Arnhem, in het verre, vochtige Nederland.

Pim Pandoer, Niels en Sigfrid volgden maar al te graag zijn voorbeeld, zielsgelukkig dat de onbarmhartige Veluwse boer nu toch eindelijk zelf óók eens vond, dat ze halt moesten houden!

De volgende dag verliep op dezelfde manier. Langs een bevroren meer, in een open vlakte, vonden ze weer een blokhut. En nog steeds hadden ze de kaarsrechte sledesporen gevolgd. Een geluk was het, dat het niet sneeuwde! Maar des te vinniger striemde de koude wind vanuit het oosten hen tegen de rug, voorwaarts, voorwaarts...

Met Sigfrid ging het al veel beter. Om niet te verstijven had hij af en toe al eens een half uurtje meegelopen. Dat verlichtte bovendien de drie anderen, die met de lege slede geen moeite hadden. Ze liepen tot laat in de avond door, totdat ze weer een blokhut aantroffen. Vlammen rood en schitterend groen schoot het noorderlicht over hen heen, tot ver in het zuiden.

Aan de overkant van het bevroren meer stond de hoge muur van een bos. Maar de sledesporen van hun voorgangers wezen steeds naar het westen, langs de zoom van het bos... „We halen ze nooit in, oom Bas," zei Pim Pandoer, terwijl hij zich op de berketakken uitstreckte om te gaan slapen. „Onze enige kans is het eerstvolgende dorp, waar ze

misschien een rustdag zullen houden."

„Je moet niet hardop dromen," antwoordde Bas boos. Maar diep in zijn hart was hij toch óók niet meer zo zeker van zijn zaak. Hij was zijn zelfvertrouwen een beetje kwijtgeraakt.

Hij begon zelfs zo over het mislukken van de achtervolging te piekeren, dat hij niet kon slapen. De andere drie mannen lagen vredig te snurken, toen Bas het welletjes vond.

Onhoorbaar stond hij op van zijn takkenbed, en bij het licht van het roodglanzende houtvuur maakte hij voorzichtig de deur open. Op het lichte piepen van de oude scharnieren werd Pim Pandoer wakker.

„Wat is er, oom Bas?" vroeg hij. „Wat gaat u doen?"

„Niks, jongen. Een beetje sterren tellen. Ga slapen asjeblieft, en laat een oude man met rust.

Ik kijk naar de Poolster en groet je tante Marijke.
Welterusten, Ferrie!"

Oom Bas had geen goeie bui, stelde Pim Pandoer vast, en daarom ging hij maar weer gehoorzaam slapen.

Bas deed de deur weer dicht, want het vroom dat het kraakte. Hij hurkte neer tegen de wand van de hut en tuurde dromerig in de donkerrode gloed van het houtvuur. Er verstreken vijf, tien minuten, toen Bas ineens recht overeind ging staan. „Wat is dát nou weer!" bromde hij zachtjes. Hij hoorde een zacht, hoog gierend geluid, hoger, lager... langgerekt, als van een dreinend kind. Even later klonk het weer, en nog eens, en luider.

„Beesten in nood," meende Bas vast te stellen.

Het bleef soms weer weg, dat nare geluid, en kwam dan ineens weer terug, van een andere kant, veel luider nu. Bas opende de deur, voelde helemaal geen kou meer, en luisterde in de roerloze nacht.

„Sammernappels, dat zijn beesten. Dat zijn wolven!" mompelde Bas. Hij hield de adem in. Als ze hier komen, groet ik ze eerbiedig, dacht hij. Dan sluit ik subiet en zonder omhaal deze deur.

Ze kwamen inderdaad steeds dichterbij, maar oom Bas sloot niet subiet en zonder omhaal de deur. Want daar, naar het westen toe, dáár hoorde hij ineens enkele

revolverschoten, onmiddellijk gevolgd door een hels kabaal van door elkaar schreeuwende mannen.

„Grietjansammernappels!" riep Bas luid. „Wolven! En mensen! Die boeven natuurlijk, maar dat zijn ook mensen. Wacht 's eventjes, lui! Daar moet hulp geboden worden, als ik me niet vergis."

Zonder zich verder te bedenken rende Bas de heuvel af, een lange vallei door, en daar doemde een nieuwe heuvel voor hem op. Achter de top van die heuvel glansde een geel-rood licht, en toen Bas boven op de heuvel aangekomen was, bleef hij even staan. Eerst om wat lucht te happen, toen om vast te stellen, dat daar een kampvuur brandde. Rondom dat vuur spartelden vier zwarte gedaanten spookachtig rond, zwaaiend met stokken.

En op slechts geringe afstand sprongen enkele harige monsters, luid jankend en met fel gloeiende ogen. Vurige kolen in de schemering.

De vier mannen bleven zo dicht mogelijk bij het vuur, wel wetend dat de wolven daar niet bij durfden te komen.

Maar de beesten waren uitgehongerd. In de zomer gaat een troep wolven op de vlucht voor één mens, maar nu ze uitgehongerd waren durfden ze zelfs het vuur tot op korte afstand te naderen, begerig naar mensenvlees...

De mannen zwaaiden wanhopig met hun stokken en trachtten hun vraatzuchtige aanvallers schrik aan te jagen door luidkeels te schreeuwen. Een van de mannen vuurde een revolver af. Snelle, vinnige schoten. Een van de wolven tuimelde in de sneeuw en stond niet meer op.

Bas Baanders haalde diep adem en stormde op het strijdtoneel af. „Wacht even,” bulderde hij. „Bas Baanders komt er aan!”

Heel even aarzelden de rondspringende mannen, toen daar zo plotseling een bondgenoot kwam opduiken, maar onmiddellijk zetten ze hun gevecht weer voort.

Nu pas bemerkte Bas, dat hij ongewapend was. Ergens onder zijn drie jassen zat zijn zakmes, maar hij zou zeker een kwartier nodig hebben, om dat te pakken te krijgen, en hij veronderstelde, dat de wolven daar niet op zouden

wachten. Even aarzelde hij. Toen glansden zijn ogen. Hij zag de twee sleden staan. De rendieren waren uitgespannen, en stonden met grote schrikogen vlak bij het vuur dampwolken uit hun neusgaten te blazen.

Bas bedacht zich niet langer, want hij kreeg bezoek van een wolf. De andere beesten slopen nog steeds dicht om het kampvuur heen, waar de mannen, met gerichte revolver of getrokken mes nog dichterbij stonden... gereed tot een nieuwe aanval.

„Wacht even, vader," riep Bas tegen de wolf, die het op hem begrepen had. Hij greep een slee op met inhoud en al. Het hele gevaarte zwaaide boven zijn hoofd, en met een donderend gekraak viel de slee aan splinters, boven op zijn harige aanvaller.

„Da's één," brulde Bas strijdlustig. De wolf kroop kermend overeind en wilde zijn aanval op Bas hernieuwen.

Maar Bas had dit zien aankomen. Hij sprong op het beest toe, greep het met de linkerhand in de nek, en met de rechtervuist gaf hij het beest een klap tegen de onderkaak dat het kraakte. Jankend verdween de wolf in de duisternis, de staart tussen de poten, en vermoedelijk met hevige kiespijn.

„Wie volgt," riep Bas. Hij had het er druk mee, want de wolven keken niet naar hun gewonde of gedode kameraden om.

De andere mannen kregen moed. De grootste van hen was op zijn hurken gaan zitten, ruggelings bij het vuur. Kalm mikte hij, vuurde, en weer viel een wolf dodelijk getroffen in de sneeuw.

Bas greep er nog een, en nog een; wat hij er precies mee deed wist hij zelf later niet precies meer te vertellen, maar hij kraakte hun botten alsof het kippetjes waren. Binnen enkele minuten was de slag geëindigd. Twee nog springlevende wolven verlieten jankend het terrein van de strijd en verdwenen in het bos.

„Ziezo," zei Bas, terwijl hij zijn handen tegen elkaar afsloeg. „En nou moeten we 's eventjes kijken, wie mijn geëerde strijdmakkers zijn. Dan kunnen we..."

„Hands up!" riep een rauwe stem vlak voor hem.

„Hm?" zei Bas. Hij keek recht in het kleine ronde

openingetje van de revolver, die de grootste kerel op hem richtte.

„Zeg!" vervolgde Bas, terwijl hij zijn dikke, witte pels wat rangschikte. „Zeg vader, wat zullen we nou eten?"

„Hands up!" klonk het nog veel dreigender.

„O! Hands up? Da's Hollands, want dat versta ik. Vooruit dan maar, als je dat met alle geweld zo wilt."

Bas stak zijn handen omhoog, en de man met de revolver gebood nu aan een veel kleinere man - Bas herkende in hem onmiddellijk een echte Laplander! - naast Bas te gaan staan. De Laplander zette grote schrikogen op en ging, met de handen omhoog, naast de voor hem zo vreemde, forse vreemdeling staan. Snel wisselden de drie andere mannen enkele woorden, waarvan noch Bas, noch de Laplander iets verstond, want de drie Noren spraken vlug en gedempt in hun eigen taaltje.

„Wat doen we met ze?" vroeg Per Ostrem aan Töns en Ole.
„Die Lap terugsturen," zei Töns. „Die is ongevaarlijk. En die Nederlander..."

„Vlug wat," drong Per aan. „Je kunt er op rekenen, dat die lange magere zo meteen óók weer verschijnt."

„Dan was ie er al lang geweest," vond Töns. „In ieder geval, die grote moeten we met ons meenemen. Een heel eind, en dan loslaten. Dan verdwaalt ie wel."

„We moeten hem hier neerschieten!" bromde Per. „We hebben nou al last genoeg van die pottekijkers gehad."

„Ik vermoord geen mens," bromde Töns. „Ik ben niet kleinzielig, maar dát doe ik niet. Ik zal jou eens wat vertellen, Per Ostrem! Wij hadden toch wèl in die hut daarginds moeten overnachten, en niet verder trekken, zoals jij het in je eigenwijze kop had. Nou zie je 't! Wolven! We hadden nog maar nauwelijks de tijd om 'n vuur te maken."

„En nou zitten we met die dikke sinjeur!" mopperde Ole, met instemming knikkend in de richting van Bas.

„Nou, en daarom ruimen we die óók op!" snauwde Per.
„Net als de wolven."

Toch aarzelde hij. Tenslotte was zelfs deze ruwe kerel geen moordenaar van beroep.

„Tellen jullie! Vooruit. Bij drie trek ik over."

„Zeg 's vader," zei Bas, die onraad voelde. „Wat ga je met ons doen? Heb ik daarom die beesten doodgeslagen voor jullie? Ondank is 's werelds loon, dat moet ik..."

Verder kwam Bas niet.

Töns was in zijn eigen taal beginnen te tellen, maar verder dan één - misschien anderhalf! - kwam ook Töns niet. Want van achter het vuur schoot een witte gedaante naar voren.

Als een panter sprong hij Per Ostrem op de nek. Een schot knalde, en de kogel schoot ergens naar de Poolster.

„Aha!" juichte Bas. „Daar hebben we 'm weer, hoor. Net op tijd, beste jongen. Zoals gewoonlijk."

Intussen was Bas naar voren gesprongen, want hij had gezien dat Töns de gevallen revolver uit de sneeuw wilde oprapen.

„Afblijven," zei Bas. Hij zette zijn gewichtige leren schoen boven op de hand van Töns, zodat die luid brullend om Bas z'n benen in de sneeuw kronkelde.

„Geen speelgoed voor goudrovers en ontvoerders van brave zonen!" sprak Bas, terwijl hij het wapen opraapte. Bas had nog nooit een revolver afgeschoten, maar hij wist er toch wel raad mee. Hij nam de loop in zijn kolossale vuist, en met het dikke einde gaf hij Per een tikje op het achterhoofd. Deze zeeg neer in de sneeuw, die intussen al aardig omgewoeld was...

Gedurende die tijd was Pim Pandoer enkele passen naar achteren gelopen. Terwijl de versufte Per Ostrem wankelend overeind kroop, nam Pim Pandoer de rol van Per over.

„Hands up!" riep hij, zijn eigen revolver op de bandiet richtend. „En jullie, oom Bas, en jij... (hij knikte naar de ontvoerde man uit het Lappenkamp, die ook aan de strijd wilde deelnemen)... jullie, kom maar hier. En jullie drieën: vooruit. Terug! Ja, vader Lap, ja..."

Pim Pandoer knikte naar de twee rendieren. Hij beduidde, dat de Lap de dieren en de ene overgebleven slee moest meenemen, met de wrakstukken van de versplinterde slee. Pim Pandoer liep achter de drie boeven, die met opgeheven handen voorop gingen, terug naar de blokhut.

Oom Bas hielp de Lap mee, de versplinterde slee te vervoeren, want de Lap had anders teveel van het goede. „Sjonge, sjonge, we hebben 't druk vanavond," mompelde Bas. Er was nu echter geen tijd voor grappen. In de verte hoorden ze opnieuw het huilen van de wolven.

„Hoor, ze hebben versterking gehaald, Pim," zei Bas. „We moeten maken dat we thuis komen."

Ook de drie bandieten hadden het aanzwellende gehuil gehoord, en zonder dat er een aansporing nodig was liepen ze in sukkeldraf de heuvel af, de vallei door, regelrecht naar de veilige blokhut. Achter Pim en de piraten volgden onmiddellijk Bas (met de kapotte slee), en de Lap (met de hele slee en de twee rendieren). „Allemaal naar binnen," gebod Pim Pandoer.

Sigfrid en Niels stonden vol spanning in de deuropening te wachten. Ze wisten niet wat ze zagen, toen de drie bandieten aankwamen! Toen eerst Bas, en later Pim Pandoer, de hut hadden verlaten, sliepen Sigfrid en Niels als rozen. Ze waren pas wakker geworden, toen de veldslag daarginds al bijna afgelopen was! In ieder geval stonden ze nu allemaal weer veilig binnen, en het werd hoog tijd. De wolven jankten luid, overal rondom de hut. De deur werd gesloten. Het haardvuur verspreidde een spookachtige glans. De drie bandieten keken allesbehalve vriendelijk naar Niels, hun vroegere bondgenoot, die ze zeker niet hier hadden verwacht. Per Ostrem mompelde enkele onvriendelijkheden tegen de jonge kerel, die hij zelf in Svolvaer verraderlijk had achtergelaten. Niels antwoordde niets, en Pim en Bas verstonden er gelukkig niets van.

Bas Baanders zocht nu zijn zakmes en sneed de riemen van de versplinterde slee af.

„Juist,” zei Pim Pandoer. „Nu is het onze beurt, vrienden.” Hij boeide de drie piraten stevig. Ze moesten vlak bij elkaar gaan liggen, dicht bij het vuur, zodat de anderen hen goed in het oog konden houden.

Bas ging ze eens goed opnemen. Hij keek van dichtbij in de ogen van Per Ostrem. Eén oog zat potdicht en was

paarsblauw...

„Spijt me," zei Bas. „Ik geloof dat ik dat gedaan heb. Ja, kerel, dat krijg je, als je voor wolf speelt. Eerst echte wolven, daar in het bos. Enfin, een mens weet tenminste, wat die schepsels van plan zijn als ze jankend op je afkomen. Maar jullie! Oók wolven. Menselijke wolven, da's veel erger! En waar is die kist met goud?" Niemand had iets van die redevoering verstaan. Alleen Pim Pandoer. „Oom Bas," zei hij zachtjes. „Houdt u de wacht? Dan gaan wij slapen. U wekt mij over 'n paar uur, dan neem ik de wacht over. Daarna wissel ik weer met Niels. En die kist met goud... Wacht even!"

Hij boog zich over Per Ostrem.

„En nou geen smoesjes meer, vriend!" zei hij fel. „Pim Pandoer accepteert geen smoesjes. Waar heb je die kist met goud gelaten."

De man met het éne dichte oog keek hem met het andere onderzoekend aan.

„Pim Pandoer?" vroeg hij langzaam.

„Yes! Pim Pandoer! Die kende je niet? Geeft niets: dan ken je hem nu. Now! En nu: waar heb je dat goud gelaten?"

Dreigend richtte Pim Pandoer zijn revolver voor het éne open oog van Per Ostrem.

„Daarginds, waar de wolven waren. Daar ligt die kist," mompelde hij. „Bij het vuur. Haha..." Hij grinnikte boosaardig. „Ga 'm maar halen, Mr. Pim... eh... Pandoer. Ga 'm maar halen, dan kunnen de wolven je verscheuren."

Per Ostrem draaide zich moeizaam om, voor zover de riemen het toelieten, en ging slapen. Zijn bondgenoten hadden niets gehoord. Die waren al in het land der (gouden) dromen.

„Morgen, oom Bas," zei Pim Pandoer, terwijl ook hij zich vlak bij Sigfrid, Niels en de Lap neerstrekte. „Die kist vinden we wel. Het wemelt hier niet bepaald van toeristen, en erg druk verkeer is hier ook niet. Als bij daglicht die wolven weg zijn, zullen we... zullen we... aaaa... hoewá!"

„Ja, ga maar slapen," bromde Bas.

Hij vond het wel genoeg. Hij ging op de lege slee zitten en bleef doodstil de wacht houden...

„Marijke moest me zo eens zien," mijmerde hij. „Het

goeie mens..."

132

NEGENDE HOOFDSTUK

Alles komt oké, behalve... die Ene Onbekende

DE VOLGENDE DAG ZAG ER NIET ERG HOOPVOL
UIT.

Bas, Pim Pandoer en Niels hadden beurtelings gewaakt. Op uitdrukkelijk verzoek van Pim Pandoer had Sigfrid zelfs geen uurtje van zijn nachtrust mogen offeren om op de boeven te passen. „Slapen, jongen, slapen!" had oom Bas gezegd. Met een lachend gezicht had Pim Pandoer dit voor Sigfrid precies zo vertaald.

Maar nu! Daar zaten ze in de donkere hut. Pim Pandoer, Bas Baanders en Niels Nielssen: de oude bondgenoten. Sigfrid Berg, de nog tamelijk zwakke verloren en teruggevonden zoon.

Per, Töns, en Ole, de trouweloze vissers.

En helemaal in een hoekje: Nils Kuoljok, de man uit de Lapse nederzetting, hier enkele dagreizen vandaan.

„Hoe moet die Lappenmeneer weer thuiskomen, Pim?"

vroeg Bas.

„Hoe moeten we die kist met goud terugvinden, oom Bas?" vroeg Pim Pandoer.

„Hoe komen we met die drie geboeide kerels goed en wel aan de kust, Mr. Pim Pandoer?" vroeg Niels.

„Weet je wat?" stelde Pim voor. „Praat jij eens met die Nils Kuoljok, Niels. Misschien weet die raad."

En wat niemand vermoed had, gebeurde nu. De stille, kleine man wist een doodeenvoudige oplossing. Hij sprak een poos met Niels met zijn hoge stem, in af en toe aarzelende Noorse klanken. Blijkbaar was hij die taal toch niet zo heel goed meester. Maar ze verstonden elkaar, en ook Sigfrid knikte instemmend, nog vóórdát Niels aan Pim Pandoer kon vertellen, wat de Lap had voorgesteld.

En eindelijk, na heel veel over en weer praten en vertalen, en nog eens vertalen, kon Bas Baanders óók eens vernemen, wat dan wel de oplossing zou zijn.

„Luister oom Bas," zei Pim Pandoer. „Onze Lappenvriend Nils Kuoljok - als ik z'n naam tenminste zo goed uitspreek - heeft verteld, dat er tweemaal in de week een sneeuwmobiel hier langs komt. Langs alle blokhutten tussen Alta en Kirkenes. En één van die twee dagen is vandaag."

„En hij dan?" vroeg Bas met een hoofdknik naar Nils Kuoljok. „Moeten we die man dan in z'n eentje die lange reis naar zijn dorp terug laten maken? Kan hij onderweg door de wolven worden opgepeuzeld, hè?"

„Nee oom Bas. De sneeuwmobiel komt hier langs, op weg naar Kirkenes. Dan kan Nils Kuoljok mooi meereizen, want die route ligt vlak bij zijn dorp. De sneeuwmobiel komt morgen terug, en dan kunnen wij mee. Terug naar Alta. En vandaar kunnen we dan wel naar Tromsø reizen. Dat is niet zo moeilijk."

Bas dacht even na, knikte instemmend, en zei: „Goed. Dat is dat. En nou dat goud, hè? Dat moeten we niet vergeten, vind je wel? Ga jij dat nou maar 's eventjes halen, Pim, en neem Niels dan mee. Twee vinden meer dan één. Ik pas dan wel eventjes op die lui."

Dat was een goed voorstel, vond Pim Pandoer. Hij wenkte Niels, trok een slee mee naar buiten, en begon de korte reis naar de plek, waar ze die afgelopen nacht zo'n heftige strijd hadden geleverd tegen menselijke en dierlijke wolven! Maar verder dan het begin van die tocht kwamen ze niet. Want plotseling, toen ze boven op de tweede heuvel aangekomen waren, riep Niels: „O, Mr. Pandoer! Mr. Donkers, kijk daar, kijk daar!"

De jonge Noor wees naar de horizon.

„O," zei Pim Pandoer, en verdere uitleg had hij niet nodig. Samen renden ze terug naar de blokhut, lieten de slee maar buiten staan, en sloten de deur achter zich.

„En?" vroeg Bas. „Nu al terug? Da's vlot."

„Ja," hijgden Pim en Niels. Meer hoefden ze niet te zeggen.

Iedereen begreep die haast. Want buiten de hut klonk het teleurgestelde janken van toesnellende wolven...

„Juust, ik snap 'm," knikte Bas. „Nou jongens, binnenblijven dan maar, hè? Totdat 't weer mooi weer wordt daarbuiten."

De wolven trokken soms weg, zwierven in wijde kringen rond, keerden hijgend en snuivend terug, en niemand waagde zijn leven voor die staven goud!

„Laat maar liggen dat spul," vond Bas. „Wolven eten geen goudstaven. 't Komt wel..."

Het kwam ook wel. Diezelfde middag nog. De zon scheen over de wijde witte vlakte, toen met een hels spektakel de sneeuwmobiël vanuit het westen de blokhut naderde. Op dat moderne lawaai verdwenen de wolven.

In de sneeuwmobiël zat, behalve de chauffeur, maar één passagier. Het was een koopman uit Alta, die met een grote leren koffer vol schoonheidsmiddelen op weg was naar de dames van Kirkenes. De mannen hadden geen behoefte aan parfum of lipstick, dus ze vroegen meteen aan de chauffeur, of die de Lap Nils Kuoljok wilde meenemen.

Bas had van dit gesprek niets verstaan. Maar toch kreeg hij ineens een erg praktische gedachte. Hij tikte eerst Pim Pandoer op de schouder, maakte toen met duim en wijsvinger het bekende gebaar, en mompelde: „Zeg lieve zoete Gerritje! Wie zal dat betalen? Of rijden die lui hier

voor niks door de sneeuwwoestijnen heen om verongelukte zwervers op te halen."

Pim Pandoer schrok van die nieuwe gedachte. „Wacht even, wacht even," riep hij naar Sigfrid en Niels, die al over het transport van vandaag — en van de volgende dag! — aan het onderhandelen waren.

Bas stond het rustig af te wachten.

Even later sprak Pim Pandoer: „Da's 'n ramp, oom Bas. Geen van ons bezit nog geld. En die arme Lappenman kunnen we toch niet zomaar zonder geld... En wij, morgen... Die chauffeur is ook niet gek. Die rijdt trouwens voor zijn maatschappij, en daar willen ze nu eenmaal geld zien. Tja... Wat doe je nou, als je geen geld hebt.

We kunnen toch ook moeilijk met 'n goudstaafje van tegen de negenduizend gulden betalen, hè?"

„Juust," zei Bas. „Over goud gesproken. Ga dat nou eerst eens even halen, Pimmie. Met die glij-auto. Kom subiet terug, en dan werken we die geldkwestie af."

„Ja, maar oom Bas," riep Pim Pandoer verschrikt. „U wilt toch niet betalen met dat kostbare goud van..."

„Ik wil, dat jij eventjes dat kistje gaat halen, Pim."

De sneeuwmobiel reed terug naar de tweede heuvel, enkele honderden meters van de blokhut verwijderd. Pim Pandoer vond spoedig de kist met de goudstaven, en keerde terug naar de hut.

„Zo," zei Bas. „En nu gaan we afrekenen met die chauffeur. Eerst de reis van Nilles Kuoljok en zijn rendieren. Geef hem 'n flinke fooi, Pim, anders komt ie morgen misschien niet terug, en dan laat ie ons met die boeven hier verhongeren."

Pim haalde vragend zijn schouders op en mompelde: „We hebben immers geen geld, oom Bas?"

„O," wees Bas naar de drie geboeide piraten. „Die lui daar, die hebben wel 'n paar losse Noorse kronen bij zich."

„O!" straalde Pim Pandoer. Toch aarzelde hij nog.

Bas bemerkte die aarzeling. Hij zei: „Ons leven is ook hun leven. En als er voor het behoud van ons en hun leven

betaald moet worden, is hun geld ook ons geld. Ik weet niet of je de redenering van je pleegvader kunt volgen, Pim, maar schiet nou maar gauw 'n beetje op. Nood breekt wetten."

Nood brak wetten. Pim Pandoer sprak even met Sigfrid en Niels. Onder groot protest van de drie geboeide mannen werden dezen gefouilleerd. Ole en Töns hadden niet veel geld bij zich, maar de portefeuille van Per Ostrem was behoorlijk gevuld. De bankbiljetten waren wat vochtig geworden door de avonturen bij de Noordkaap, maar ze waren er niet minder om waard.

Pim Pandoer betaalde de chauffeur, gaf de vriendelijke Nils Kuoljok een goed extraatje, en even later reed de sneeuwmobiel met veel geratel weg naar het oosten.

Het zonderlinge voertuig was geladen met een koopman in schoonheidsmiddelen, een Lap, een kapotte en een hele slee, en twee rendieren...

• • •

„Ziezo," sprak Bas de volgende morgen. „Dus als alles goed gaat, komt straks dat sneeuwspektakel weer terug om ons op te halen. Maar hoor 's eventjes, Pim. Waar zit jij over te piekeren?"

Pim Pandoer keek zijn pleegvader scherp aan.

„Luister eens goed, oom Bas," zo begon hij. „Die drie lui, hè? *Dat zijn de enigen niet*. Voor zover ik het allemaal begrepen heb, handelen zij voor een of andere onbekende opdrachtgever."

„Ja, dat is zo," beaamde Bas. „Natuurlijk heb ik daar ook al aan gedacht. Maar het lijkt me nou toch echt niet de tijd en de plaats, om ons daar het hoofd over te breken."

„Wèl de moeite waard," zei Pim koppig.

„Och kom, kerel!" lachte Bas. „Laten ze dat in Alta uitzoeken, of weet-ik-waar, als we de kerels aan de politie hebben overgeleverd."

„Nee, oom Bas. Hier! En nu!" zei Pim nog koppiger.

Bas Baanders wachtte op een nadere verklaring.

„Ziet u, oom Bas, ik vraag ze doodgewoon: wie was jullie eerste opdrachtgever! Van wie wisten jullie zo precies,

wanneer dat goud kwam! En... hoe wisten jullie zo gauw, dat het goud van die ene kist in de andere was overgebracht, terwijl wij - ik zeg: *wij!* deksels nog an toe - het nog niet eens wisten. Dát zal ik ze vragen, oom Bas. Uitgerekend hier, en nu. Voordat die sneeuwmobiel komt." „Hm, hm," bromde Bas hoofdschuddend. „Dat zeggen ze natuurlijk nóóit, beste kerel. Kun je nèt denken!" „Wel," wilde Pim Pandoer vervolgen, „dan... dan..." Plotseling begon het gezicht van Bas te stralen. „Juust, kerel! Sammernappels, juist, dat is een goed idee! Als ze niks willen zeggen, dan laten we ze heel doodgewoon hier achter. Geboeid en wel. Deur open asjeblieft. Kom maar op, beste wolven. Of anders mogen ze bevroren. Bevroren, zeg ik!" Toch keken Bas en Pim elkaar nu op een eigenaardige manier aan.

„Oom Bas,” aarzelde Pim. „Dus als ze wèrkelijk niets willen zeggen, dan laten we ze wèrkelijk...????”

„Stil,” gebood Bas, die weer lachte. Hij voelde al, dat zijn pleegzoon heel diep van binnen dezelfde gedachte had als Bas zelf. „Stil jongetje! Als ze niets zeggen, laten we ze hier. In deze openlucht-diepvrieskast. Maar... natuurlijk... dat doen we uiteindelijk *niet*. Sapperdekriek, we zijn geen beulen! We zijn geen rechters. Maar dat laatste vertel je ze d'r niet bij, hè?”

Even stilte.

„Ga 't ze even zeggen, Pim,” zei Bas. „Ze zullen je geloven. Want omgekeerd zouden die kerels zoiets met ons wèl doen. Dus geloven ze ook, dat wij het zullen doen. Vooruit met de schuit.”

Nog even aarzelde Pim Pandoer.

„En Niels dan, oom Bas? Die heeft ook bij het komplot gehoord.” „Doen alsof ie er nou nóg bij hoort,” zei Bas. „Ga je gang.” Pim Pandoer zette Niels naast de drie geboeide kerels neer.

„Ja, Niels, jij moet er even bij staan. We repeteren het begin van dit verhaal, en daar hoorde jij ook bij. En nu, jullie alle vier: zeg de waarheid. *Wie!* Wie heeft jullie de eerste inlichtingen verstrekt over die goudstaven! Spreek op.”

Geen van de mannen sprak een woord. De drie geboeiden keken Pim Pandoer brutaal aan. Niels boog het hoofd.

„Niels!" riep Pim Pandoer. „Zeg op: *Wie!*"

„Ik heb het u al gezegd, Mr. Pandoer... ik wéét het niet. Heus niet."

„En jullie?" De drie mannen bleven hardnekkig zwijgen.

„Goed," zei Pim Pandoer. „Dan blijven jullie hier."

Verschrikt keken de mannen elkaar aan. Pim Pandoer bemerkte aan hun manier van doen, wie de hoofdpersoon was. Per Ostrem keek Pim Pandoer uitdagend aan. Zijn lippen waren samengeknepen, zijn ogen twinkelden boosaardig, maar hij zei niets.

Uren verstreken. De middagzon schoof laag over de sneeuwvlakte. Vanuit het oosten naderde het geroffel van stalen rupsbanden. De sneeuwmobiel ratelde tot vlak voor de blokhut.

Er zat niemand anders in dan de chauffeur.

„Lap en slee en rendieren veilig thuis,” zei de chauffeur kortweg. „En vlug instappen alstublieft, want er dreigt een sneeuwstorm. Ik wil voor die tijd in Alta zijn. Dat kan misschien nèt nog.” De man keek naar de strakke hemel. Voor Bas en Pim zeiden de roze vegen niets, maar de chauffeur kende zijn land!

„Instappen,” zei Bas. De riemen om de voeten van de drie bandieten werden losgemaakt, maar hun polsen waren door Pim Pandoer nog eens extra vakkundig op de rug vastgebonden.

„Hola, hierblijven,” zei Bas, toen deze drie ook wilden instappen. „En jij ook, vadertje. Hierblijven. Geen plaats voor lui, die niet met de waarheid voor de dag willen komen.”

Pim Pandoer nam Niels even afzonderlijk, in de deuropening van de blokhut. „Weten jullie 't echt niet, Niels?”

„Ik niet, Mr. Pandoer. Ik weet 't niet, al zal ik hier verhongeren en bevroren.”

De chauffeur stond ongeduldig te mopperen.

Bas mopperde nog harder. „Allo, breng die drie lui, en die Nielees ook, naar binnen. Bind ze alle vier vast, hupla, geen poespas meer, Pim!”

Pim Pandoer dreef het viertal naar binnen. Hij begon de voeten te boeien. Geen der mannen verzette zich. Het zou niets baten...

„Instappen," brulde Bas.

De chauffeur trok zich van dit alles niets aan. Sigfrid Berg stond stomverbaasd te kijken bij zoveel hardheid. Nee, dit had hij van die Nederlanders toch niet verwacht... Maar enfin, Sigfrid wist wel, dat hij niets tegen die boze breedgeschouderde Nederlander behoefde in te brengen.

„Deur open laten!" riep Bas, terwijl hij de deur van de hut wijd open zette. „Jullie zijn souper voor de wolven. Ajuus."

„You're supper for the wolves," vertaalde Pim Pandoer met een ijzeren grimas om zijn lippen.

Bas, Pim en Sigfrid stapten in. De chauffeur kroop voor in de wagen en startte de motor. Langzaam schoof de sneeuwmobiel voorwaarts. Pim Pandoer keek voorzichtig naar zijn pleegvader.

Bas stond op van zijn harde zitbank. De auto hobbelde zo erg, dat hij zich met beide handen moest vastgrijpen om niet te vallen. Hij greep de chauffeur bij de schouder: „Stoppen! Stop, zeg ik. Versta je Hollands of niet? Stop!!” De chauffeur verstond Hollands, omdat „stop” toevallig ook Engels is. Met een boos gezicht deed hij de wagen stilstaan!

„Keren!” zei Bas. „Rondje draaien, naar die hut, zó!” Bas wees zo duidelijk, dat de man dit ook begreep. Hij prevelde een heleboel lelijke Engelse woorden, die Bas (gelukkig!) niet begreep, maar even later stond de sneeuwmobiel weer voor de hut. Bas keek Pim Pandoer somber aan.

„Verloren,” zei hij. „Haal die stommetje-spelers d'r uit en laat ze d'r in.”

Pim Pandoer probeerde het nog even. Toen hij de hut binnenstapte, vroeg hij nog eens: „Heeft niemand zich bedacht? Zeg de naam van je opdrachtgever, en we nemen jullie mee.”

„Doet er niet toe,” zei Per Ostrem hard. „Als we niks zeggen, bevriezen we hier, of worden door de wolven verscheurd. En als we hem noemen - hèm, zie je? - als we hèm noemen, zal zijn wraak erger voor ons zijn dan bevriezen of door de wolven verscheurd worden. Doe maar

wat je wilt. Voor ons is alles verloren."

Pim Pandoer bukte zich en maakte de riemen los: van Per, Töns en Ole alleen de riemen om de enkels; van Niels ook die om de polsen.

De chauffeur nam wraak op dit oponthoud: hij liet de motor razen, de wagen op de ski's en rupsbanden huppelen, alsof het poolkermis was. Laat in de avond bereikten ze de kustplaats Alta.

„Nog zo'n rit, en ik ben dood," geeuwde Bas. „Ik wist niet, dat je in zo'n sneeuwwoestijn ook al zeeziek kon worden..." Pim Pandoer luisterde niet naar de mopperbui van Bas. Hij zorgde, dat binnen een kwartier de drie boosdoeners door de politie waren ingerekend. Daarna - en dat duurde heel lang, voor hij het voor elkaar had - telefoneerde hij uitvoerig met Odd Berg, die al dagenlang in de grootste spanning en onzekerheid had doorgebracht.

Maar des te groter was de geruststelling, die Pim Pandoer de vader van Sigfrid nu kon geven: alles was in orde. Het goud was veilig in het bezit van Sigfrid; de boeven waren gepakt en opgesloten. Behalve... Ja, mijnheer Berg, alles is in orde. Maar één ding is zeker: de grote onbekende blijft voorlopig nog een grote onbekende. En past u op, mijnheer Berg, want het kan een gevaarlijk sujet zijn, misschien wel in uw onmiddellijke nabijheid.

Komt u ons tegemoet, komt u naar Tromsö, waarheen ook wij ons zullen begeven. Juist, prima, mijnheer Berg! Dat komt prachtig uit: u kunt dan meteen uw zaken met die Bank in orde maken. De betaling van uw nieuwe installaties, met de goudstaven, die zo'n wonderlijke reis hebben gemaakt! Ik reis daarna met u terug naar Svolvær, mijnheer Berg, om dan eindelijk, eindelijk! eens de installatie van de nieuwe toestellen in orde te maken. En dan is alles in orde. Gelukkig.

Ja, alles... Nee, helaas, toch niet. Uw zoon: gevonden! Het goud, uw kapitaal: gevonden.

Uw ontrouwe knechten, die de oorzaak zijn van het verlies van uw *Nordstjernen* en uw *Alta*... wat zegt u, mijnheer Berg? O, dat dát zo'n grote ramp niet is... worden door verzekering gedekt... Juist, juist mijnheer. Maar juicht u niet te hard, mijnheer Berg! Want ik blijf vrezen voor de

wraak van die grote onbekende, de allereerste schakel in de ketting van deze boosdoeners.

We hebben ze gevonden - ja, erg jammer van die goeie Olav Ulriksen, die al bezig was, zijn streken goed te maken, erg jammer, ja! - maar we hebben ze dan toch gevonden, die piraten, behalve.. behalve... Die éne!

Het was een lang en duur telefoongesprek, maar het was dan ook wel de moeite waard. Het hoofd van de politie deelde aan Sigfrid Berg mee, dat de drie bandieten onmiddellijk naar Svolvaer zouden worden overgebracht, waar hun lelijk zaakje verder zou worden behandeld.

De volgende dag kwam er een boot langs Alta, die op weg was van Kirkenes naar Bergen. Sigfrid had, door de uitstekende naam van zijn vader, een behoorlijk voorschot in de stad Alta kunnen krijgen, zodat ze niet langer zonder geld zaten.

Niet lang daarna ontmoetten vader en zoon Berg elkaar in Tromsø. Ze bleven twee dagen in het *Parijs van het Noorden*, totdat de zaken van Odd Berg geheel waren geregeld.

Toen kwam het laatste deel van de reis: Fer Donkers reisde — natuurlijk in gezelschap van zijn onafscheidelijke pleegvader — met Odd en Sigfrid Berg, en met Niels Nielssen, terug naar Svolvær. Hier gingen enkele dagen voorbij met de eigenlijke zaak, waarvoor Fer naar Noorwegen was getrokken.

Maar erg van harte ging het niet. Hij kon urenlang zitten piekeren.

Bas Baanders zag het glimlachend aan. „Gaan de zaken niet naar wens, jongeman?" vroeg Bas vriendelijk op de vooravond van hun terugreis naar Nederland.

„O, uitstekend, oom Bas. Mijnheer Berg had al heel veel zelf opgeknapt met zijn ingenieurs. Ik hoefde nog maar enkele aanwijzingen te geven, en we hebben de nieuwe installaties met succes laten proefdraaien. Ja, ja, de baas in

Nederland zal tevreden zijn. Dus Fer Donkers is óók tevreden. Maar..."

„Máár?" vroeg Bas met gefronste wenkbrauwen.

„Maar Pim Pandoer is *niet* tevreden, oom Bas. Die kerels blijven zwijgen... zwijgen... En er is nog een vijand van Odd Berg. Als we die niet pakken..."

„Als ze die niet pakken, bedoel je," verbeterde Bas. „De zaak is in handen van de politie, dus niet *we*, maar *ze* moeten die grote onbekende maar pakken."

„En daarom is Pim Pandoer niet tevreden, oom Bas."

Pim Pandoer ging voor het grote raam van de kamer staan, waar Pim en Bas nu al een week logeerden.

„Je bent 'n zeurkous," bromde Bas.

Toen Bas Baanders al minstens een uur sliep, stond Pim Pandoer nog steeds door het raam te kijken.

Wijd vlamde het noorderlicht door de hemel en deed de besneeuwde toppen van de Lofoten sprookjesachtig glanzen.

Af en toe verschoot er een „vallende ster”.

Maar Pim Pandoer zag niets van deze natuurwonderen. Hij piekerde over die éne... die onbekende. Hij rekende terug, tot aan de allereerste avond van hun aankomst in Bodö...

„Ja," zuchtte hij tenslotte. „Dat doen we."

Toen pas ging hij naar bed.

NEGENDE HOOFDSTUK

Het geheim van de grote onbekende

EEN KLEINE, STERK SCHOMMELENDE BOOT
MAAKTE HEVIG puffend de grote oversteek van Svolvaer naar Bodö. Het was een afdankertje van de rijke Odd Berg, een oud jacht, dat door vader en zoon wel eens gebruikt werd voor een tochtje naar de eilanden. In de afgesloten kajuit waren de vier oude bekenden bijeen: Odd Berg en zijn zoon Sigfrid, Fer Donkers en Bas Baanders. De oude, stoere Odd stond zelf aan het stuurwiel. Het was tamelijk koud, ondanks het feit dat de motorwarmte door de kajuit werd geleid. „Ik had u liever met mijn *Alta* uitgeleide gedaan, Mr. Donkers," zei Odd verontschuldigend. „Maar als u een volgende keer eens overkomt..."

„Als we de volgende keer eens overkomen, oom Bas," zei Fer.

„Wablief?" zei Bas. „Mij te koud, vriend. Zeg dat maar tegen die mesjeus."

„Nee, oom Bas," lachte Fer. „Ze bedoelen natuurlijk:

wanneer we eens overkomen tijdens de zomermaanden." Bas knikte goedkeurend. Ja, daar zat wel wat in! Want nadat de drie boeven waren ingerekend, en de oude Odd Berg zijn zoon en het goud allebei in blakende welstand had terugontvangen, had hij zich niet onbetuigd gelaten. Hij mocht vroeger dan al wat „gierig" zijn geweest: nu had hij met een royaal gebaar getoond, dat hij wist wat dankbaarheid was. De reis van Fer - louter een zakenreis in opdracht van zijn firma - was vanzelfsprekend door die firma volledig bekostigd. Maar Bas Baanders was op eigen kosten meegegaan. Om op z'n pleegzoon te passen, zoals hij dat altijd noemde.

Welnu, met een royaal gebaar had Odd Berg de hele reis van Bas vergoed, plus nog een behoorlijk extraatje voor de gehavende kleding van het tweetal, plus nog enkele mooie Noorse beeldjes, gesneden uit hout, waar een museumdirecteur van zou watertanden. Hij had zich werkelijk een zeer gastvrije gastheer getoond, en de twee Nederlanders konden niet anders dan met genoegen op die laatste dagen terugzien. Met twee vriendelijke hoofdknikken werd het voorstel van Odd Berg dus door de vertrekkende Nederlanders aangenomen.

Maar toch was de stemming in het oude bootje niet helemaal vol zon en vrolijkheid. Vooral Fer Donkers keek lang niet vrolijk. Bas Baanders zag dat goed, en hij stak het niet onder stoelen of banken.

„Ziet u, oom Bas," zei Fer. „Gisteravond had ik een plan. Ja, u sliep al lang, maar ik kreeg zomaar een plan. En nu vrees ik, dat de tijd te kort zal zijn. Vanmiddag immers vertrekt het vliegtuig al voor Stavanger, niet?"

„Wat wil je dan, Ferrie?" vroeg Bas. „Jij leert je eigenwijze streken ook nóóit af, hè? Ben je weer bang, dat de politie die grote onbekende niet zal vinden?"

„Dat interesseert me niet, oom Bas," mopperde Fer. „Ik heb alleen maar zo gruwelijk de dood in, dat... dat... dat Pim Pandoer hem niet gevonden heeft!"

Dat woord „Pim Pandoer" werd door vader en zoon Berg opgevangen. De vader lachte. Hij sprak tot Fer: „Dat schijnt een geliefkoosde bijnaam van u te zijn, nietwaar Mr. Donkers?"

„U vergist zich, Mr. Berg," zei Fer boos. „Als ik Fer Donkers ben, heet ik Fer Donkers. Maar als... als er werk voor Pim Pandoer aan de winkel is, dan heet ik Pim Pandoer. Zo is het, als u het snapt."

„Wel, niet erg, beste eh... Mr. Donkers. O, is het Mr. Pandoer? Zegt u het eens! Ik kan het niet goed uitspreken." Het bootje tjoekerde de haven van Bodö binnen.

„Heren Berg," zei Fer onrustig. „We hebben nog vier volle uren voordat ons vliegtuig naar Stavanger vertrekt.

Als u er geen bezwaar tegen hebt... dan wil ik die laatste uren nog even uw dienaar Pim Pandoer zijn."

„Laat gaan, vader," fluisterde Sigfrid in het Noors tegen zijn verbaasde papa.

„Oké," zei Berg Senior. Maar hij schudde het hoofd, alsof hij zeggen wilde: die jeugd van tegenwoordig, dat is me toch wat... Het bootje legde aan aan de kade, waar smeltwater door het voorjaarszonnetje afgedropen en door de vrieswind weer bevroren was. „Heren, laten we gaan lunchen in Hotel Grand. Daar was het de vorige maal zo goed, weet u wel?"

„O, natuurlijk, dat waren wij ook van plan, Mr. Donkers... o, sorry, Mr. Pandoer."

De bagage van Fer Donkers en Bas Baanders werd zolang in een kantoor afgegeven. Pim Pandoer stapte tussen vader en zoon Berg in naar het hotel. Bas wandelde er op z'n dooie gemak achteraan. Hij was blij, dat hij de zon weer een tijdje zag, al was het nog vinnig koud. Plotseling - op enkele tientallen meters afstand van het hotel - hield Pim Pandoer de mannen staande, zodat Bas tegen Odd aanplofte. Ze zeiden allebei een heleboel keren „sorry", en toen sprak Pim Pandoer op gejaagde toon: „Ogenblikje, Mr. Berg, voordat we in de buurt van mensen komen. Kunt u zich nog precies herinneren, wat u allemaal gedaan en

gezegd hebt, toen u uw zoon, mijn pleegvader en mij hier in Bodö kwam afhalen?"

„Ja, dat denk ik wel," mompelde Odd Berg verbaasd. „Maar het is hier nogal fris. Zouden we niet een rustig plekje zoeken in het hotel?"

„Nee, liever niet. Wacht u even, Mr. Berg. Ziet u, ik heb geleerd, dat zelfs de stenen geheimen kunnen verklappen. Laten we vooral niet geheimzinnig doen, maar hier een beetje op en neer lopen. En vertelt u mij dan eens precies..."

„Maar Mr. Donkers! De mensen zouden denken, dat we gek zijn. Het is me nogal een temperatuur, om hier zo..."

„Toe, vader! Doe nu wat Mr. Pim Pandoer vraagt. Hij heeft toch ook ons goud teruggevonden, en mij, en Per, en Töns, en..."

„O, hm, hm, nou ja. Sorry, Mr. eh... Pandoer, vooruit dan maar."

„Waar gaan we nou weer heen, Fer?" vroeg Bas verbaasd.

Hij had trek in een warme lunch!

„Pim Pandoer gaat wandelen, oom Bas," zei Pim Pandoer lachend.

„O, wel ja, toe maar. Waarom niet, hè?" En Bas kuierde - wonderlijk geduldig! - met de drie mannen mee, ofschoon hij geen woord van hun gesprek kon volgen.

„Wel," vertelde Odd Berg. „Ik kwam hier om 'n uur of half elf binnen, hè? De salon was leeg. Ik bestelde koffie, geloof ik. Ja, koffie. Daarna heb ik wat brood met lever gegeten. En toen heb ik een telegram opgegeven via de telefoon."

„Juist," sprak Pim Pandoer. „Dat telegram, waarin u Sigfrid vroeg, of hij bij aankomst in Schiphol contact wilde zoeken met ons, en of hij de goudstaven dan in onze kist nummer elf-dertien wilde overbrengen. Dat bedoelde u toch?"

„Zeker," bevestigde Odd Berg. Plotseling bleef de oude man staan. Hij keek Pim Pandoer doordringend aan, en vroeg: „Zeg! Mr. Pandoer, denkt u soms dat die telefoonjuffrouw... Wel? Denkt u dát soms?"

Pim Pandoer keek strak voor zich uit. „Ik weet het niet," zei hij eindelijk. „Zij... Ja, die juffrouw is natuurlijk de enige geweest, die - althans hier in de omgeving - de tekst van dat telegram kende. Ze heeft weliswaar haar

beroepsgeheim, maar dat zegt ook niet alles."

„Dat zegt inderdaad niet alles," ging Mr. Berg voort. „Maar misschien zegt het u wèl iets, dat deze telefoonjuffrouw een door-en-door goed meisje is, dat zij op mijn kosten in Oslo heeft gestudeerd, en dat zij een van de..." Mr. Berg liet zijn stem verdrietig dalen. „... dat zij een van de zeer, zeer weinige mensen is, die iets om mij geven." Pim Pandoer keek langs Odd Berg naar Sigfrid. Die haalde ongelovig de schouders op, knikte heftig „nee", en zei met nadruk: „Nee, Mr. Pim Pandoer, dáár zie ik geen uitkomst in. Die richting is beslist verkeerd."

„Je kunt anders toch maar nooit weten," mompelde Pim Pandoer.

„O ja! Ha, goed dat ik daar aan denk!" riep Odd Berg opgelucht. „Ik weet het ineens heel zeker. In dat telegram aan mijn zoon heb ik met opzet het woord *goud* vermeden.

Die juffrouw, die u verdenkt, kòn dus niet eens weten, waar het over ging!"

Ze liepen weer een heen-en-weertje over de kade.

„Ik hoop dat u niet boos wordt, als ik u een onbescheiden vraag stel, Mr. Berg," ging Pim Pandoer voort. „Maar... hebt u hier aan de vaste wal vijanden?"

„Hm'?" vroeg Odd Berg. Hij trok zijn wenkbrauwen op en scheen van plan te zijn, kwaad te worden. Maar Sigfrid kwam er tussen: „Kom vader, we vechten voor onze eigen zaak. Laten we er geen doekjes om winden. Wel, eh... Ja, er zijn nogal wat mensen, die vroeger bij ons werkten, maar die met een of andere ruzie over loon, of over te lange werktijden, of over slecht materiaal, weggelopen zijn. En omdat aan de overkant bijna alle bedrijven in handen van papa zijn, moesten ze wel naar de vaste wal komen."

„Maar nú zullen ze toch hun zin krijgen, niet?" riep Odd Berg op boze toon. „Nu wordt alles gemoderniseerd, de schepen worden verbeterd, de werktijden..."

„Ja, vader, nú. Nú! Maar er zijn mensen aan de wal, die..." „Bijvoorbeeld?" vroeg Pim Pandoer. „Zijn er in dat hotel mensen, die iets tegen u kunnen hebben?"

Sigfrid nam het gesprek over. Kort en zakelijk zei hij: „Ja. De eigenaar zelf. Die klaagt altijd over de te hoge prijzen van onze stokvis en onze lever. Maar die woont altijd

boven. Die zien we nooit, want hij loopt erg gebrekkig. En dan is er in de wintermaanden maar één bediende, Gunnar Thomasson."

„Snertvent!" riep Odd uit. „Die..."

„Ja, dat is waar, vader, hij had géén gelijk, toen hij over de lonen klaagde, want hij verdiende meer dan de anderen op ons kantoor. Omdat hij nu eenmaal een zeer accurate man was, en omdat hij dikwijls goede ideeën over de handel had. Maar toch is hij weggelopen. En dan, hier aan de haven, is daar die man... O, Mr. Pandoer, die man aan wie u uw bagage hebt afgegeven. Die is ook bij ons geweest en weggelopen. En dan heb je nog..."

Pim Pandoer maakte een afwerend gebaar.

Hij voelde zomaar aan, dat ze het in die richting niet moesten zoeken. Zijn gedachten dwaalden maar steeds naar dat hotel...

„En weet u zeker, dat u alleen was, toen u telefoneerde, Mr. Berg?" vroeg hij na een poosje. Odd Berg dacht even na.

„Fer, er zitten tien ramen in dat gebouw," zei Bas in die kleine denktijd. „Vijf van boven, drie aan die ene kant en..."

„Ja, oom Bas, wat geeft dát nou!" onderbrak Pim Pandoer ongeduldig.

„Ik heb ze al zeven maal geteld, en nou begin ik me te vervelen, jongeman. Ik krijg koude voeten, en erge honger."

„Nog heel even, oom Bas."

„Ja, ik was heel alleen," ging Odd Berg plotseling verder.

„Die oude Gunnar was net even naar de haven. Ik zie hem nóg lopen, want de deur van die telefooncel is helemaal van glas. O ja, en toen heb ik tegelijkertijd ook een telegram aan Mrs. Long opgegeven - die telefoonjuf dan - voor u beiden, heren Donkers en Baanders. Sorry... haha... Eh, Mr. Pandoer, bedoel ik. Hè, lastig is dat, één mens in twee gedaanten. Daar moet ik toch nog aan wennen."

„En verder?" vroeg Pim Pandoer onverstoorbaar.

„Verder?" zei Odd Berg nadenkend. „Verder niets. Ik heb de hele dag met niemand gesproken. Nee. Geen woord. Dus. Wel, ik snap het niet. Wat wilt u hiermee?"

Pim Pandoer schudde het hoofd. „Toch nog één ding, Mr. Berg. Die juffrouw kon niet weten, dat uw goud naar hier onderweg was. Tenminste, niet uit uw telegram. Akkoord. Maar het is natuurlijk wèl mogelijk, dat „men" - dus dat „iemand" - de grote onbekende van mijn part - dat die wèl wist, dat uw zoon onderweg was. Ze wisten niet - of *hij*, die onbekende - wist niet dat we meekwamen, maar dat doet er verder niet toe. Van dat goud, dat kòn hij weten." „Ja, ja," mompelde Odd Berg. „Dat kan natuurlijk wel van tevoren uitgelekt zijn." „Maar één ding kon van tevoren *niet* uitgelekt zijn. Namelijk, dat u op die avond, toen oom Bas en ik al naar onze hotelkamer waren gegaan, dat u tóen ineens het plan kreeg om de goudstaven *van kist elf-dertien naar kist elf-elf over te brengen.*"

„Juist," stamelde Odd Berg. „Dat is zo. Natuurlijk. Dát is het grote raadsel. Daar heb ik me al deze dagen het hoofd over gebroken. Alleen Sigfrid en ik, alleen wij beiden weten wat er die avond gebeurd is, en niemand was daarbij. Dáár breek ik mij het hoofd over."

„Ik ook," zei Pim Pandoer. Hij zag er verder geen heil in. Ze liepen maar naar binnen. Gunnar Thomasson had het viertal al lang daarbuiten op en neer zien drementen. Hij vermoedde wel, dat ze zouden komen lunchen, maar omdat hij er toch niet zo heel zeker van was, had hij de bekende tafel in het gezellige hoekje alleen maar afgeruimd en er een kraakhelder damasten tafellaken overheen gespreid. Hij boog als een knipmes, begroette de vier heren uiterst minzaam, en bood hun voorkomend een stoel aan.

Odd Berg bestelde voor allen een warme lunch.

Vanzelfsprekend moesten ze even wachten. De klok tik-takte, tik-tak-tik-tak...

„Duurt lang," mopperde de hongerige Bas. Hij kon rustig mopperen, want alleen Pim Pandoer kon hem verstaan. Toch schenen de heren Berg Bas' ongeduld te begrijpen. „Ja, onverwachte gasten moeten nu eenmaal wachten," zei Odd Berg tegen Pim Pandoer. „Maar toch... eerlijk is eerlijk, die Gunnar heeft aardig zijn hotelmanieren geleerd. Als hij bij mij vroeger niet zo arrogant..."

Pim Pandoer boog zich voorover: „Ssst!" Achter zijn hand, rakelings langs het sierlijke potje met bloemen, mos en berkeschors, fluisterde hij: „Ook de muren hebben oren." Nou overdrijft ie, dachten de Bergen. Ze zeiden het niet, maar je kon het aan hun ontevreden gezichten zien. De hotelbediende kwam met vier borden dampende soep. „Nog enige minuutjes voor het volgende gerecht alstublieft, heren," verontschuldigde Gunnar zich. Plotseling zei Pim Pandoer in duidelijk, maar voor alle anderen onverstaanbaar Nederlands: „Oom Bas, ik hoop dat u mij niet kwalijk neemt, maar deze meneer hier weet er méér van."

Bij deze woorden wees hij met de duim naar de hotelbediende.

„Pfff... blblb...,” proestte Bas, die net een lepel hete soep naar binnen wilde werken. Hij verslikte zich hevig, en riep met fonkelende ogen: „Wat krijgt mijn dierbare pleegzoon nou voor nachtmerries?”

„Rustig oom Bas, rustig,” kalmeerde Pim zijn onthutste pleegpapa. „Luistert u eens goed. Onze komst hier in Bodö, de vorige keer bedoel ik, toen we uit Nederland kwamen, die was aan niemand bekend. Odd Berg heeft dat zojuist nog nadrukkelijk beweerd. Niemand, werkelijk niemand wist daarvan.”

„Ja, ja,” bromde Bas knikkend. „Nou? En?”

„U was zo ongeduldig, oom Bas, dat u zojuist een poosje op het eten moest wachten. Maar... herinnert u zich nog...”

Pim Pandoer begon zacht te spreken, of de muren misschien toch nog Nederlands zouden kunnen verstaan!

„Kunt u zich nog herinneren, oom Bas, dat - toen we de vorige keer zo laat binnenstapten - dat er toen voor *vier personen kant en klaar gedekt stond*? Wel? Hoe kon die bediende weten, dat er voor vier personen gedekt moest worden, terwijl hij alleen maar kòn weten, dat Odd zijn zoon zou ontvangen?”

„Aha!” bromde Bas. „Ik zie het steeds onduidelijker

worden. Dus naderen we de oplossing, hè? Dat gaat tenminste altijd zo bij jou. Nou, vertel dat 's eventjes aan die twee mesjeus, hè?" Zwijgend aten ze hun soep op. Ze moesten nog even wachten op het volgende gerecht.

„Hè," riep Pim Pandoer luidruchtig in het Engels, terwijl hij zich behaaglijk uitstreckte. „Die soep heeft me goed gedaan. Kom, even benen rekken."

Hij stond op van tafel, wat de heren Berg blijkbaar niet erg netjes vonden. Maar hij gaf hun een onmerkbaar wenk.

Ook zij stonden op, en bij een van de tafels, vlak bij het raam, nam Pim Pandoer een krant in de handen. Hij kende geen woord Noors, maar toch keek hij lachend naar een foto, die hem overigens geen steek interesseerde. Hij wees Odd en Sigfrid op de foto. Verbaasd keken die ernaar. „Uw voortreffelijke soepkoker weet er meer van, heren," zei Pim Pandoer lachend.

„Zegt u eens heel vlug, Mr. Odd Berg, toen u dit hotel destijds betrok, om uw zoon op te halen, wat bestelde u toen? Als ik me goed herinner, hebt u uitdrukkelijk aan ons verteld, meerdere malen zelfs, dat onze komst hier niet bekend was. Wel, wat bestelde u voordat u dit hotel verliet? Ik neem aan, dat u iets bestelde, want toen we hier 's avonds binnenkwamen, stond de tafel gedekt."

„Ja, ja, jazekeer!" beaamde Odd Berg onschuldig. „Ik heb gezegd... ik had gezegd... eh... Dek vanavond negen uur voor een flink maal, want mijn zoon komt thuis."

„Precies," lachte Pim Pandoer. „Uw zoon en u. Hoeveel is één en één? Stil maar, Mr. Berg. Er stond voor vier personen gedekt! Deze uitstekende kok-bediende *wist* dus dat we kwamen, en door een kleine vergissing heeft hij zich in de kaart laten kijken: hij dekte voor vier personen, terwijl hij dit niet had kunnen weten!" Odd en zoon stonden met stomheid geslagen.

„Ik... begrijp het niet meer, Mr. Donkers," stamelde Odd Berg. „O, sorry... Mr. Pandoer..."

„Mr. Pim Pandoer begrijpt het zelf ook niet, sir!" grinnikte Pim Pandoer. „Kom, daar komt uw voormalige dienaar aan met... Nou, het zal wel lekker zijn. Maar erg lekker zit 't me niet, sir."

„Mij ook niet," mompelden vader en zoon verbouwereerd.

Er werd tijdens de maaltijd geen woord meer over de zaak gesproken. Het werd bepaald griezelig, want... zou die Pim Pandoer dan toch gelijk hebben met te zeggen, dat de muren óók al kunnen horen?

Ze hadden heerlijk geluncht en waren wat dat betreft voldaan. Maar overigens waren ze helemaal niet voldaan. Bas deed er nog een schepje op. Hij rookte een rasechte Nederlandse sigaar, die ze daar in Hotel Grand warempel hadden, en hij zei vergenoegd: „Pimmetje! Het is nog lang niet zeker, dat die goeie kabeljauwkoker iets van onze komst afwist. Jouw grote onbekende kan wel nóg een ander zijn, die eenvoudig aan deze man heeft opgedragen: servieer, of serveer, of wat-dan-ook, voor vier personen. Nou?" Pim Pandoer schudde ontevreden het hoofd.

„Hè, oom Bas, hou op! We hebben al raadsels genoeg. D'r hoeven er heus nog niet méér bij te komen."

„Het was maar zo'n opmerking, beste Pim," zei Bas. „Ik heb trouwens nóg 'n opmerking."

Pim luisterde al, want al waren de opmerkingen van oom Bas soms wel ráár, gèk waren ze lang niet altijd. „Die telefoon, hè? Ik heb wel eens gehoord, dat ze met je kunnen meeluisteren. Is dat ding daar, dat glazen kastje zal ik maar zeggen, is dat wel goed in orde?"

„Och," mompelde Pim Pandoer. Toch stond hij op. Hij wandelde langzaam naar de telefooncel, mompelde onverschillig enkele woorden tot Gunnar Thomasson, waarbij hij vroeg, of hij even kon telefoneren. Hij wenkte oom Bas. Die kwam bij hem staan in de glazen cel. Pim Pandoer nam de hoorn van de haak, keek goed of de ober hem niet begluurde, en toen de man helemaal geen belangstelling voor dit telefoontje aan de dag legde, liet Pim rustig het toestel tuteren. Hij bekeek opmerkelijk de houten wand van de cel.

„Van buiten sjiem, oom Bas, en van binnen nog heerlijk ouderwets," zei Pim Pandoer, terwijl hij in alle hoeken en gaten spiedde.

„Ja," zei Bas. „Mooie houtsnijbloemen, die knobbels op die wand." Bas had een balpen in zijn handen en een

zakboekje. Dat moest de schijn wekken dat hij aantekeningen maakte over het telefoongesprek. Gunnar stond intussen met de rug naar de cel gewend met de twee Noren te spreken. Ook hij nam een zakboekje en begon te cijferen. „Schiet eens op met ontdekken, Pim," bromde Bas. „Die kabeljauwkoker staat al af te rekenen."

Op ditzelfde ogenblik ontdekte Bas Baanders zelf iets, waarop hij voorlopig alleen maar uitriep: „Hé, da's gek!" Spelenderwijs had hij zijn balpen in het hart van een van de rozeknoppen gestoken. De pen verdween ongeveer drie centimeter in de kleine zwarte holte, en toen hoorden Bas en Pim een licht tikken op het houten schot, waarop de rozen waren gelijmd.

„Nou ja," zei Pim. „Dat is versiering. Kijk maar, oom Bas, in al die rozen zitten van die gaatjes."

„Ja, dat is zo," mompelde Bas. Hij probeerde nog een paar gaatjes, nog een paar. En toen...

„Hela," zei Bas. „Dat is gek. Hier gaat ie maar 'n klein stukje naar binnen. En... hoor! Dat is een heel ander geluid."

Nu werd Pim Pandoer ook opmerkzaam. Bas tikte nog enkele malen. Het was een eigenaardig hol geluid van metaal. Hij drukte de balpen even neer, en het onbekende metalen „ding" gaf een beetje mee.

„Gek hè?" lachte Bas.

„Ja, en nog gekker is het, dat het een roos is, precies midden onder het toestel. Dus vlak voor je mond, als je aan 't spreken bent. Snapt u?"

„Nee," zei Bas.

„Vannacht slapen we hier, oom Bas," besloot Pim Pandoer.

„Groot gelijk, jongen," mompelde de Veluwse boer. „En ik zal goed wakker blijven, en je laat de kamerdeur op 'n kier staan, zodat ik je kan horen als je om hulp begint te brullen."

Gunnar Thomasson vond het niet zo vreemd, dat de vreemdelingen hun vliegreis tot de volgende dag wilden uitstellen. En dat ze die nacht dus in het hotel wilden overnachten, was ook verklaarbaar. Ook was het te begrijpen, dat vader Berg en zoon eveneens een kamer

bestelden, hoewel deze twee mannen zèlf het wel raar vonden, dat hun Nederlandse vrienden ineens nog 'n dagje wilden blijven.

„Mijn pleegvader voelt zich wat moe," vertelde Pim Pandoer tegen de hotelbediende. „We willen graag wat rusten."

Alles leek er heel gewoon uit te zien. Bas ging naar zijn kamer om wat te rusten. Pim Pandoer en de twee gastheren slenterden nog wat rond door Bodö Ze verveelden zich hevig, maar daar was nu eenmaal niets aan te doen. Tegen Odd Berg en Sigfrid vertelde Pim Pandoer nog niets van zijn vaag, héél vaag vermoeden. Maar in het holst van die volgende nacht sloop hij op zijn sokken zijn slaapkamer uit, de trappen af, naar de doodstille en stikdonkere salon. Hij had in de stad een zaklantaarn gekocht.

Nu stond hij als een dief in de telefooncel. De lantaarn lag brandend op het toestel, en met zijn zakmes wipte hij de bewuste houten roos van de wand los. Daarachter zat het metalen plaatje, waarop Bas' balpen had gestuit. Pim Pandoer was een man van het vak: hij herkende onmiddellijk het plaatje van een microfoon. Nu werkte hij snel en geruisloos, volgens een vast plan, zoals een Pim Pandoer gewend was te doen. Hij liep eerst langs zijn eigen slaapkamer, en fluisterde: „Oom Bas, alle gesprekken uit die cel kunnen via een microfoon buiten die cel worden gebracht."

„Oké," bromde Bas klaarwakker. „Ik wacht, beste jongen." Pim Pandoer sloop de slaapkamer van Odd Berg binnen, waar ook Sigfrid een bed had. Hij wekte Sigfrid en vertelde in enkele woorden, wat hij had ontdekt. „Opstaan, en naar de politie," gebod Pim Pandoer. Sigfrid wachtte totdat Pim zijn schoenen had gehaald, en als dieven slopen ze het hotel uit.

„Toch verklaart dit nog niets," vond Sigfrid, terwijl ze naar de politiepost liepen. „Want toen vader opbelde, was die Gunnar niet eens in het gebouw. Hij kan dus niet meegeluisterd hebben, toen vader telefoneerde. Misschien is er dus toch nog 'n ándere onbekende..."

Pim Pandoer wist daar geen antwoord op, maar dat kon

hem niet schelen. Het begin wás er! Bij de politie kostte het nogal moeite, de lui warm te krijgen voor een onderzoekingstocht in de kou.

Maar Sigfrid was nu eenmaal de zoon van de „Rijke Kabeljauw", en dat betekende wel iets! Je kon maar nooit weten, hoe je die mensen van „de overkant" nog eens nodig kon hebben! Hotel Grand was in een ommezien in rep en roer. Gunnar werd beleefd verzocht, zijn kamer niet te verlaten. Een politieman zorgde ervoor, dat dit beleefde verzoek werd opgevolgd.

„Onzin," mopperde de boze hotelbediende.

„Natuurlijk is het onzin, Gunnar," gaf de politieman toe.

Maar hij bleef toch Gunnar bewaken. Dat was hem nu eenmaal bevolen. Vanuit de cel ging het spoor naar boven, want toen de microfoon verwijderd was, wees een dunne draad achter het houten schot in die richting.

De draad kwam uit in de kamer van Gunnar Thomasson, die verbleekte, toen ze al zover waren gevorderd. Een kast; een luik, hier en daar wat wegbreken; het was allemaal doodeenvoudig, want zo'n „geleide"-draad móet nu eenmaal ergens uitkomen. De draad kwam tenslotte uit in de kleerkast, en vandaar belandde hij in een bandrecorder. Zonder blikken of blozen, en zonder naar de klok te kijken — (het was inmiddels drie uur!) — verzocht Pim Pandoer of hij dat bandje even mocht afdraaien. Het werd werkelijk interessant. Intussen waren Odd Berg en ook Bas Baanders op het appèl verschenen. Pim Pandoer drukte na iedere zin een knop in. Sigfrid vertaalde zin voor zin in het Engels, waarop Pim dit weer voor Bas vertaalde. Zo hoorden ze de woorden van het bandje:

Ik heb een telegram voor u, juffrouw. Voor het buitenland. Ja, u spreekt met Odd Berg. Aha, herkent u mij ? Dat doet me genoeg. Telegram bestemd voor mijn zoon! Mijn zoon! Ja, dat zeg ik toch? Voor Sigfrid Berg, poste restante, Schiphol, Amsterdam...

„Ja, máár! Dàt is een verregaande brutaliteit," riep Odd Berg woedend. „Dat is... dat heb ik gezegd, toen ik..." „Sssss!" deed Pim Pandoer. Ze hoorden het hele telegram. Ook het volgende, gericht aan Donkers, Imbosch,

Holland... Dit tweede telegram was in het Engels gesproken. Pim Pandoer hoorde precies de woorden van het telegram, dat hij onlangs had ontvangen. Op de Imbosch, Holland... Verbijsterd hoorden allen, hoe er dus „iemand" geweest was, die later — ná het telefoongesprek — nog eens rustig de zaak had kunnen af luisteren. En die „iemand" zat intussen als een gebroken man zijn lot af te wachten. „Toch," zei Pim Pandoer, toen ze zover gevorderd waren. „Toch begrijp ik nog niet, hoe hij wist dat de goudstaven van kist elfdertien naar elf-elf waren verhuisd." Ze vroegen het aan Gunnar zelf, maar die bleef grimmig zwijgen. Er werd verder gezocht, uren en uren lang. Ze vonden een kleine radiozender, die geen bijzonder grote reikwijdte had.

Deze zender stond ingesteld op de golflengte die gewoonlijk voor de kustvaart werd gebruikt.

„Welk schip was dat?” vroeg Pim Pandoer, toen hij een vuil kartonnetje vond met de letters XNX 19 erop.

„*Nordstjernen*,” zei Sigfrid zelf al. „Dat was ons schip. Met Per Ostrem en de anderen.”

„Ahááá!” ging het door de kleine zolderkamer, waar Gunnar nog steeds zijn lot afwachtte. Maar nog waren ze niet „rond” met dit verhaal. Er werd verder gezocht. Een tweetal draden liep achter het behang naar de vloer, verdween onder de drempel van de deur door, en de scherpzinnige Pim ontdekte al spoedig de twee draden opnieuw onder de gangloper, onder de traplopers, langs de plinten van gangen en de salon. Ze voerden zoetjesaan naar de stille eethoek. Plotseling kreeg Pim Pandoer een nieuwe inval. Hij sloeg de laatste meters van het draad-onderzoek over, liep naar de tafel in de „gezellige” hoek, die altijd gereserveerd was voor „speciale” mensen. Pim Pandoer bekeek de tafel, waaraan ze tóen hadden gezeten, en ook deze avond.

Hij wilde het bloembakje opzij schuiven, maar het zat vast op de tafel, dóór het damasten tafellaken héén! Plotseling zag Pim iets tussen het berkeschors glinsteren!

„Mooie bloemen! Ijsbloemen van Noorwegen,” zei Pim Pandoer, terwijl hij een klein microfoontje uit het

bloemstukje haalde. Opnieuw gingen ze terug naar de zolderkamer. Het bandje werd aan de andere kant afgedraaid... Het gesprek, het onschuldige gesprek van Odd en zijn zoon met de twee Nederlanders. De laatste woorden van dit gesprek waren deze:

*...Maar mijnheer Berg toch! Wij zijn met vier man!
Viermaal één! Zouden die viermaal één dan niet in staat
zijn, uw kostbaar bezit veilig naar de overkant te
brengen?*

Daarna hoorden ze alleen maar het slissen van de band.
„Dat was 't dus, al versta ik er geen snars van," zei oom Bas.

„Toen gingen we naar bed, en dat moesten wij nu ook maar doen!"

„Even wachten, oom Bas!" verzocht Pim Pandoer. Het bandje bleef echter slissen, minuten lang. Pim Pandoer liet af en toe een gedeelte sneller doorrollen, probeerde weer, en eindelijk... Fluisterstemmen, heel zacht, bijna onhoorbaar. Voor Fer echter onverstaanbaar, want de volgende woorden werden in het Noors gesproken!

„Ik vertrouw het niet, ik vertrouw het niet..."

„Och vader. Het is toch zoals mijnheer Donkers zei: viermaal één is veilig..."

„Dat zijn wij!" riep Odd Berg uit. „Sigfrid en ik! Toen de heren naar hun kamer gegaan waren! Toen we..."

„Stil vader," zei Sigfrid.

Pim Pandoer draaide de band terug. Nu stopte hij telkens even, terwijl Sigfrid het gesprek in het Engels vertaalde.

„Och vader. Het is toch zoals mijnheer Donkers zei: viermaal één is veilig..."

„Hm, hm, ja, ja! Viermaal één. is veilig. Juist. Veiliger zelfs. Ja! Dat doe ik, Sigfrid! Kom! Dan weet ik zeker, dat het goud veilig is. Ik breng... Sss..."

„Vlug! En nog heel even terug naar de kluis: ik breng

het goud over van elf-dertien naar elf-elf! Viermaal één, dan zijn ze verwisseld, en we kunnen rustig slapen!"

Daarna nog enkele woorden over Olsen, de bankier in Tromsö, maar dit was niet belangrijk meer. Ze wisten genoeg!

Ook de agenten wisten genoeg, om de correcte hotelbediende nu meteen maar mee te nemen. En eindelijk konden Pim Pandoer en Bas Baanders dan eens aan slapen gaan denken. Maar voor het slapen gaan hield Odd Berg zijn wonderlijke gasten nog staande.

„Mr. Pandoer... of liever..."

„Het spel is uit, mijnheer Berg," lachte Fer Donkers. „Zegt u nu maar liever weer: Fer. Doodgewoon Fer."

„Oké, kerel!" lachte Odd. „Wel, mag ik je dan hartelijk bedanken voor je uitstekend werk? En vertaal het asjeblieft voor je beste pleegvader: ook aan hem mijn hartelijke dank!"

Fer weerde af, vertaalde dit eenvoudige dankwoord toch evengoed voor Bas, waarop de pleegvader alleen maar zei: „Goed, goed, prachtig, mesjeus, en nu... slaap ze, mannen!" Maar nòg moest Bas even wachten. De twee vrienden ontkwamen er niet aan: vader en zoon Berg hadden nog één wens. Fer knikte dankbaar, en meteen schaamde hij zich voor zijn onbeleefdheid, want achter zijn hand verborg hij nog gauw een langgerekte geeuw.

„Oom Bas," zei Fer. „De heren Berg nodigen ons beslist uit, helemaal voor hun rekening in de aanstaande zomer onze vakantie bij hen te komen doorbrengen. Zij willen dan met ons in hun nieuwe jacht een kustreis maken naar de Noordkaap!"

„Naar dat donkere ding?" vroeg Bas. „Dank je feestelijk. Geef mij de zon van Holland maar, al zie je dat ding bij ons ook maar éénmaal in de tien dagen achter de wolken vandaan komen."

„Nee, nee, oom Bas, luister nou eens. In de zomer schijnt

daar altijd de zon. Dag en nacht. We kunnen dan de midzomernachtzon zien, oom Bas, en dát mogen we niet afslaan."

„Hm? Dag en nacht de zon? O. Dat verandert de zaak. Oké, mesjeus! Als 't van de zomer bij ons regent - en dat doet 't altijd! - dan komen we d'r aan, hoor! Dan komen we de Noordkaap bij jullie bekijken. Maar denk erom, dat die zon dan ook echt schijnt! Vierentwintig uur per dag! Anders mep ik die hele steenklomp de zee in. En nou, mesjeus, welterusten!"

Bas ging naar boven. Fer vertaalde dit Bas-verhaal nog even voor de heren Berg, en met een voldaan gevoel gingen ze toen naar hun kamer. Of Pim Pandoer en zijn pleegvader ooit op de Noordkaap naar de midzomernachtzon hebben zitten kijken, kunnen we nog niet zeggen. Want met Pim Pandoer kun je de vreemdste dingen beleven. Dat weten we intussen wel!

INHOUD

Hoofdstuk 1

Geheimen vliegen door de lucht — 5

Hoofdstuk 2

Viermaal één - en tóch verdwijnt het goud! — 18

Hoofdstuk 3

De jacht op de Nordstjernen — 36

Hoofdstuk 4

Raadsels op de Nordstjernen — 52

Hoofdstuk 5

Schipbreuk bij de Noordkaap — 70

Hoofdstuk 6

Schoten bij het ijzeren gordijn — 89

Hoofdstuk 7

Rode sneeuw en een witte Pim Pandoer — 109

Hoofdstuk 8

Bas in gevecht met allerlei wolven — 120

Hoofdstuk 9

Alles komt oké, behalve... die Ene Onbekende — 133

Hoofdstuk 10

Het geheim van de grote onbekende — 144

J. NOWEE

ARENDSOOG serie

1. Arendsoog
2. Witte Veder
3. Het raadsel van de Mosquitovallei
4. Arendsoog in de knel
5. De bende van de Blauwe Bergen
6. Arendsoog knapt het op
7. Arendsoog en de verdwenen rivier
8. Het spookt op de spoorbaan!
9. Arendsoog grijpt in
10. Pas op, Arendsoog!
11. De smokkelaars van de Rio Malo
12. De geest van de Eenzame Wolf
13. Texas-Arendsoog
14. Het testament van Tobi Thomson
15. Arendsoog in geheime dienst
16. Het veeland in gevaar!
17. Het geheim van Bad Man's hut
18. De Gemaskerde Ruiter
19. De jacht op de grijze hengst
20. Arendsoog en de goudkoorts
21. Het geheim van de zonderling
22. De strijd om Sam Peony-bridge

- 23. De stad van de verdwenen cowboys
- 24. Een hinderlaag voor Arendsoog

L. C. G. MALMBERG
's-HERTOGENBOSCH

Piraten in de poolnacht

Wat kan er voor avontuurlijks
schuilen in een zakelijk bezoek, dat
Fer Donkers (alias Pim Pandoer)
en Bas Baanders brengen aan het
vredige Noorwegen? Maar het zal
de lezers al gauw duidelijk worden,
dat er ook in het barre noorden
mensen wonen die het met de wet niet
zo nauw nemen. Zeker niet de
vijanden van de fabrikant en reder Odd
Berg, die er niet voor terugschrikken om
'de rijke kabeljauw' voor duizenden
guldens aan goud te bestelen.
Er wordt door Fer en Bas een achter-
volging ingezet, die hen in een
verschrikkelijke storm door de Noorse
wateren voert, en door de uitgestrekte
sneeuwvlakten van Noorwegen en
Lapland tot aan de Russische
grens... een achtervolging vol avontuur
en gevaren... Zal Pim Pandoer
onder deze moeilijke en gevaarlijke
omstandigheden in topconditie komen
om de raadsels op te lossen en
de goudpiraten hun loon te bezorgen?

L.C.G. MALMBERG 'S-HERTOGENBOSCH